

Uvodnik

Andrej Bratuž

Od 25. aprila do 1. maja

Po velikonočnih praznikih, ki slavijo veličastno Vstajanje, je pred nami vrsta praznikov civilnega značaja. Gre za spomin na nekatere temeljne dogodke, ki so zaorali globoke brazde v naši moderni družbi in zadevajo predvsem človeka, njegov svet in njegovo zgodovino.

Spomniti se želimo na dva velika mejnika, ki sta obeležila naše življenje in zgodovino. Kot italijanski državljani in demokrati naj omenimo najprej 25. april, ki je v Italiji praznik osvoboditve izpod nacifašizma. Kot socialno čuteči državljani sveta pa naj opozorimo še na 1. maj, mednarodni praznik dela.

Prvi nas spominja na 25. april 1945 in na vstajo oz. osvoboditev severne Italije izpod nad dvajsetletnega mračnega obdobja fašistične diktature. Pri tem je imel glavno zaslugo Odbor za narodno osvoboditev (Comitato di liberazione nazionale ali CLN). Pomembno vlogo so tedaj neposredno ali posredno igrali takratni italijanski protifašistični voditelji in politiki, od katoliških do komunističnih in socialističnih predstavnikov, kot Alcide De Gasperi, Sandro Pertini, Giuseppe Sargat, Pietro Nenni, Palmiro Togliatti in drugi. Prvo vlado v tem okviru je sestavil Ferruccio Parri.

Osvobodilni duh se je nato postopoma razširil po vsej državi. Fašizem, ki ga je znani italijanski zgodovinar Nino Valeri označil za dedno bolezen italijanskega naroda, se je moral tako ukloniti. Zmagale so demokratične sile, ki so sicer morale premagati še vrsto težav in zadnja legla nekdanjega režima in nemškega okupatorja. Za nas Slovence v Italiji pa ima osvoboditev še poseben pomen, saj smo po dolgotrajni črni diktaturi spet svobodno zadihali. Tu lahko samo bežno omenimo nekatera kruta poglavja v preganjanju naše narodne skupnosti: od prepovedi slovenskega jezika v javnosti, ukinitve slovenskih šol, organizacij in tiska pa do aretacij, konfinacij, zločinov in smrtnih obsodb s strani Posebnega sodišča, do mučenja in ponižanja našega človeka. Pa še napad na slovensko ozemlje v Jugoslaviji z vsem tem, kar mu je sledilo.

Počasi se je iz odpornišтва rodila nova demokratična država, republika, in sicer na načelih svobodne družbe, miru in, med drugim, tudi zaščite narodnih manjšin (6. člen Ustave). Tu je treba zlasti za slovensko manjšino še veliko narediti, saj se dolgo in težko pričakovani zaščitni zakon še ne uresničuje, razen v redkih primerih. Upamo, da bo z novo vlado in novo večino v državi do tega le prišlo.

Na začetku smo nakazali tudi skorajšnji 1. maj, ki pomeni kot mednarodni praznik dela pomembno etapo na socialnem področju. Danes je simbol novih in pravičnejših odnosov na delu. Nekdanji spori med kapitalom in delom se laže rešujejo, sindikalne organizacije naredijo svoje. Veliko se je spremenilo od 19. stoletja, ko sta Marx in Engels razvila teorijo in hipoteze, ki pa so se v glavnem izkazale za nestvarne. Sama Katoliška cerkev je po papežu Leonu XIII. nakazala na tem področju nove smernice, ki so jih vsi naslednji papeži, do Janeza Pavla II., še dopolnjevali. Krščanski socialni nauk še zlasti poudarja solidarnost in je v tem daleč tako od kapitalizma kot od skrajnega socializma. Cerkev je 1. maj proglasila za praznik sv. Jožefa Delavca, v katerem vidi vzvišen vzor človekovega truda in dela. Ta naša povezava 25. aprila s 1. majem želi poudariti idealno vez med človekovim bojem za osvoboditev in za pravico do dela.

Foto DPD

V Gorici se uspešno nadaljujejo "Snovanja 2006"

Po izidu državnoborskih volitev

Več posluha za enotnost v različnosti!

Silvio Berlusconi in njegovi oprode se kot klop držijo oblasti. Od državnoborskih volitev je poteklo že več kot pol meseca, a Italija še nima osrednje vlade in vse kaže, da bo po Tiberi steklo v morje še mnogo vode, preden bo dobila novo vlado. Berlusconi se medtem celo proglašja za moralnega zmagovalca na državnoborskih volitvah in zahteva, naj pristojne oblasti natančno pregledajo na tisoče in tisoče glasovnic, katerih veljavnost naj bi bila sporna. Pri tem po njegovem prihajajo v poštev predvsem glasovnice, ki so jih izpolnili Italijani na tujem, pristojni urad v Rimu pa nikakor ne bi smel po njegovem proglasiti imen novoizvoljenih senatorjev, ker ima v zgornjem domu levosredinska volilna koalicija po do zdaj znanih podatkih le dva senatorja več kot Berlusconijev Dom svoboščin. Prej je treba po njegovem pregledati sporne glasovnice.

Zanimivo je, da se italijanska javnost, vsaj kolikor izhaja iz pisanja dnevnega tiska, kdo ve kako ne spotika nad takšno

zmedo, iz česar bi lahko sklepali, da se za takšno nenavadno in nevarno stanje kdo ve kako ne briga. Za nadaljnjo usodo Italije pa so, kot lahko sklepamo ob branju tujega tiska, hudo zaskrbljeni v tujini, predvsem v pomembnejših državah Evropske zveze. Naj pri tem omenimo le uvodnik v britanskem časniku Financial Times, ki je ob izidu državnoborskih volitev in glede na stanje znotraj zmagovite levosredinske koalicije pisal, da utegne Italija čez nekaj let celo zapustiti področje skupne evropske valute evra. Pri tem je navedel trojico dejavnikov: velikansko zadolžitev, ki zdaleč presega od evropske pogodbe dovoljeno mejo, neurejeno stanje državnega proračuna ter nekonkurenčnost italijanskih proizvodov na mednarodnih tržiščih. Zelo šibka večina, ki jo ima levosredinska koalicija v senatni zbornici, poudarja Financial Times, nikakor ne bo mogla voditi pilitike, ki bi bila nujna za postopno odpravljanje velikanskih težav, ki pestijo celotno italijansko družbo.

Tudi slovensko narodno manjšino v Italiji seveda pobliže zanima, kako bo novoizvoljena večina reševala potapljačo se barko, a je povsem upravičeno zaskrbljena, ker zelo tesna zmaga Prodijske volilne koalicije ne nudi trdnega jamstva, da bo italijanska država zares začela izvajati zakone in zakonske ukrepe, ki jih je izglasoval njen parlament, in vse obveze, ki jih je Italija sprejela s podpisom mednarodnih listin. Kako so Berlusconijska vlada in njeni politični zavezniki v naši deželi ravnali z zaščitnim zakonom iz leta 2001, vsi prav dobro vemo. Njihovo obnašanje je bilo naravnost žaljivo, saj so se z nami javno norčevali.

Samo čas bo pokazal, če bo Prodijska številčno zelo šibka večina v eni veji parlamenta hotela in mogla narediti konec igračkanju z našim življenjem v Furlaniji-Juljski krajini ter končno udejanjila določila zakona o varstvu naših življenjskih pravic. Kar se nas tiče, pa si upamo tokrat napisati, da smo ob zadnji volilni preizkušnji morda prvič v povojni dobi začutili, da smo Slovenci v Italiji vendarle pokazali več posluha za načelo enotnosti v različnosti, ki je eden temeljnih postulatov karšnegakoli političnega uspeha na področju manjšinske politike. To naj bi bila tudi spodbuda za nadaljnje javno delo na političnem področju.

Drago Legiša

Obvestilo uredništva

Cenjene bralke in bralce obveščamo, da smo zaradi državnega praznika pričujočo številko poslali v tisk v ponedeljek, 24. aprila, ko rezultati upravnih volitev v naši deželi še niso bili znani. Prosimo za razumevanje!

Pogovor

Glasbenik
Aleksander
Ipavec o plošči
Muzika za...
kuliso, o glasbi
in politični
aktualnosti

3

Prva obletnica

Minilo je že leto
dni, odkar je bil
kardinal Joseph
Ratzinger
izvoljen za
papeža
Benedikta XVI.

4

Velika razdvojenost v državi

O minulih parlamentarnih volitvah v Italiji

Končala se je ena najdaljših in najbolj razgretih volilnih kampanj v povojni Italiji, ki se je dejansko začela že po lanskim junjskim evropskim volitvah. Sicer je bilo pričakovati oster

torjev. Obnovljen je bil proporcionalni sistem in uvedene blokirane liste, tako da volilci niso imeli najmanjše možnosti izbire med kandidati, ki so jih določila osrednja vodstva strank. Od-

pravljena so bila tudi uninominalna volilna okrožja za izvolitev senatorjev in določena nagrada zmagoviti koaliciji v senatnem deželnem okrožju. Stranke opozicije so sicer ostro nasprotovale takšnemu volilnemu zakonu, a vladne stranke so zavrnille vsakršen dialog z opozicijo in na vrat na nos v parlamentu izglasovale omenjeni zakon. Z njim so očitno hoteli otežkočiti volilno uveljavitev opozicijskih strank v okviru Prodijeve koalicije. Sam (sedaj že nekdanji) mi-

nister Calderoli iz Severne lige, ki je omenjeni zakon okvirno izoblikoval, ga je med volilno kampanjo označil kot "svinjarijo" in da ga bo treba zato popraviti. Kakšna resnost vlade! Poglavje zase je kaotičnost v zvezi s tako imenovanimi vzporednimi volitvami in nato s projekcijami na osnovi sprotne izidov na vzorčnih voliščih, ki so jih opravile zasebne javnomnenjske ustanove. Recimo, da so bili statistično utemeljeni podatki predvolilnih raziskav, ki so zadnje mesece ves čas potrjevale prednost Prodijeve koalicije, a izvedenci očitno niso dovolj stvarno upoštevali nepredvidljivosti opredeljevanja še ve-

državni aparat potrebuje 15 ur za pridobitev končnih volilnih podatkov. Kar se tiče političnih zaključkov glede nedavnih parlamentarnih volitev, poznavalci razmer ocenjujejo, da se je Berlusconijska karizma iztekla ne samo v širšem državnem merilu, temveč tudi v okviru zavezništva Doma slobod in samega gibanja Naprej Italija, ki je v primerjavi z volitvami 2001 nazadovalo od 29,5% na 23,7%. Berlusconi se zaveda, da je bil poražen, zato se oprijema vsake bilke, da bi ostal v ospredju javne pozornosti. Od tod poskus izpodbijanja volilnih izidov in predlog o "veliki koaliciji" v pričakovanju čimprejšnjih predčasnih volitev.

Bralce naj spomnimo, da volilnega tekovanja še ni konec, kajti prihodnjega 28. in 29. maja bodo upravne volitve v osmih pokrajinah, 1267 občinah, med katerimi so tudi velika mesta kot Turin, Milan, Rim in Neapelj, in deželne volitve na Siciliji. Na volišča bo poklicanih skoraj 15 milijonov volilcev.

državni aparat potrebuje 15 ur za pridobitev končnih volilnih podatkov.

Kar se tiče političnih zaključkov glede nedavnih parlamentarnih volitev, poznavalci razmer ocenjujejo, da se je Berlusconijska karizma iztekla ne samo v širšem državnem merilu, temveč tudi v okviru zavezništva Doma slobod in samega gibanja Naprej Italija, ki je v primerjavi z volitvami 2001 nazadovalo od 29,5% na 23,7%. Berlusconi se zaveda, da je bil poražen, zato se oprijema vsake bilke, da bi ostal v ospredju javne pozornosti. Od tod poskus izpodbijanja volilnih izidov in predlog o "veliki koaliciji" v pričakovanju čimprejšnjih predčasnih volitev.

Bralce naj spomnimo, da volilnega tekovanja še ni konec, kajti prihodnjega 28. in 29. maja bodo upravne volitve v osmih pokrajinah, 1267 občinah, med katerimi so tudi velika mesta kot Turin, Milan, Rim in Neapelj, in deželne volitve na Siciliji. Na volišča bo poklicanih skoraj 15 milijonov volilcev.

Alojz Tul

Bliznji vzhod

Atentati se nadaljujejo

Minulega 18. aprila se je 21-letni Samir Hamad za svoje "žrtovanje" napotil k istemu kiosku, ki ga je tri mesece prej izbral neki drugi palestinski samomorilski atentator. Takrat (19. januarja) je atentat spodletel. Tokrat, žal, ne. V silni eksploziji je izgubilo življenje 9 oseb, 60 jih je bilo ranjenih. Do tragedije je prišlo v dneh tradicionalnega judovskega praznika Pashe. Prav to je verjetno botrovalo dejstvu, da je bilo tisti dan po ulicah in trgih izraelske prestolnice več ljudi kot običajno.

Z logiko, ki stoji za samomorilskimi atentati, se človek nikakor ne more mirno sprijazniti. Ta miselnost načenja najosnovnejši občečloveški nagon, ki nas - tudi v najhujših trenutkih - neutrudljivo sili k življenju. Normalno je torej, da se ob novicah o samomorilskih atentatih naše misli najprej usmerijo na človeško raven, na kateri iščemo odgovore na razloge ali vsaj opravičilo za to, da se mlad človek lahko nekega dne zavestno odloči za smrt nešteti ljudi. In vendar je pri razmišljanju o tem zadnjem dogodku za zdaj vredno opustiti emotivni pristop in se raje osredotočiti na bolj pragmatično (in obenem tudi bolj cinčno) kontekstualizacijo dogodka v sedanjih politični resničnosti te nesrečne regije.

Samirjev samomorilski atentat je prvi v vladanju Hamasa; te stvarnosti ne gre zanemariti. Ko je na zadnjih volitvah to ekstremistično gibanje prejel večino glasov in prevzelo krmljo palestinske vlade, se je mednarodna javnost odzvala zelo previdno, češ da 'Voljo palestinskega naroda sprejemamo, vendar le pod pogojem, da se bo nova vlada odrekla nasilnim metodam, ki so zaznamovale njeno dosedanje politiko.' In res, kljub temu da so pred-

stavniki Hamasa v vseh uradnih izjavah zagovarjali tezo o popolni svobodi odločanja lastne politike, je gibanje de facto spoštovalo premirje, ki ga je proglasilo minulega februarja. Od kod torej Samir? Iz videoposnetka, ki ga je sam posnel, preden je šel na ulico, je razvidno, da fant ni spadal med privrženca Hamasa, temveč, da

ne ulice namreč ne pošilja več svojih "mučenikov", kot je to delala doslej.

S tem atentatom je torej postalo jasno, da obstajajo tudi med skrajneži nesoglasja in različna ravnanja ter dinamike, ki jih je vredno spoznati, razumeti in eventualno izrabiti. Zdi se, da je eden redkih, ki se tega zaveda, novi izreški premier, ki je kljub nesrečnemu komentarju novih palestinskih voditeljev vendarle sklenil, da ne bo sprožil masovnega vojaškega posega proti novi palestinski vladi in niti proti palestinske-mu ozemlju. Sami razmislimo, ali je njegovo ravnanje v tem primeru modro ali ne. Pristop ZDA in EU, ki so v znak prote-

je bil privrženec gibanja Jihad, najbolj skrajnega odporiškega gibanja v Palestini. To je pomenljivo. Kljub temu da nova vlada ni obsodila Samirjevega samomorilskega atentata in ga je (kot je zanj običajno) označila kot izraz samoobrambe, je vseeno vredno pomisliti na to, da za zdaj (in kljub vsemu) Hamas resnično spoštuje omenjeno premirje. Na mest-

sta prekinile bodisi finančno pomoč kot tudi diplomatske odnose z uradno Palestino, ni imel zaželenih učinkov. Rezultat tega ravnanja je le ojačenje najbolj skrajne struje nove palestinske vlade. Slednji so za zdaj pripravljene nuditi konkretno finančno pomoč le ekstremisti Irana in Savdske Arabije.

Erika Hrovatin

Življenje prinaša včasih tudi zadoščenja. Moji napori v koordinacijskem odboru Unije za Italijane po svetu s številnimi potovanji v tujino niso bili zaman, saj so prav zdaj s svojimi glasovi prisodili Prodiu zmago.

Če bi v naši deželi ne prevladala desnica, bi v rimski senat z večinsko nagrado bil izvoljen jaz in ne Camber.

Lista Skupaj z Unijo je zbrala v Furlaniji-Juljski krajini 30.197 glasov, torej 4%, in se s tem uvrstila na četrto mesto v okviru leve sredine. K dobri uvrstitvi je pripomoglo tudi dejstvo, da se je poleg tradicionalnih volilcev SIK in Zelenih za listo Unije odločilo vsaj še 3 tisoč državljanov, ki so mi kljub informacijskemu mrku izkazali podporo in zaupanje.

Vsem naj gre moja iskrena zahvala.

Stojan Spetič

Povejmo na glas

Desnica spodkopava tudi volitve

Pravzaprav sploh ni nobeno presenečenje: potem ko je italijanska desnica na čelu z Berlusconiem in njegovo stranko Naprej Italija v predvolilnem obdobju na vse dovoljene in v še večji meri nedovoljene načine napadala svoje politične nasprotnike, sodnike, industrije z obtožbo, da so komunisti, ki da se nahajajo povsod, med drugim v vsakršni od sicer prevladujočih levosredinskih uprav kakor tudi po univerzah in šolah, se je po zmagi Romana Prodijskega lotila še volitev. Šlo naj bi za potvarjanje rezultatov, napačno štetje glasov, vprašljive postopke pri glasovanju Italijanov v tujini, sumljive neveljavne in bele glasovnice, pri čemer je bil namig zelo jasn - leva sredina naj bi s svojo pretkano in povsod navzočo mrežo preusmerila tisto majhno a odločujoče število glasov na svoj naslov in tako zmagala. Tega po Berlusconi ni mogoče dopustiti, zato uradna zahteva po preverjanju, kjer pa Ustavno sodišče rezultat volitev potrdi. Toda tudi to za desnico ni dovolj, zahtevala bo nova in nova preverjanja, do tedaj pa ne bo priznala poraza in ne bo čestitala levi sredini za zmago.

Nemara se Italija več ne zaveda, kako je v državi tako ali drugače dovoljenih vse več takšnih stvari, ki v interesu vseh zagotovo ne bi smele biti dovoljene, namreč spodkopavanje osnovnih temeljev demokracije. Če pustimo ob strani uveljavljanje vse bolj pouličnega žargona na ravni parlamentarcev in vlade, potem je vsekakor nedopustno sistematično napadanje sodstva kot enega od treh vej oblasti kakor je

nedopustno nepriznanje volitev. Volitve so namreč osrednji dogodek demokracije, dogodek, iz katerega izide nov parlament in nova vlada. V kolikor skušamo odvzeti verodostojnost volitvam, posledično jemljemo verodostojnost tudi novemu parlamentu in novi vladi, to pa za državo ni dobro. In kadar je takšno početje na delu, bi upravičeno pričakovali, da bo odločno posegel predsednik republike in zaustavil spodkopavanje osrednjega demokratičnega temelja. Oglasiti pa so se morale Združene države Amerike, za katere po razsodbi Ustavnega sodišča pač ni nobenega dvoma: rezultat volitev je brezpriziven, Romano Prodi bo vodil novo vladajočo večino. Kljub temu Berlusconi še vedno vztraja, da so potrebna dodatna preverjanja.

Ob vsem tem se je mogoče čuditi, da je desna sredina še vedno dobila toliko glasov in da javno mnenje na temeljne vrednote demokracije očitno ni več kot toliko občutljivo, sicer bi se odzvalo in to z vsjo primerno zavzetostjo. V vsej tej predstavi je namreč jasno, da tisti, ki je pripravljen spodkopavati temelje najpomembnejših skupnih institucij, misli le nase, prav gotovo na nikogar drugega, gotovo torej ne na ljudi in na blagor vseh - tudi če govori drugače in obljublja gradove v oblakih. In na odgovornih položajih misliti le nase je kaj klavna in istočasno rušilna miselnost, ki ustvarja škodljive posledice, katerih učinke bo izredno težko odpraviti.

Janez Povše

Na dnu ...

PRAVZAPRAV SMO PORAZNO ZMAGALI ALI ZMAGOVITO ZGUBILI?

Goriška, ta naša ljuba Goriška!

Dva dogodka zadnjih dni sta me vzpodbudila, da sem se zamislil nad našim odnosom do Goriške. V našem prostoru, se pravi na Goriškem v Italiji, je šla polemika o imenu Goriška, ki na Goriškem v Sloveniji sicer še vedno poteka, kar mimo nas, a to ni prav. Dejstvo je, da je hotela, in še vedno hoče, skupina goriških županov v Sloveniji Goriško prekrstiti v Severno Primorsko, kar je zmotno iz več razlogov. Prvi je zgodovinskega značaja, saj bi se odrekli zgodovinskemu spominu, kar je izjemno slabo, drugi pa je v tem, da novo ime, ki naj bi zamenjalo Goriško, ne pomeni ničesar, če seveda odmislimo sicer vedno vprašljiv geografski pojem. Za Tolminca bi se lahko reklo, da živi na severnem Primorskem, za Vipavca in Kraševca pa že skoraj ne več. Za nas, ki pa živimo v Italiji, bi izguba imena Goriška bila naravnost grozljiva, saj bi se odrekli vsem našim koreninam. Vesela in pomembna novost pa je dejstvo, da je minuli petek, 21. aprila, Politehnika v Novi Gorici formalno-pravno postala Univerza v Novi Gorici, kar je dogodek, ki smo si ga dolgo želeli in ga izjemno toplo pozdravljamo. Iz narodnostnega in državnostnega vidika je to dogodek brez primere in pravičen do Goriške, ki je imela in bo v prihodnje imela v tem prostoru pomembno vlogo, predvsem pa tako, kakršno ji bomo sami dali!

Ta dogodek je seveda v pravem nasprotju z nesramnimi napadi na določene institucije in njihove ravnatelje na Goriškem, ki so nesramnost brez primere, predvsem pa so to dejanja, ki so naše Goriške nevredne.

paljk@noviglas.it

Mnenje

O križih v javnih prostorih

V Štandrežu sta prvi krog pokrajinskih volitev razgibala tesni volilni rezultat, ki je onemogočil Marjanu Breščaku izvolitev v pokrajinski svet, in pa dokaj nenavaden dogodek na volišču, o katerem sta poročala tako Il Piccolo kot tudi Messaggero Veneto. Iz poročil obeh italijanskih dnevnikov razumemo, da je Štandreški slovenski volivec zahteval od predsednika volišča, naj sname razpelo, tam razobešeno, češ da prisotnost razpela ni v skladu z italijansko zakonodajo.

Nisem pravnik in niti strokovnjak za vprašanja o uporabi razpela v javnih prostorih, a kljub temu si drznem resno podvomiti, da bi bila ta prisotnost na voliščih v nasprotju z italijansko zakonodajo. 6. februarja letos je namreč VI. sekcija Državnega sveta z odločitvijo 556 razsodila, da je križ "primeren simbol, ki odraža visoke temelje civilnih vrednot" (strpnost, medsebojno spoštovanje, valorizacijo osebe in uveljavljanje pravic osebe, itd.), ki imajo sicer religiozno osnovo, a "so obenem vrednote, ki določajo laičnost in sedanjí državni ureditvi." Poenostavljeno: križ ni več izključno religiozni simbol, ampak v javnih prostorih po mnenju Državnega sveta razpelo zadobi tudi laično sporočilnost in opozarja na nekatere laične vrednote.

Mimo vseh pomislekov o pravni utemeljenosti zahtev slovenskega volivca, se mi zdi zelo zanimivo dejstvo, da je zahteva po odstranitvi križa prišla prav iz slovenskih vrst, kar jasno kaže, kako je med nami še vedno zelo zakoreninjen neki nestrpní laicizem, ki bi rad kar mimogrede izbrisal vse to, kar spominja na krščanstvo in njegove simbole, čeprav je vsem jasno, da so ti simboli dediščina in bogastvo splošne, tudi laične kulture.

Ni to prvi primer v našem zamejskem prostoru, ko javni nastopi odražajo tako pojmovanje laičnosti. Enostavno laicizem po francoskem vzoru, ki bi rešil probleme sožitja med različnimi verami tako, da bi sistematično izrinil iz javnosti vse zunanje znake verske pripadnosti. Gre torej za laicizem, ki bi človeka podredil zahtevam države, laicizem, ki bi ljudi uniformiral (kot je to poskušal napraviti že marsikateri režim) in izbrisal eno izmed njegovih konstitutivnih identitet: religiozno. Človeku bi torej onemogočil, da bi v državi in družbi lahko zaživel v vsej svoji polnosti, saj zanika možnost, da subjekt s sodržavljaní javno izraža tudi svojo religiozno razsežnost in vse bogastvo, ki to predstavlja. Ne nazadnje je to laicizem, ki bi zaradi čisto ideoloških predsodkov izbrisal oz. zavrnil vse tisto, kar je pozitivnega prineslo krščansko sporočilo in kar danes tudi laiki sprejemajo, predvsem pa bi rad zakrtil neizpodbitno zgodovinsko povezavo slovenske, širše italijanske in evropske realnosti s simboli in sporočilom krščanstva, ki so dejansko določili našo kulturo in identiteto. Model torej, ki nikakor ne more biti sprejemljiv.

Pri vsem tem pa je tudi nekaj, kar meji na groteskno. Tako poimovanje laicizma je najbolj razširjeno prav med tistimi političnimi krogi, ki najbolj glasno dolžijo državo, da s svojim avtoritarnim posegom odtuja človeka, da uniformira mlade, da osebu ne priznava polne svobode izražanja v javnosti. Obenem isti politični krogi v zamejstvu po eni strani opozarjajo na to, da križ ne spada v javne prostore, saj naj ne bi imel nobenih vezi z laično državo, redno pa negujejo in čistijo zelo viden simbol diktature (napis Naš Tito na Sabotinu), ker naj bi ta napis v njihovi prosti interpretaciji odražal vrednote, v katerih naj bi se prepoznavala demokratična Slovenska družba. Ni to res globoko protislovje?

Peter Černic
peter.cernic@tele2.it

"Če tega načrta ne bi bilo, tudi do izmenjave energije ne bi prišlo!"

POGOVOR Aleksander Ipavec

Aleksander Ipavec je priznani zamejski harmonikar, ki je v svoji glasbeni karieri doživel marsikateri uspeh na številnih odrih tako pri nas kot v tujini. Zadnji uspeh je gotovo izid zgoščenke z naslovom Muzika za ... kuliso. Da bi kaj več izvedeli o njegovem zadnjem trudu, smo se neposredno obrnili nanj.

"Lani je slovenska sekcija deželnega sedeža RAI praznovala 60-letnico delovanja", nam je povedal glasbenik. "Martina Repinc mi je povedala, da ob tej priložnosti namerava slovenska sekcija izdati tudi nekaj CD-jev, in me je zato vprašala, ali bi bil pripravljen izdati 'pri njih' zgoščenko s svojimi skladbami. Zdelo se mi je izredna priložnost. Tako sem začel zbirati glasbo, ki sem jo bil napisal za spremno kuliso raznih dokumentarcev, in se odločil za komade, ki bi najbolj učinkovali."

Ali si med pisanjem svoje glasbe kdaj mislil, da bodo tvoje skladbe izšle v obliki zgoščenke?

Sploh ne. Povedati pa gre, da so nekatere skladbe nastale izrecno za film, druge pa sem jih bil napisal že prej in jih nato prilagodil filmskemu scenariju.

Kje ste posamezne skladbe posneli?

Komade smo posneli v različnih krajih. Nekatere skladbe smo posneli na sedežu Glasbene matice v Gorici, nekaj pa v DK v Nabrežini in v Prosvetnem domu na Opčinah, ostalo pa v studiu našega tehnika Andrea Rota. 'Instrumenti in živo' so prisotni v vseh skladbah, razen v eni, in sicer v skladbi z naslovom Bratina in Tomizza, saj sem razne instrumente (godala, klavir, flauta, kontrabas) sam posnel s pomočjo računalniške tehnologije.

Kaj pa nam bi povedal o skupini Topolovska izbna orkestra, ki je s tabo posnela CD?

Skupina se je rodila za načrt Improvizacija v črno belem, ki smo ga izvedli za manifestacijo Postaja Toplovo leta 2001. Leto kasneje se je Topolovska izbna orkestra ponovno zbrala v beneški vasi in se enkrat ustvarjala glasbo, ki se je ob Topolovem navdihovala.

Topolovska izbna orkestra kot pojem sicer presega meje Topolovega, saj je izraz moje želje po združitvi čim večjega števila do-

brih glasbenikov, s katerimi sem najprej prijatelj, šele nato kolega. Rad se v takih slučajih spominjam besed prijatelja Marka Ferija: "Hej, če boš gudu lepu, se viš po vajah u baru...". V tem CD-ju je prisotnih dvanajst glasbenikov, ki zelo dobro predstavljajo glasbeno sceno naše dežele: nekateri najraje igrajo jazz, klasično ali etnično glasbo. Če tega načrta ne bi bilo, tudi do tako močne izmenjave energije ne bi prišlo.

Kaj meni, ali gre pogrešati v tej skupini še kateri instrument, ki bi dal ansamblu popolnejšo glasbeno obliko?

Kar se skupine tiče, bi poudaril, da je super: imamo namreč kar tri glasbenike, ki igrajo na tolkala, kar na odru zelo dobro učinkuje. Velja pa, da v CD-ju pogrešam doprinos vokalnega sestava.

Topolovski duh pa je v CD-ju vsekakor občutiti?

Gotovo. O festivalu bi povedal še tole, da se iz leta v leto v Topolovem nekaj novega dogaja: tista vasica je res čudna stvar. Nekoč je bilo srečanje mednarodnih umetnikov bolj ekstremno, danes festival bolj smotno oblikovan, lahko nekako spominja na beneški Biennale!

Kako pa se je od začetnega topolovskega nastopa spremenil način igranja Orkestra?

Povedal bi takole: v Topolovem ustvarjaš nekaj skupnega, saj vsak prispeva svoje poglede in ideje k skupnemu načrtu. V tem CD-ju pa sem 'narisal' svoje misli s pomočjo teh glasbenikov.

Katera je torej najlepša slika, ki si jo s pomočjo teh glasbenikov v CD-ju narisal?

Zelo mi je všeč skladba Balkanski bit. Melodija drugega komada, ki nosi naslov Himna za Topolovo, se je rodila namreč v Benečiji in je tesno vezana z mojim ljubzenskim občutkom. Zanimiva je tudi skladba Satieade. Nastala je v zanimivih okoliščinah: ko se mi je melodija porodila v mislih, sem sedel pred klavirjem. Nisem imel ne peresa ne pentagrama, le magnetofon, na katerega sem nemudoma posnel, kar sem zagrabil na klavir... Pomembna je zame tudi skladba Muzika za kuliso.

Tokrat je pri tem načrtu sodeloval tudi znani slovenski

kantavtor Vlado Kreslin. Kako je sploh do tega prišlo?

Za Vlada sem predčasno že napisal melodijo in čakal priložnost, da bi se iz tega kaj razvilo. Ko je nastajal načrt o CD-ju, sem Vla-

de blues; Andrea Rot je prijatelj in izredni tonski mojster; Fabio Devetak je službeni kolega; Davide Casali je izredni podjetnik; Sergej Radelović (Run Joe) je cloveški ritem; Vlado Kreslin je pe-

Vlado Kreslin in Aleksander Ipavec

da naprosil, ali bi na to melodijo razvil besedilo in on je z veseljem pristal.

Ali bi lahko poiskali v CD-ju rdečo nit, ki med sabo povezuje posamezne skladbe?

Edino, kar skladbe veže med sabo, je to, da sem jih jaz napisal. Komadi sicer odražajo moj osebni glasbeni razvoj.

Kakšne so najbolj običajne težave, ki se pri snemanju pojavijo?

Dejstvo je v tem, da mora glasbenik imeti jasne pojme, ko stopi v studio. Treba je preseči razkol med tem, kar je glasbenik napisal na papir, in tem, kako se partitura udejanja v živo z instrumenti. Eno je torej misel na papirju, drugo pa je igranje. Večkrat se mi je zgodilo, da je bilo izvajanje veliko lepše kot začetna zamisel skladbe.

Kaj bi s strogega glasbenega vidika povedal o posamičnem članu Topolovske izbne orkestre, začeni s tabo?

O sebi bi povedal, da sem kot harmonikar neobičajen. Paola Chiabudini je več kot glasbena akademija; Matej Špacapan je globina duše; Piero Purini je glasbenik v najpopolnejšem pomenu besede, je srce; Dario Savron je moj profesor; Lucchino Demicheli je 'balkan'; Kozina je velik polinstrumentalist; Martina Feri

stnik; Gabriel Franco je balkanski ritem.

Koliko je trajalo časovno razdobje, med katerim so te skladbe nastajale?

Približno tri leta, med katerimi se je marsikaj pripetilo.

Na primer?

Berlusconijska vlada... (smeh).

Ali si kot glasbenik občutil nenaklonjenost tega političnega ozračja pri tvoji dejavnosti?

Se.

Po tvojem mnenju, zakaj določeni politični krogi radi klestijo finančna sredstva, namenjena kulturnim dejavnostim?

Desnica se kulture boji! To je vse.

Ali bo levsredinska koalicija na prihodnjih političnih volitvah zmagala? (Vprašanje smo Ipavcu postavili tik pred političnimi volitvami).

Občutek imam, da bo. Kar pa Berlusconi počenja v zadnjih tednih, je totalni absurd. Sestav volivcev se je v zadnjih letih krepko spremenil: politično preferenco delavca ne gre več izenačiti z levo opcijo, saj ga Berlusconi lahko docela omami: s populističnimi potezami si prikupi naklonjenost srednjih in nizkih slojev, ki po strogem prepričanju ne pripadajo ne levici ne desnici.

Igor Gregori

Prejeli smo Saga ali: še o spornem napisu na Sabotinu

Zadnja vest v poročilih slovenske TV dne 25.03.2006 je bila, da se je lepa skupina ljudi udeležila akcije čiščenja Sabotina. Na vrhu so spet počistili in uredili napis "naš Tito". Postavili so kamenje, iz katerega je napis sestavljen. Ta napis iz kamena naj bi pred dnevi bil pokvarjen, razstavljen ali celo oskrnjen od skupine ljudi, ki jih napis še vedno moti, med njimi je bil tudi nekdanji poslanec Ivo Hvalica. Poročilo je bilo tako, da so prikazali skupino, ki je

hotela odstraniti napis, kot vandale, kaj se gredo, kako da si to sploh dovolijo. Tiste pa, ki so se odpravili na Sabotin, da napis spet popravijo pa kot junake, itd. Na koncu pa še komentar, saj

stoji že dolgo let na italijanski strani osvetljena zastava. Pa naj bo na naši še napis, češ, ko bodo oni odstranili, bomo tudi mi.

Postaviti bi morali slovenske osvetljene barve in napis SLO, s tem boste dokazali, da ste ponosni in vredni državljani mlade demokratične Republike Slovenije. Ne pa da se še vedno časti nekdo, ki je bil samodržec, komunistični diktator, kriv mnogih pobojev! To je sploh napis, ki razdvaja nas Slovence. Razdvaja po nepotrebnem še naše odnose z Italijani. Dajmo si enkrat mir, končajmo z izzivanji. Dajmo stvari na svoje mesto. Pravi Slovenec in demokrat se ne prepozna v napisu "naš Tito".

Nekaj papeževih misli ob letošnjih velikonočnih praznikih

Prva Velika noč Benedikta XVI.

Letošnja Velika noč je bila na poseben način pod žarometi, saj jo je prvič vodil papež Benedikt XVI. V svojem zadnjem letu, ugotavljajo poznavalci vatičanskih palač in hodnikov, se je spremenil: približal se je ljudem, ki so ga vzbujali, rad išče dialog in stike z ljudmi. Če je bil njegov predhodnik na poseben način usmerjen navzven, v množična apostolska potovanja po vsem svetu, je Ratzinger v prvem letu papeževanja želel utrditi temelje katoliške Cerkve znotraj nje z jasno in kleno mislijo.

Na letošnji veliki petek je v Kolo-seju s križem v roki razmišljal o Kristusovem trpljenju in o zlu v svetu. Kristjanom je položil na srce močne teme: revščino, družino, nujnost zavzeti jasno stališče pred krivicami. Posebno močna je bila meditacija pred sedmo postajo: priče smo pravi anti-genezi, diabolizmu načrtu, ki želi uničiti družino, na novo zamisliti človeštvo in postaviti na glavo "slovnična pravila življenja". To je "nora aroganca, nevarna pustolovščina," je v refleksiji poudaril msgr. Comastri. Kristus danes umira v revnih, v svetu, ki je razdeljen na dva: "V eni sobi ljudje zapravljajo, v drugi ginevajo; v eni umirajo od razkošja, v drugi od siromaštva; v eni se bojijo debelosti, v drugi prosijo vbogajme." V zrcalu Kri-

stusovega križa vidimo bolečine človeštva, zlorabljenosti in zapuščene otroke, napade na družino, oholost bogatih, ki se ne zmenijo za to, kako potrebni trkajo na njihova vrata. Zato se križev pot dotika vsakega človeka tudi danes; in ta obred ne predstavlja "sosednja temačnih dogodkov ali neučinkovitega moralizma, ampak pot usmiljenja, ki postavlja meje zlu." Pri obredu velikonočnega bdenja je Benedikt XVI. spregovoril o vstajenju kot o "eksploziji luči", "kozmičnem dogodku, ki je zaobjel nebo in zemljo", kot o "eksploziji ljubezni". V središču pozornosti so torej bili vstajenje in krst, večnost in ljubezen. "Bdenje vseh bdenj" se je začelo v atriju vatičanske bazilike z blagoslovitvijo ognja in vode, s pripravo in prižigom velikonočne sveče, s svečkami, ki so se postopoma prižigale in napolni-

le baziliko z lučjo. Vstajenje je uvedlo novo razsežnost biti, s katerim se je spojila tudi materija in iz katerega prihaja na dan nov svet, je poudaril papež-teolog. Veselje velikonočnega bdenja je v tem, da "vstajenje ni za nami, ampak nas je doseglo in prevze-lo."

Na dan Velike noči je sveti oče posredoval sto tisoč prisotnim na Trgu sv. Petra in prek njih vsemu svetu svoje sporočilo miru. "Živimo v dobi, ki jo zaznamuje ta nemir in negotovost," zato "moramo doživeti dogodek vstajenja, ki je spremenil obraz našega življenja". Benedikt XVI. se je zahvalil vsem, ki v Sveti deželi vztrajno iščejo dialog in si prizadevajo za spoštovanje. Zaželel je tudi, da bi nikogar ne ogrožalo nuklearno orožje, da bi v Iraku ne bilo nedolžnih žrtev, da bi mir prevladal v Darfurju, v Afriki, v nemirnih državah Južne Amerike in da

bi tudi v Italiji prišlo do "sloge in pristnega razvoja za dobro vseh". Pri svoji prvi velikonočni maši je torej pozval ves svet, naj sprejme mir Vstalega: "Njegov Duh naj vzbudi v nas prenovljen dinamizem," da bomo omogočili boljše človeške razmere milijonom ljudi, ki trpijo. Vstali Gospod naj nam da zaslutiti moč življenja, miru in svobode. Na koncu je po blagoslovu Urbi et Orbi iz lože bazilike sv. Petra zaželel velikonočno milost v 62 jezikih, med njimi tudi v slovenskem. Ljudje pa so mu radostno vzklikali in voščili, saj je prav na dan svoje prve Velike noči na Petrovem prestolu praznoval svoj 79. rojstni dan. Dogodek so spremljale 104 televizijske mreže iz 74 različnih držav.

Le nekaj dni kasneje, 19. aprila, se je ves katoliški svet spomnil, da je bil pred letom dni imenovan novi papež. V tem letu, so sporočili z vatičanske prefektуре, se je sv. oče srečal na avdiencah, pri liturgijah in drugih slavnostih skoraj 4.100.000 verniki. Kar 60 tisoč jih je prišlo v Vatikan od vsepovsod ob prvi obletnici izvolitve in ga v velikem veselju praznovalo. On pa jih je prosil, naj zanj še naprej molijo Gospoda, da bo "krotak in odločen pastir Njegove Cerkve."

Danijel Devetak

Romanje bolnikov

Vabilo v Lurd

Tudi letos se je začelo vsakoletno vpisovanje za romanje v Lurd. Potekalo bo od 22. do 28. julija. Zainteresiranim toplo priporočamo, da se čim prej vpišejo ali poznamo pri Renati ali pri Joani. Z veseljem bova odgovarjali na vsa vprašanja in dvome, ki se vam bodo porajali. Letošnje geslo je "Držite svoje svetilke prižgane!". Bog je naša luč, brez Njega tava-

da se bodo še vrnili in povabili še druge bolnike in zdrave. Zato upamo, da bomo letos v še večjem številu. Zato se obračamo na vse, ki imate čut do bolnikov, da priskočite na pomoč. Rabimo prostovoljce in prostovoljke, posebno pa mladino - prijavijo se lahko mladi od 14. do 18. leta, ki bi za teden dni žrtvovali čas in dobro voljo za naše romarje. Mladi, ne bo vam žal! Prišli boste

mo v temi. Prav zaradi tega romamo k Mariji. Ona nam daje moči in zagona, da lahko prenašamo vse križe in slabosti, ki nam jih življenje ponuja. K njenim nogam položimo vse stiske in grenkobe. A ne samo to! Večkrat ji vračamo obisk v zahvalo za prejete darove in jo prosimo zdravlja za nadaljnje življenje! Mnogo skritih želja je v naših srcih. Marija je naša sogovornica pri Bogu. Koliko molitev, solz in vzdihovanj se vrsti vsak dan v tej votlini. Na tisoče ljudi se čez celo leto zateka k njej in z lučkami v procesiji ji poje pesem Zvonovi zvonijo in moli rožni venec v vseh jezikih.

V lanski sezoni je prišlo z nami v Lurd precej romarjev iz Slovenije. Zadovoljni so bili in prese- nečeni nad vso organizacijo, posebno bolniki, ki so se vozili v posebnem vagonu. Obljubili so,

domov duhovno bogati in zadovoljni s to enkratno izkušnjo in vaša svetilka srca bo še dolgo, dolgo gorela. Tiste pa, ki iz raznih razlogov ne morejo na to romanje, vabimo, da bi mladim pomočnikom pomagali s prostovoljnimi prispevki, ki jih bomo s škofovim dovoljenjem nabirali po vseh župnijah. Za vsak dar se vam že vnaprej zahvaljujemo. Taka izkušnja bo mladini v življenju nekaj pomenila. Pridobili si bodo mnogo novih prijateljev. Navadili se bodo spoštovati bolne in ostarele ljudi. Zato prosimo starše, naj spodbujajo svoje otroke, da bomo lahko vsi sodelovali, vsak po svoji moči. In ko bodo viharji divjali v našem življenju, bo Gospod Bog opazil naše prižgane svetilke. Marija pa bo vedno naša dobra mati in priprošnica pri Bogu!

Joana

Izjava Slovenske škofovske konference

Ob 1. obletnici pontifikata papeža Benedikta XVI.

Kardinalski zbor je 19. aprila 2005 za 265. papeža na sedežu rimskega škofa izbral nemškega kardinala Josepha Ratzingerja. Novoizvoljeni papež si je izbral ime Benedikt XVI. Čas enoletnega pontifikata so najbolj zaznamovali naslednji dogodki: 28. junija 2005 je izdal Kompendij Katekizma katoliške Cerkve, ki je tudi v slovenskem prevodu izšel 12. aprila 2006, avgusta 2005 je bil na svetovnem srečanju mladih v Kölnu v Nemčiji, 25. januarja 2006 je izšla prva okrožnica z naslovom Bog je ljubezen, ki je 21. marca

2006 izšla tudi v slovenskem jeziku, 22. februarja 2006 je razglasil in 24. marca 2006 umestil v kardinalski zbor petnajsti novih kardinalov. Papež Benedikt XVI. je Cerkvi na Slovenskem v preteklem letu namenil veliko pozornosti: 15. novembra 2005 je imenoval novega ljubljanskega pomožnega škofa, msgr. dr. Antona Jamnika; v zbor kardinalov je 22. februarja 2006 imenoval, 24. marca 2006 pa umestil nekdanjega ljubljanskega nadškofa in metropolita, msgr. dr. Franca Rodeta; 7. aprila 2006 pa je ustanovil tri nove ško-

fije s sedežem v Novem mestu, Celju in v Murski Soboti – ter imenoval tri nove škofove ordinarije – msgr. Andreja Glavana, dosedanjega ljubljanskega pomožnega škofa, za izbranega škofa v novomeški škofiji, msgr. dr. Antona Stresa, dosedanjega mariborskega pomožnega škofa, za izbranega škofa v celjski škofiji, ter dr. Marjana Turnška, dosedanjega rektorja v mariborskem bogoslovnem semenišču, za novoimenovanega škofa v Murski Soboti. Dosedanjo mariborsko škofijo je obenem povzdignil v nadškofijo in metropolijo, dosedanjega mariborskega škofa pa povišal v nadškofa ter ga imenoval za metropolita mariborske cerkvene pokrajine. Papeževa dejanja in izrečene ali zapisane misli so izraz njegove

skrbi in ljubezni do Boga, Cerkve in vseh ljudi dobre volje. Že ob papeževi umestitvi, ki je bila 24. aprila 2005 v Vatikanu, smo spoznali njegovo predanost petrinski službi. Papež je velik mislec in skrbni pastir. V vseh ključnih nagovorih, zlasti pa v zapisanih besedilih se zelo pogosto sklicuje na svojega predhodnika, Božjega služabnika papeža Janeza Pavla II. V delovanju sedanjega papeža je izrazita kontinuiteta smernic življenja in poslanstva Cerkve, ki jo je zarisal njegov predhodnik. Sveti oče Janez Pavel II. in kardinal Ratzinger sta namreč dolga leta sodelovala v tesni bratski povezanosti. Cerkve na Slovenskem papeževu učenju cerkvenega nauka in služenju vesoljni Cerkvi sprejema v celoti in ga z molitvijo tudi podpira.

msgr. dr. Franc Kramberger
predsednik ŠSK

Romanje treh svetišč

Čezmejno društvo M.O.S.T. organizira 27. in 28. maja že tretje peš romanje po povezovalni poti treh svetišč, ki so v preteklosti povezovalce Slovence, Italijane in Furlane. S Stare gore (Castelmonte) v Italiji bomo prvi dan peš poromali do Marijinega Celja (Lig na Kanalom). Po večernicah bomo nadaljevali s skupnim druženjem in pesmijo. Naslednje jutro bomo pot nadaljevali proti Sveti Gori, kjer se bomo udeležili slovesne maše. Pot ni naporna in je primerna tudi za mlade družine. Prijavljina: odrasli 11 evrov, otroci 8 (topla večerja in zajtrk; avtobusni prevoz iz Solkana do Stare gore; prenočili bomo v župnišču, zato s sabo prinesite spalne vreče). Za prevoz iz Solkana do Stare gore bo poskrbljeno. Prijavite se lahko do 25. maja 2006 za Slovenijo na tel. št. 041 386978 (Ljubo Bekš - po šesti uri zvečer), za Italijo na tel. 340 3711996 (Kazimir) ali 349 4332975 (Matjaž). Vabljeni!

3. VELIKONOČNA NEDELJA

Apd 3, 13-15. 17-19; Ps 4; 1 Jn 1-5a; Lk 24, 35-48

V prvih krščanskih stoletjih so novokrščeni, ki so bili prejeti sv. krst na veliko soboto ponoči, nosili belo obleko, albo imenovano, do druge velikonočne nedelje. Od tod ime bela za drugo velikonočno nedeljo. Bili so to odrasli ljudje. Dandanes krščujemo po večini otroke, s čimer se poudarja, da je krst dar, ki ga je treba polagoma odkrivati v vsej globini življenja s Kristusom. Zato bela obleka ni samo spomin na krst, marveč je pričevanje za ljubezen našega Gospoda v skupnosti verujočih, t.j. v Cerkvi.

Ker pa vsi doživljamo danes bolj ali manj ogroženo vero in indiferentizem in tudi pravo nevero, skušamo oživiti vero v svetu, ki se spreminja. Zato nastajajo skupine, ki si prizadevajo za pristnost vere. Nekatere izmed njih so pravi blagoslov za Cerkve, za družine, za

mlade. Druge pa, ki živijo bolj zase v zaprtem krogu, se lahko sprevržejo v ločine - sekte. Apostolska dela opisujejo življenje prvih kristjanov, ki so imeli za temelj verovanja ljubezen. Kar skušamo tudi danes uveljaviti. To je pravzaprav cilj do konca. Sveti Luka piše v Apostolskih delih takole: "Množica teh, ki so sprejeli vero, je imela kakor eno srce in eno dušo. Nihče ni trdil, da je to, kar ima, njegova last, temveč jim je bilo vse skupno" (Apd 4, 32). Od tod nekateri sklepajo, da so ti ljudje bili prvi komunisti. Toda bistvena razlika med komunizmom in krščanstvom je vedno bila in bo ostala v tem, da krščanstvo temelji na svobodni odločitvi posameznika, medtem ko komunizem prisili človeka v svoj rog, kar je prineslo zlasti na vzhodu nepopisno gorje. Tudi v krščanstvu imamo opraviti z grehom in zločini, toda kristjan se bori proti grehu in krivicam zavestno in svobodno, saj priznava v grehu največjega sovražnika in veruje v moč Boga in njegovega usmiljenja. Že apostoli so z veliko močjo pričevali o vstajenju Gospoda Jezusa, ki je umrl zato, da bi nas odrešil greha in vsakršne hudobije. Ljudje so zato prodajali

zemljišča ali hiše popolnoma radovoljno in svobodno in so prinašali izkupiček ter ga polagali k nogam apostolov (Apd 4, 33-35). Toda zaradi tega je marsikdo obubožal, tako da so morali ostali priskočiti na pomoč, kar je sv. Pavel grajal. Ni dovolj namreč samo navdušenje za dobro. Tako tudi pri prvih kristjanih ni bilo vse idealno urejeno. Greh se namreč lahko pojavi tudi pri najboljši verski skupnosti, kot nam priča primer Ananija in Safire. Ta dva sta bila zakonca, ki sta se zlagala glede obljubljenega deleža skupnosti. Čeprav nista smrtno grešila, sta vendar žalila Boga po varanju ljudi (Apd 5, 1-11). To pa je nedopustno za mirno življenje v skupnosti odrešenih, ki pričakujejo vstajenje od mrtvih. Ljubezen do Boga mora namreč biti nekaj konkretnega, kar pomeni, da moramo ljubiti bližnjega, zato ker v njem prebiva sam Bog. Ljubezen do Boga gre po ljubezni do človeka, po življenju po zapovedih. Tudi čudeži utrjujejo vero v Jezusa. Ozdravljeni hromi mož je zgled Božje ljubezni do človeka.

Apostol Peter ostro nastopi proti rojakom, ki

so Jezusa izdali in zatajili pred Pilatom: "Vi ste Svetega in Pravičnega zavrgli in si izprostiti pomilostitev ubijalca, začetnika življenja pa ste ubili (Apd 3, 12 nss). Zato jih vabi, naj se spreobrnejo in pokesajo (v. 19).

Greh ne sme biti ovira za doseg odrešenja, zato ker ga je Jezus že premagal. Jezus nas brani, je naš zagovornik. Toda vodi nas k izpolnjevanju zapovedi. To pa pomeni priznanje lastne slabosti in hkrati boj proti zlu v nas in okrog nas.

Prikazovanja Vstalega zbudijo najprej strah pri učencih in apostoli, kajti mislijo, da vidijo duha. Jezus pa jih prepričuje, da je živ človek s telesom. Pokaže jim roke in noge, da lahko vidijo brazgotine na njegovem telesu. Prosi, naj mu ponudijo kaj za pod zob. Poje kos pečene ribe. Učenci ga objamejo, ker se končno prepričajo, da je ustvaril čudovito veselje. A graja njihovo nevero, ker so vendar slišali, da bo Mesija trpel, umrl, a da bo zmagovalno vstal. O tem berejo v vseh psalmih in pri vseh prerokih, v Mojzesovi postavi. Odpre jim razum, da so umeli Pisma. Tako jih postavi za priče vstajenja, ki je nezasišlan dar.

Zaskrbljujoče poročilo Organizacije za prehrano in kmetijstvo FAO

Lakota še vedno pesti velik del svetovnega prebivalstva

Organizacija za prehrano in kmetijstvo FAO je ob koncu prejšnjega leta navedla nove podatke o stanju našega planeta. Podatki so zaskrbljujoči, saj dokazujejo, da kljub velikim tehničnim dosežkom našega časa del prebivalstva živi še vedno v težkih življenjskih razmerah. Številke, ki jih navaja FAO, niso zanemarljive. 852 milijonov prebivalcev sveta se nezadostno hrani. To je več kot celotno prebivalstvo ZDA, Kanade in Evropske unije. Najslabši položaj je v Afriki, čeprav predstavlja beda hud problem tudi v Aziji. V teh državah lakota žanje več žrtev kot aids in jetika. Podatki so še posebej zaskrbljujoči, ker pričajo o tem, da se je stanje teh držav v zadnjih letih poslabšalo. V primerjavi s podatki iz leta 1996 se je število smrti zaradi slabega prehranjevanja zvišalo za 18 milijonov. Revščina žanje žrtve predvsem med otroki in šibkejšimi sloji prebivalstva. Števila otroških smrti ni lahko določiti, saj rojstva velikokrat niso registrirana in zato otroci v revnejših državah pogosto "ne obstajajo". To je glavna težava za določanje obsega otroške umrljivosti. Vsekakor podatki prikazujejo, da je število teh smrti okrog šest milijonov na leto. Organizacija za prehrano in kmetijstvo je še daleč od tega, da bi dosegla svoj cilj. Leta 1996 si je organizacija zadala cilj, da bi z ustreznimi projekti zmanjšala število prebivalstva, ki trpi lakoto. Namen organizacije je bil, da se do leta 2015 število teh smrti zmanjša za polovico. Do današnjega dne se je število smrti zaradi

lakote zmanjšalo le v Južni Ameriki in v Karibih. Da bi FAO dosegla svoj cilj, je predlagala, naj bogatejše države pomagajo revnejšim in jim lajšajo dostop do hrane. Po tem sklepu bi morale zahodne države financirati etične projekte in podpirati krajevno poljedelstvo. Udeleženci zadnjega srečanja, ki je potekalo v Rimu 22. novembra 2005, niso prišli do sporazuma. Predstavniki zahodnih držav niso še pripravljene financirati projekte, ki ne nu-

dijo velikih dobičkov. Po tej poti torej ni mogoče rešiti problema. Do predloga so bile kritične zlasti Združene države Amerike. Po mnenju ameriške delegacije je rešitev problema v genetsko spremenjenih organizmih. Biotehnologije, kot meni ameriška delegacija, imajo ogromen potencial in bi lahko rešile mnogo problemov poljedelstva. Genetsko spremenjeni organizmi so v primerjavi z naravnimi krepkejši in nimajo potrebe pesticidov. Čeprav ti organiz-

mi lahko uspešno rastejo tudi v kritičnih razmerah, njihova uporaba pa ni povsem varna. Pred nekaj leti je predlog o uporabi biotehnologij v poljedelstvu povzročil široko razpravo v Evropi, saj ni še dognano, ali so ti organizmi za človeka škodljivi ali ne. Dodaten problem teh organizmov je, da oškodujejo biorazličnost okolja. Z ameriškim predlogom bi vsilili revnejšim prebivalcem to, česar Evropejci niso pripravljeni sprejeti brezpogojno. Tudi tokrat je torej v ospredju zaslužek oz. interes. Problem podhranjenosti bi bilo treba torej obravnavati z različnimi strategijami.

Vzrok nezadostnega prehranjevanja v omenjenih državah ni pomanjkanje žita, temveč ta, da je velika količina pridelkov namenjena reji goveda. Sedemdeset odstotkov žita, pridelanega v ZDA, je uporabljenega za govedo. V sporočilu Organizacije za prehrano in kmetijstvo torej manjka kritična analiza našega prehranjevanja. Paradoks je v tem, da na bogatem Zahodu veliko ljudi zbolijo zaradi napačnega prehranjevanja. Enolično prehranjevanje, ki temelji na mesu, povzroča veliko prisotnost holesterola. V revnejših državah, kot npr. ponekod v Južni Ameriki in Etiopiji, prebivalstvo umira od lakote, ker je večina pridelkov namenjena reji goveda. Kot predlaga ameriški ekonomist Jeremy Rifkin, je za rešitev problema nujno spremeniti naše prehranske navade. O tem pa se v naših medijih žal še premalo govori in piše.

Martin Devetak

Aktualno

Izjava Komisije Pravičnost in mir pri SŠK o pridobivanju italijanskega državljanstva

Italijanski parlament je že leta 1992 izglasoval zakon, po katerem lahko dobijo italijansko državljanstvo ljudje, ki so bili rojeni na slovenskem ozemlju, priključenem Italiji s krivično Rapalsko pogodbo leta 1920. Torej vsi tisti, ki so nekoč imeli italijansko državljanstvo, pa so ga zaradi priključitve k nekdanji Jugoslaviji izgubili. Leta 1994 je italijanski parlament izglasoval podaljšanje časa za vložitev prošnje za italijansko državljanstvo za eno leto. Sedaj je bil omenjeni zakon zopet dopolnjen in se razteza ne le na pripadnike italijanske narodnosti pri nas, marveč tudi na Slovence in njihove naslednike, ki so se l. 1947 pridružili svoji narodni skupnosti v takratni Jugoslaviji.

To dejanje italijanske politike je nenavadno in presenetljivo, saj sodobne države navadno ne spodbujajo dvojnega državljanstva, čeprav ne želimo oporekati tej njihovi pravici. Znotraj Evropske unije, ki v veliki meri izenačuje državljane držav članic in jim zagotavlja svobodo v gibanju, gospodarskih dejavnostih in zaposlovanju, je dvojno državljanstvo še manj potrebno in smiselno.

Vsekakor pa dvojno državljanstvo ne more pomeniti nikakršne dvojne narodnosti. Državljanstvo si lahko izberemo, narodnosti pa ne. Smo, kar smo. Pripadnost svojemu narodu in njegovi kulturni identiteti pa je tudi velika naravna dobrina in vrednota, zato zasluži, da se je zavedamo, jo spoštujemo in gojimo zdravo narodno zavest brez nacionalizma. Na svojo narodno pripadnost moramo biti ponosni in ji ostati zvesti, za kar so nam prejšnji primorski rodovi, še posebej duhovniki, dali svetel zgled.

Pokojni papež Janez Pavel II. je poudarjal, da je »narod dejansko velika skupnost ljudi, ki jih družijo različne vezi, a predvsem prav kultura« in nam glede narodne kulture, iz katere izhaja tudi narodova suverenost, naroča: »Varujte jo! Ne dovolite, da bi ta temeljna suverenost postala plen kakih političnih ali gospodarskih koristi« (Govor v UNESCO 1980, 14 in 15).

S tega vidika naj vsakdo svoje ravnanje glede državljanstva odgovorno presodi, da ne bo nikoli postavil v nevarnost velike naravne vrednote svoje narodnosti in njene kulture. /msg. dr. Anton Stres, izbrani celjski škof, predsednik Komisije Pravičnost in mir pri SŠK.

Peš romanje Oglej - Sveti Kancijan

Društvo M.O.S.T. vabi na peš romanje v Oglej in Kancijan. Dne 30. maja 2006 je ob 16. uri predviden odhod z avtobusom izpred cerkve sv. Kacijana (San Canzian d' Isonzo). V Ogleju ogled bazilike in izkopenin, nato romanje v Sv. Kancijan, vasio, kjer so usmrtili sv. Kancijana. Ob 21. uri v cerkvi sv. Kacijana branje Pasijona pričevalcev (Mrtyrum). Prijavite se lahko do 25. maja 2006 za Slovenijo na tel. št. 041 386978 (Ljubo Bekš - po šesti uri zvečer), za Italijo na tel. št. 340 3711996 (Kazimir) ali 349 4332975 (Matjaž). Vabljeni!

Duhovniki pomagajo vsem. Pomagaj vsem duhovnikom.

39 tisoč škofijskih duhovnikov vsak dan oznanja evangelij po župnijah med ljudmi in nudi vsem ljubezen, tolažbo in upanje.

Da bi lahko nadaljevali svoje poslanstvo, potrebujejo tudi tvojo konkretno pomoč: prispevek za vzdrževanje duhovnikov.

Te darove zbira Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero), ki jih razdeli med vse duhovnike, zlasti med tiste, ki delujejo v najbolj potrebnih skupnostih in bodo tako lahko računali tudi na velikodušnost vseh.

Darovi za vzdrževanje duhovnikov. Podpora številnim za dobro vseh.

Svoj prispevek lahko nudiš na štiri načine:

- Poštni tekoči račun št. 57803009
- Kreditne kartice: s kartico CartaSi in s klicem na brezplačno telefonsko številko 800.82.50.00 ali prek interneta na naslovu www.sovvenire.it
- Bančno nakazilo na glavnih italijanskih bankah
- Neposredno na Inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Sostentamento Clero) v svoji škofiji.

Prispevki so odtegljivi

Kdor želi, lahko svoje prispevke Osrednjemu inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero) v znesku do največ 1032,91 evrov letno odbije od celote svojih prihodkov za izračun davčne prijave Irpef ter povezanih deželnega in občinskega dodatka.

Ce želiš vedeti, kako lahko prispevaš svoj dar, kliči brezplačno številko

Numero Verde
800.01.01.01

Kratke

Občni zbor Zveze slovenske katoliške prosvete

Predstavniki kulturnih društev, včlanjeni v Zvezi slovenske katoliške prosvete, so se sestali v četrtek, 20. aprila, na rednem letnem občnem zboru. O bogatem in razvejenem delovanju Zveze sta uvodoma spregovorili tajnica Irena Ferlat in predsednica Franka Padovan. O finančnih zadevah pa je poročal Valter Bandelli. Občnega zbora, ki je potekal v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici, so se udeležili številni ugledni gostje, ki so se tudi pohvalno izrazili o izredno pomembni vlogi Zveze pri ohranjanju in utrjevanju slovenske prisotnosti na Goriškem. Najprej je občni zbor pozdravil podžupan mestne občine Nova Gorica Andrej Miška, za javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti pa je nastopil Vojko Stopar. Krovno organizacijo SSO sta zastopala deželni in goriški pokrajinski predsednik Drago štoka in Janez Povše, Zvezo slovenskih kulturnih društev pa predsednica Maja Humar. V imenu Kulturnega centra je nastopila Franka žgavec, za Katoliško tiskovno društvo pa Damjan Paulin. Občni zbor sta pozdravila tudi deželni svetovalec Mirko Špacapan in goriški občinski svetovalec Silvan Primožič. O delovanju včlanjenih društev so obsežno poročali njihovi predstavniki. Občni zbor je soglasno potrdil predsednico Franko Padovan in izvolil nadzorni odbor, ki ga sestavljajo: Marko Brajnik, Danijel Čotar, Maurizio Peric, Tamara Kosič in Nevenka Corsi. V naslednji številki našega časopisa bomo v posebni prilogi objavili posamezna poročila.

Čestitke in zahvala Marjanu Breščaku

Slovenska skupnost se zahvaljuje svojemu kandidatu Marjanu Breščaku za pokrajinske volitve v koaliciji Oljke v okrožju Gorica 6 in vsem italijanskim in slovenskim volivcem Oljke, ki so ga podprli. Dobil je 934 glasov, največ v vseh goriških okrožjih, vendar je drugje v pokrajini Oljka dosegla večji odstotek, tako da naš slovenski predstavnik ni bil izvoljen.

Za svoj neuspeh se ima zahvaliti tudi ostalim predstavnikom slovenskega jezika na drugih strankah v istem okrožju, ki so odščipnili tistih nekaj glasov, ki bi Breščaku pomagali za uveljavitev, njim samim pa niso nič prinesli. Stranka lipove vejice se zahvaljuje tudi vsem svojim volivcem in ostalim Slovincem, ki so oddali svoj glas Oljki v vseh okrožjih ter tako pripomogli k uveljavitvi skupnega kandidata Enrica Gherghette.

Foto DPD

Slovenska skupnost v okrožju Zagaj, kjer smo dosedaj vedno izvolili svojega predstavnika, zdaj pa smo podprli skupnega kandidata Oljke Marka Jarca, ki se je tudi uveljavil in mu danes SSK čestita, saj je njegov uspeh tudi naš.

Slovenska skupnost meni, da bomo Slovenci v okrožju Prodijeve in pri nas Gherghettove Oljke lahko čimbolje uveljavili svoje pravice in pričakovanja, v novem ozračju sodelovanja in vzajemnosti, ki bo nujno potrebno v novih časih in razmerah.

Vstajenjska maša v goriški stolnici

Ena naših najbolj občutenih cerkvenih slovesnosti je zgodnja vstajenjska maša v goriški stolnici. Tudi letos se je v velikonočnem jutru zbralo veliko vernikov, ki so prišli od vsepovsod. Vstajenjsko mašo je daroval župnik goriške slovenske duhovnije p. Mirko Pelicon, somaševal pa je stolni župnik Sinuhe Marotta. Ob koncu

je celotni obred s svojo prisotnostjo povzdignil nadškof Dino De Antoni, ki je zbranim spregovoril, tudi v slovenščini, in sklenil vstajenjsko sv. mašo. Nadškof je imel za vsakega izmed nas prijazno besedo, ko nas je po končani slovesnosti pozdravil pred oltarjem in ko smo prejeli blagoslovljeni kruhek. Tudi sami smo prinesli k maši jedi za blagoslov. Vstajenjsko mašo je na koru spremljal združen pevski zbor, ki ga je vodila Franka Žgavec, spremljala pa Lojzka Bratuž. Praznično petje iz leta v leto dodatno bogati to pomembno slovesnost.

Zbor s Kostanjevice na Travniku

V nedeljo, 30. aprila, bo v cerkvi sv. Ignacija pri maši ob 9. uri mešani pevski zbor Kapela s Kostanjevice. Med drugim bo izvajal skladbo Stanka Jericija in Händlovo Alelujo. Zbor, ki se je na tekmovanju v Podgori pred nekaj tedni uvrstil na drugo mesto, vodi Peter Pirih, spremlja pa ga Terezika Paljk.

Koncert MePZ Hrast Doberdob v Slovenski filharmoniji

Tako pojo zlati

Glasbena Matica Ljubljana je na cvetno nedeljo, 9. aprila 2006, povabila v goste MePZ Hrast iz Doberdoba, ki se je v okviru zborovskih predstavitev Tako pojo zlati predstavil ljubljanskemu občinstvu s celovečernim koncertom v veliki dvorani Slovenske filharmonije. Organizator tovrstnih koncertov namreč vsako leto pripravi predstavitev enemu odličnih slovenskih zborov, ki so na tekmovanju Naša pesem osvojili zlato plaketo mesta Maribor.

Pred koncertom je v mali dvorani Slovenske filharmonije potekala tudi javna beseda o Doberdobu nekoč in danes, kjer sta zbranim poslušalcem v pogovoru z moderatorko predstavila življenje v domačem kraju doberdobski župan Paolo Vižintin in Claudio Peric, predsednik KD Hrast. Pogovora se je udeležil tudi doberdobski občinski svetnik Aldo Jarc.

Mešani pevski zbor Hrast, ki de-

luje v istoimenskem kulturnem društvu, se je pod večjo roko poklicnega glasbenika, dirigenta in glasbenega pedagoga Hilarija Lavrenčiča razvil v kvalitetno

pevsko telo, ki nastopa na številnih koncertih doma in v tujini, dosega visoka in najvišja odličja na tekmovanjih slovenskih zbo-

rov, svojo visoko kakovost pa potrjuje tudi z najvišjimi uvrstitvami in posebnimi priznanji na italijanskih regijskih in nacionalnih zborovskih tekmovanjih in tako odigra tudi pomembno vlogo ambasadorja slovenske kulture v prostoru druge in drugačne kulture. V svojem bogatem reper-

torijem del ter zborovskim pesmim na različne ljudske motive. Posebno radi pa spremljajo zborovsko ustvarjalnost primorskih avtorjev, zlasti tistih iz okolja onstran državne meje. V tem duhu je MePZ Hrast z dirigentom Hilarijem Lavrenčičem tudi pripravil tehten spored svoje predstavitev v prestižnem hramu slovenske glasbene kulture in tudi povsem upravičil sloves visoke

kakovosti svojega petja.

Prvi del koncerta je zbor namenil delom J. Gallusa, A. Brucknerja, S. Rahmani-nova in O. Dipiazze in se nato poklonil primorski ustvarjalnosti z izborom pesmi U. Vrabca, M. Kogojca in Š. Maurija. V drugem delu večera so nas doberdobski pevci in pevke popeljali po raznolikih ljudskih motivih v priredbah A. Čopija, P. Merkuja, L. Lebiča, M. Slosarja, H. Lavrenčiča in M. Prusove. Številno občinstvo je gostujoči zbor nagradilo z nadvse toplim odzivom in si izprosil še dve dodatni pesmi, najprej na koroški in nato še na ljudski motiv iz Režije, s katerim je nadvse uspela predstavitev MePZ Hrast iz Doberdoba v slovenski prestolnici tudi izzvenela.

Alenka Saksida

KD Komigo
Sokolovičeva
monodrama

Trijezični festival komičnega gledališča Komigo, ki ga tretje leto prireja Kulturni dom v sodelovanju z raznimi slovenskimi in italijanskimi kulturnimi ustanovami, je v sredo, 12. t.m., postregel z znano uspešnico pisca, režiserja in igralca Zijaha Sokoloviča, monodramo Glumac...je glumac...je glumac. V italijanski inačici Un attore...e' un attore...e' un attore jo je v prevodu in režiji Michela Ainzare izvajal slovenski igralec Franko Korošec, ki pogosto nastopa v tržaškem gledališču Contrada, občasno tudi v SSG in sodeluje

na tržaški ter koprski radijski postaji. Sokolovičeva predstava, prekvašena z ironijo in grenkim priokusom pelina, razkriva gledalcem poklic igralca, ki mora svoje poslanstvo večkrat opravljati v nemogočih razmerah. Igralska umetnost je del kulture, o kateri vsi vemo, da je prepogosto revna kot cerkvena miš, saj ji je namenjenih zmeraj premalo gmočnih sredstev. Tako se morda zgodi, da igralec mora odpovedati predstavo, ker gledališče nima denarja za prevoz kuliserij ali pa jih zaradi finančne stiske ne more niti izdelati. Zaradi tega

se igralec znajde sam pred publiko in med opravičevanjem zaradi nastale zadrege razpreda razmišljanja o sončnih in senčnih poteh svojega dramskega poklicnega ustvarjanja, ki pač ne more v polnosti zaživeti zaradi takih nepremostljivih čeri. Po raznih odrih in v raznih jezikih že predstavljena monodrama je zahteven odrski zalogaj, katerega Korošec ni zmozel celostno preleteti. Njegovo izvajanje je nihalo med vzpenjanjem in padanjem in pri tem mu seveda tekstovna, jezikovna stran ni pomagala; predstavljala mu je še dodatno oviro. Brez dvoma bi celota izzvenela drugače, ko bi svoj monolog podajal v slovenščini. Najbolje se je izkazal, ko je v »dialoških« utrinkih z južnjaškim naglasom poosebljal razne sogovornike z italijanskega ministrstva za kultu-

ro in ko je ob pomanjkanju kulisa in zvočnih efektov poklical na oder nekaj »prostovoljcev« - gledalci so se skušali na vse kriplje izogibati temu vabilu -, ki so predstavljali upogibajoča se drevesa in grme, medtem ko je publika skušala posnemati šumenje in žvižganje vetra.

Obdržati trdno napet dramski lok je pač zelo težko še posebej v monodramskih izpovedih, katerim so resnično kos le veliki igralci z markantno osebnostjo in suverenim igralskim nastopom.

Ob koncu tretje ponudbe Komigo so gledalci doživeli sladko presenečenje: ravnatelj KD Igor Komel je ob simpatični pomoči igralca Korošca osrečil pet abonementov. Vsake-mu izmed njih je žreb dodelil čokoladno jajce, prvim trem zelo veliko s prav tako velikim plišastim darilom.

KULTURNI DOM GORICA Across the border 2006

Prijetno ob vabljenih
melodijah Bobbyja Sola

značilnim visoko počesanim šopom las, ki so ga oboževale najstnice v šestdesetih in sedemdesetih letih, ko je njegova glasbena zvezda utripala najsvetleje. Narodnostno mešana publika - v prvi vrsti je sedel novogoriški župan Mirko Brulc - ga je sprejela z burnim aplavzom; večine so

jo namreč sestavljali poslušalci, ki so ob glasbi Bobyja Sola, dvakratnega zmagovalca sanremskega festivala, podoživljali svoja čarobna, uporna najstniška leta. S solistično kitaro v roki, s katere je spretno izvajal najrazličnejše zvoke, se je z žametnim baritonskim glasom sprehajal po glasbenem

obzorju, od dvajsetih let prejšnjega stoletja do današnjih dni. Zapel je svoje uspešnice in znane melodije Elvise Presleyja in drugih mednarodno priznanih pevcev. Spet je dokazal, da mu je rock 'n' roll zelo pri srcu, da pa se rad spogleduje z bluesom, jazzom, boogie-woogie-jem in tudi počasnimi ritmi. Kot je obljubil Igorju Komelu, ko sta se v Benečiji menila za goriški nastop, je z občutkom kar dvakrat odpel melanholično beneško ljudsko pesem Oj božime. Baj bo celo pripravil zgoščenko slovenskih pesmi.

Uradnemu delu koncerta so sledili dodatki, nakar se je Boby Solo od dolgotrajnem ploskanju poslovil od občinstva, ki je bilo navdušeno nad njegovim izvajanjem, simpatijo in preprostostjo, kot jih je izžareval med šaljivim povezo-vanjem programa.

Iva Koršič

Tradicionalna revija za otroške in mladinske pevske zборе

Zlata grla ponovno privabila številne pevce

Glasbeno ozračje je na Goriškem vedno zelo pestro. Ob bogatem delovanju številnih pevskih zborov, se lahko naša društva pohvalijo tudi z zelo razvejenim delovanjem na področju mladinskega zborovstva. Poleg tega so se v naših krajih že ustale številne revije za otroške in mladinske zборе. Letos je bila tako na vrsti že šesta zaporedna izvedba revije Zlata grla, ki je potekala v soboto, 1. aprila, v Kulturnem domu v Sovodnjah in v nedeljo, 2. aprila, v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici. Revijo Zlata grla je tudi letos priredilo PD Vrh sv. Mihaela Prvega večera, ki je bil revijalnega značaja, se je udeležilo 6 otroških in mladinskih zborov, drugega, tekmovalnega, pa 7 pevskih sestavov z Goriškega in Tržaškega. Gosti letošnjega goriškega srečanja otroških in mladinskih pevskih zborov so bili Mali lujerji iz Špetra pod vodstvom Davida Clodiga. Skupno je na reviji Zlata grla za-

pelo preko 300 otrok v 14 zborih. Prvi del revije, ki je potekal v Sovodnjah, ni bil tekmovalnega značaja. Po uvodni bem-

otroški pevski zbor iz Romjana pod vodstvom Silvie Pirotti – Černic. V nedeljo, 2. aprila, je v KCLB v Gorici potekal tekmovalni del revije, ki

zborčku Kraški cvet iz Trebč pod vodstvom sestre Karmen Koren. Posebno nagrado za najboljšo izvedbo priredbe slovenske ljudske pesmi

si je z vižo Biži, biži Bojana Glavine prislužil OPZ Ladjica iz Devina pod vodstvom Olge Tavčar. V kategoriji mladinskih zborov si je prvo mesto

priljubljenega značaja, se je udeležilo 6 otroških in mladinskih zborov, drugega, tekmovalnega, pa 7 pevskih sestavov z Goriškega in Tržaškega. Gosti letošnjega goriškega srečanja otroških in mladinskih pevskih zborov so bili Mali lujerji iz Špetra pod vodstvom Davida Clodiga. Skupno je na reviji Zlata grla za-

sedi Doriane Devetak, predsednice PD Vrh sv. Mihaela, in pozdravu sovođenjskega podžupana Polda Devetaka se je na odru zvrstilo 6 zborov, ki so teritorialno zastopali celotno Goriško: Laško, Kras, Gorico in Brda. Vsi zborčki so izvedli obvezno pesem in dve slovenski skladbi. Občinstvo je z glasovanjem nagradilo

je bil razdeljen v dve starostni kategoriji. Zbore je ocenjevala štiričlanska komisija, ki so jo sestavljali Lenčka Kuper, Majda Hauptman, Dario Bertinazzi in Patrick Quagiatto. Koordinatorja celotne revije sta bila letos Mirko Ferlan in Sara Devetak. Komisija je v kategoriji otroških zborov prvo mesto podelila

priljubljena Mladinska vokalna skupina Vrh sv. Mihaela pod vodstvom Marje Feinig. Nedeljsko popoldne so z odskim prikazom Prešernove romane Turjaška Rozamunda v režiji Vesne Tomsic popestrili dijaki zavodov Žige Zoisa, Ivana Cankarja in Jurija Vege.

AC

SNOVANJA 2006 Ob klavirju

Mladi obetavni pianisti

Foto Bumbaca

V dvorani Pokrajinskih muzejev na Goriškem gradu je v sredo, 12. aprila, potekalo drugo izmed srečanj v nizu Snovanja 2006, ki ga prireja Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel in Mednarodni center za glasbeno umetnost Arsatelje. Kot je ob koncu šolskega leta

že navada, so tudi tokrat - na večeru z naslovom *Ob klavirju* - nastopili učenci iz razreda Sijavuš Gadžijeva, klavirskega mojstra in pedagoga, ki je v svoji dosednji goriški izkušnji zaoral globoko ledino v mestni in tudi širši pianistični igri. Marsikateri Gadžijevov gojenec uspešno nadaljuje študije v priznanih

evropskih glasbenih središčih in akademijah. Mlad talent, ki bo v kratkem šel na državni konservatorij v Pariz, je Danijel Breclj iz Šempetra, ki se je s Chopinom in Liszom na goriškem večeru prav lepo izkazal. Nastopil je tudi že poznani Simone Peraz iz Pordenona, ki študira muzikologijo na videmski univerzi v Gorici in bo v nizu Snovanj imel tudi samostojen recital konec maja letos: posebno zrele so bile njegove izvedbe del Cesarja Francka. Občinstvo je tudi tokrat navdušil Alexander Gadžijev iz Gorice, ki zmore kljub svoji rosnosti

mladosti ponuditi poslušalcem izvrstne umetniške užitke. Tudi on, ki se v zadnjih časih odlično uveljavlja na različnih tekmovaljih, bo kmalu imel samostojen celovečerni recital, in sicer dne 5. maja z zgovornim naslovom: *Moj prvi koncert*. V dvorani Pokrajinskih muzejev so svoje znanje in talente pokazali tudi osemletni Matej Hlede, devetletna Alexandra Tofful in šestnajstletni Mattia Gerin: prvi je zaigral Bachovo Koračnico in Mozartove variacije iz opere Čarobna piščal, ostala dva pa vsak svojo Mozartovo sonato.

Odšla je prijateljica

Spomin na Nasto

Kot strel, ki globoko rani srce, je do mene prišla žalostna novica. V prvem trenutku nisem mogel verjeti, saj nisem nič vedel o njeni bolezni, pa tudi leta in leta je nisem več videl,

potem ko se je poročila v fur-lansko mesto.

Isti večer, in tudi naslednji dan v službi, so se mi stalno obujali spomini nanjo, najprej iz srednješolskih let v ulici Randaccio, nato spomini na leta klasične mature, končno še univerzitetnega študija. Kot na filmskem platnu so se odvijale slike in obrazi sošolcev, učnega in neučnega osebja. Ti lepi spomini so mi te dni pomagali, da sem miselno obšel tragični dogodek in se zamislil v tiste trenutke in razne prijetne dogodke, ki smo jih doživeli v šolskih klopih. Prav na ta žalostni dan se je porodila misel, da bi bilo prav, da bi se nekdani sošolci in prijatelji, ki smo se razšli na raznih življenjskih križiščih, zopet srečali. No, dne 6. maja 2006 ob 19.30 se bomo lahko udeležili maše zadušnice v njeni štandreški cerkvi in se na primeren način v tišini in molitvi sopespomnili.

Bivši sošolec

Enrico Gherghetta novi predsednik

Tik pred zaključkom redakcije v ponedeljek popoldne smo izvedeli, da je v drugem krogu volitev za predsednika pokrajinske uprave zmagal kandidat levosredinske koalicije Enrico Gherghetta. Prejel je namreč 58,86% glasov, njegov tekmeč, desnosredinski kandidat Leonardo Zappala', pa 41,14% glasov. Skupno se je na volišča odpravilo 59.223 volilcev, t.j. 48,49% upravičencev.

Obvestila

Krožek KRUT prireja skupinsko bivanje in Strunjanu (od 10. do 20. maja) ter v Dobrni (od 28. maja do 7. junija). Informacije in vpisovanje na sedežu krožka, Korzo Verdi 51/int. (tel. 0481 530927).

Letovanje na Malem Lošnju: KRUT prireja skupinsko bivanje na Malem Lošnju v raznih izmenah od junija do septembra 2006. Informacije in vpisovanje na sedežu krožka, Korzo Verdi 51/int. (tel. 0481 530927).

Župnija sv. Martina šk. iz Sovodenj prireja izlet v Bratislavo in na Dunaj od 29. do 31. maja 2006. Cena izleta: 170,00 evrov vključuje polpenzion in dve kosili (brez pijače). Akontacija ob vpisu 50,00 evrov. Vpisovanja sprejema župnik Vojko Makuc, tel. 3494775510, ali pa pred sv. mašo in po njej v Sovodnjah, ob delavnikih ob 18. uri, ob nedeljah ob 10. uri.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 28.4. do 4.5.2006)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97,5,

91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 28. aprila (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: Slovenska narodno-zabavna in zabavna glasba včeraj in danes. - Zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta. - Zborovska pesem.

Ponedeljek, 1. aprila (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound z Andrejem: moderna glasba včeraj in danes. - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 2. aprila (v studiu Matjaž Pintar): Evropska pobuda Interreg: "Od vzhoda do juga: različni glasovi sveta" - V intervjuju odgovarja sarajevski glasbenik Goran Bregović. - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 3. aprila (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Zgodba o Judiosih II. del. - Izbor melodij.

Četrtek, 4. aprila (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

Vljudno Vas vabimo na odprtje likovne razstave

Mihaele Velikonja

GALERIJA ARS

UTRINKI IZ OTROŠTVA

Umetnico bo predstavil Jurij Paljk

Galerija Ars, Travnik 25, Gorica

Petek, 28. aprila 2006, ob 18. uri

PROSVETNO DRUŠTVO RUPA-PEČ

prireja v Rupi

PRAZNIK FRTALJE 2006

30. aprila ob 15.30

- Dviganje mlaja na "frnaži"
- Nastop skupine Starši Ensemble in Mali Romjanski Muzikanti
- Ples z ansamblom HRAM

1. maja ob 16.30

- Nastop ŽPZ Vesna iz Križa (Ts)
- Častni govornik Boris Pahor
- Dramska skupina iz Štandreža
- Ples z ansamblom HAPPY DAY

Deloval bo dobro založen bife z raznimi specialitetami na žaru, tipično frtaljo in domačim vinom. Toplo vabljeni!

POD POKROVITELSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

vabi na predstavitev zbornika

ZLATA KNJIGA SIMONA GREGORČIČA

Urednika Aleš Berger in dr. Mihael Glavan ter prof. Lojzka Bratuž bodo spregovorili o knjigi in goriškem slavcu ob 100-letnici njegove smrti.

Kulturni večer, ki ga bodo popestrili z glasbo in recitacijo Gregorčičevih poezij, bo v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v sredo, 10. maja 2006, ob 18. uri

Prisrčno vabljeni!

Doberdò e Savogna
Zadružna Banka
Doberdob in Sovodnje

Zadružna banka
Doberdob in Sovodnje
Sooc. Coop. - Zadruga

Clane vljudno vabimo na redni občni zbor, ki bo v prvem sklicanju danes, 27. 04. 2006 ob 11. uri na sedežu banke ter v drugem sklicanju jutri, v petek, 28. aprila 2006 ob 19.00 v Kulturnem domu v Gorici, ulica I. Brass st. 20 s sledečim dnevnim redom:

Poročila ter odobritev bilance za leto 2005;
Volitve v zadrugne organe.

Upravni Svet

Pesniška zbirka

Razprti svetovi
D. Bandellija

Tržaška založba Mladika v svojem knjižnem programu namenja veliko pozornosti tržaškim in goriškim besednim ustvarjalcem, ki nadaljujejo bogato literarno tradicijo zamejskega prostora. Tako je prav pred Veliko nočjo zagledala luč nova pesniška zbirka mladega goriškega pesnika Davida Bandellija *Razprti svetovi*. Svojo pesniško pot je Bandelli začel pri založbi Mladika leta 2000, ko je debitiral z zbirko *Klic iz*

nadzemlja. V njej je nakazal glavne tematike svojega pesniškega sveta: religioznost, eksistencialna tematika, ljubezen. V novi zbirki *Razprti svetovi* pesnik prevzema in pogloblja že nakazane teme z intelektualno zrelostjo in izrazito duhovnostjo. Zbirka se deli v pet pesniških sklopov: Opazovanja, Vsakdanjosti, In memoriam, Pri(od)sotnosti, Minevanja. Kot pravi Ivanka Hergold v spremni besedi, "ne moremo mimo ugotovitve, da je to

moderna duhovna poezija, ki pušča v bralca vtis pristnosti ob doživljanju sveta, sebe in stvarstva." In to je tudi odlika te zbirke ter predstavlja njeno edinstvenost. David Bandelli (letnik 1978) se z zapisi iz literature, literarne kritike in družbene narave oglaš v različnih časopisih in revijah in objavlja tudi literarnoteoretske razprave. Kot omenjeno, je leta 2000 izdal pesniško zbirko *Klic iz nadzemlja*, kasneje so njegove pesmi izšle v antologiji *Znamenja* in v italijanskem prevodu v dvojezični antologiji *Intrecci - Prepletanja*.

DAVID BANDELLI

RAZPRTI SVETOVI

Že 43. po vrsti

Nagrada Vstajenje
Lidi Turk

Dne 19. septembra 1963 so se zbrali v Trstu na sedežu Slovenske prosvete, ul. Donizetti 3, predstavniki zamejskih demokratičnih in katoliških organizacij, revij, časopisov, Mohorjeve družbe iz Gorice in Celovca in na pobudo duhovnika in pesnika dr. Stanka Janežiča ustanovili Literarno nagrado "Vstajenje" v Trstu. Namenjena je zamejskim in zdromskim pesnikom, pisateljem in znanstvenikom, ker

ustvarjajo v težjih razmerah kakor v matični domovini, imajo manjši odziv in navadno tudi ne dosežejo nobenega drugega javnega priznanja. Nagrado dobi delo, ki je na umetniški višini, temelji na vrednotah zahodnoevropske kulture in krščanstva, znanstveno delo pa na trdnih znanstvenih osnovah, izšlo pa je v letu pred podelitvijo nagrade. Podelitev nagrade bo javna na večeru Društva slovenskih izo-

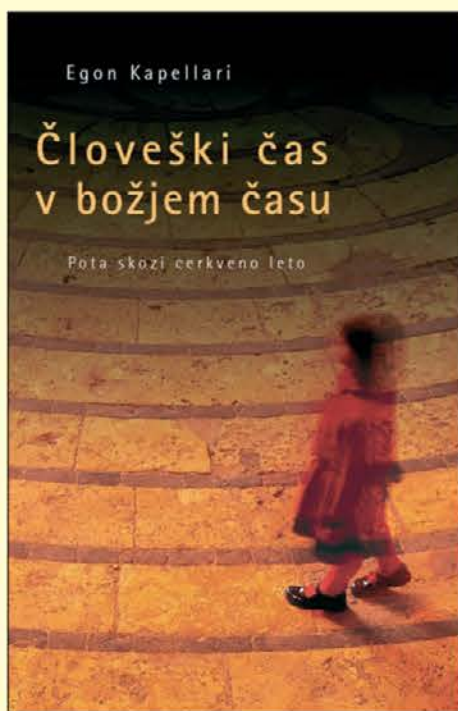
Foto JIMP

bražencev, da bi ljudem prikazali bogastvo in mnogovrstnost zamejske in zdromske ustvarjalnosti, pesnikom, pisateljem in znanstvenikom pa dali vsaj skromno javno priznanje in se jim zahvalili za njihov trud. Na prireditvi se bomo prijateljsko srečali z nagrajencem - če bo mogoče -, na vsak način pa bomo predstavili njegovo celotno delo z referatom in branjem iz njegovih del.

Nagrada se bo podeljevala v velikonočnem času, zato se imenuje "Vstajenje". Seja za določitev nagrade bo na veliki teden, sklicuje jo predsednik, odločitve se sprejemajo z večino glasov.

Na sestanku je bil izvoljen odbor petih članov, ki bo skrbel za nagrado in jo podeljeval. Izvoljeni so bili: ravnatelj dr. Anton Kacin, pisatelj in časnikar Franc Jeza in prof. Martin Jevnikar iz Trsta, dr. Rafko Vodeb, duhovnik, pesnik in profesor v Rimu in pisatelj Lev Detela z Dunaja. Ker ima prof. Martin Jevnikar najboljši pregled nad zamejsko in zdromsko literaturo, ki jo zbira in o njej poroča na Radiu Trst A, v Mladiki in Literarnih vajah, postane predsednik in pošlje odbornikom vsako leto mesec dni pred sejo za nagrado seznam knjig, ki so izšle v zadnjem letu. Komisija je neodvisna od strank in društev, sama se dopolnjuje in sama skrbi za denar in podelitev nagrade.

Leta 1969 je odstopil Lev Detela, ker je bil na Dunaju preveč oddaljen. 20. maja 1971 je odstopil Rafko Vodeb, ker se je vrnil v domovino. Namesto njiju sta bila izvoljena prof. dr. Zora Tavčar Rebuta, pesnica in pisateljica, in prof. dr. Zorko Harej, skladatelj in pevovodja. 18. aprila 1974 je odstopil Franc Jeza zaradi nesoglasja pri podelitvi nagrade skladatelju Ubaldu Vrabcu. Njegovo mesto je sprejela pesnica in kulturna delavka Ljubka Šorli Bratuž iz Gorice. 8. novembra 1983 je odstopil dr. Anton Kacin zaradi let, na njegovo mesto je bil izvoljen Marij Maver, urednik Mladike in kulturni delavec. 30. aprila 1993 je umrla Ljubka Šorli Bratuž, namesto nje je bila izvoljena prof. Diomira Fabjan Bajc. Leta 1999 je odstopil iz komisije njen dolgoletni predsednik prof. Martin Jevnikar. Pristopili pa so prof. Robert Petaros, prof. Lojzka Bratuž in prof. Neva Zaghet. Od 1973 poklanja denar Zadružna kraška banka na Opčinah in nagrado podeljuje njen predstavnik.

Egon Kapellari
ČLOVEŠKI ČAS V BOŽJEM ČASU

Kdor v svojem življenju daje prostor Bogu, pridobiva in izpolnjuje svoj čas. Pričujoča knjiga k temu pomaga s poglobljeno pozornostjo do cerkvenega leta.

V verskem življenju gre za to, da iščemo in najdemo sledi.

Mislimo na božjo sled, ki se vleče iz dneva v dan.

Izbor misli škofa Kapellarija o tem je prvič povzet v eni knjigi.

Govori o vseh dobah in dneh cerkvenega leta.

Bogato ilustrirano knjigo so sozaložile tri Mohorjeve: Celjska, Celovška in Goriška.

Vezano, 258 strani, 5.950 SIT, 24,83 €

Kratke

Tečaj za urejanje in vodenje manjših knjižnic

Knjižnica Dušana Černeta (KDC), ki ima sedež v Ul. Donizetti 3 v Trstu, postopoma informatizira svoje kataloge, inventarje in bibliografije. Zato pripravlja tečaj za uporabo računalniške opreme WEBLIS-TEKA, ki je uskladjena s knjižničarsko računalniško opremo, ki se uporablja v Sloveniji, a je posebej primerna za urejanje in upravljanje manjših, zlasti specializiranih, šolskih in društvenih knjižnic.

Tečaj je v prvi vrsti namenjen sodelavcem same KDC, vendar knjižnica ponuja možnost brezplačnega obiskovanja tečaja tudi drugim interesantom, zlasti odgovornim za šolske in društvene knjižnice.

Tečaj bo vodil strokovnjak za knjižničarstvo s tržaške univerze dr. Robi Sturman. Predvidenih je 8 popoldanskih triurnih srečanj, po dvakrat na teden.

Prvo srečanje bo v četrtek, 27. aprila, ob 15. uri v prostorih KDC v Ul. Donizetti 3 v Trstu. Prijave vsak dan od ponedeljka do četrтка od 9. do 12. ure ali osebno na sedežu ali na telefonski številki 040/662407, po faksu 040/633307 oz. na elektronskem naslovu kdc@spin.it.

Umrla pevka zabavne glasbe Majda Sepe

Po hudi bolezni je umrla Majda Sepe, ena največjih dam zlatega obdobja slovenske popevke, je poročal Radio Slovenija. Majda Sepe je, tako kot lani preminula Marjana Deržaj, sodelovala pri oblikovanju slovenske zabavne glasbe po drugi svetovni vojni. Številne njene pesmi je podpisal njen mož, skladatelj Mojmir Sepe. Majda Sepe se je rodila 2. julija leta 1937 v Ljubljani. Nazadnje je pred letom dni izšel dvojni CD z naslovom Sepe Majda in Mojmir: S teboj. Na prvem je 22 pesmi v izvedbi Majde Sepe in na drugem 20 instrumentalnih skladb Mojmirja Sepeta. Majda Sepe ni interpretirala le popevk, temveč tudi šansone.

Sodila je v generacijo Marjane Deržaj, Jelke Cvetežar, Elde Viler, Rafka Irgoliča in Nina Robiča, ki so s skladatelji Juretom Robežnikom, Mojmirjem Sepetom, Bojanom Adamičem in drugimi prispevali k slovesu slovenske zabavne glasbe v 60-ih in 70-ih letih. Med njenimi uspešnicami so človek, ki ga ni, Med iskrenimi ljudmi, Uspavanka za mrtve vagabunde, Pismo za Mary Brown, Ribič me je ujel in Šušarski most. Po srednji glasbeni šoli je Sepetova nastopala v Ljubljanskim jazz ansambлом, s katerim je leta 1956 gostovala v Parizu. Leta 1960 je nastopila tudi na prvem Jazz festivalu na Bledu, kasneje pa nekajkrat na festivalu Slovenska popevka.

Gledališka šola pri SSG-ju

V Slovenskem stalnem gledališču pod okriljem skupnega projekta z Zvezo slovenskih kulturnih društev in Slovensko prosveto se v teh dneh začne oblikovanje gledališke šole. Potreba po profesionalnem usposabljanju mladih, ki bi želeli posvetiti življenje igralskemu poklicu, je v našem prostoru in v SSG posebno občutena.

Po sklepu upravnega sveta SSG je bila priprava gledališke šole zaupana Maji Lapornik, ki bo odgovorna, da v prihodnjih mesecih izoblikuje smernice in konkretne poteze projekta. Pouk se bo pričel z začetkom prihodnjega šolskega leta, pred tem pa bo stekel krajši tečaj v sodelovanju z Deželnim zavodom za poklicno izobraževanje. Maja Lapornik, ki je v ponedeljek uradno podpisala pogodbo, končuje doktorat na AGRFT v Ljubljani.

4. Natečaj radijskega odra za izvirno radijsko igro

Ob 60-letnici delovanja razpisuje radijska igralska družina Radijski oder brezimni natečaj za izvirno, še neobjavljeno in nepredvajano radijsko igro. Obvezna tema je "upanje" v najširšem smislu, ki jo lahko avtorji oblikujejo v poljubni dramski obliki. Igra naj ne traja več kot 40 minut.

Predvidene so tri nagrade: prva znaša 700 evrov, druga 500 evrov in tretja 300 evrov. Nagrajena in morebitna priporočena dela bo Radijski oder uvrstil v svoj program.

Besedila v dveh tipkanih izvodih (format A4) je treba poslati do 31. maja 2006 na naslov Radijski oder, ul. Donizetti 3, 34133 Trst. Rokopisi morajo biti opremljeni samo z geslom ali šifro. Točni podatki o avtorju in njegov naslov naj bodo v zaprti kuverti, opremljeni z istim geslom ali šifro.

NAGRADA VSTAJENJE 2005

43. literarna nagrada Vstajenje za leto 2005

Dne 11. aprila se je sestala v Trstu na sedežu Slovenske prosvete v Donizettijevi ulici št. 3 komisija literarne nagrade Vstajenje, ki jo sestavljajo prof. Lojzka Bratuž, prof. Robert Petaros, prof. Zora Tavčar, dr. Zorko Harej, prof. Diomira Fabjan Bajc, prof. Neva Zaghet in urednik Marij Maver.

Iz lanske izvirne knjižne bere je komisija pregledala 32 del zamejskih in zdromskih avtorjev z letnico 2005. Odločila je, da nagrado prejme pisateljica LIDI TURK za romansirano biografijo Zora in za svoje dosedanje literarno in kulturno delo. V duhu njenih pretanjenih črtic Le šepet je, ki ga slišimo o Njem (GMD, 2003) je v delu Zora posrečeno orisala lik tragične slovenske junakinje v obdobju najtemnejšega fašističnega nasilja. Delo je napisano s plemenitim humanističnim pristopom in v privlačnem pripovednem slogu.

Denar za nagrado je prispevala ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA z Opčin.

Podelitev nagrade je bila v ponedeljek, 24. aprila, ob 20.30 v Peterlinovi dvorani v Trstu, Donizettijeva 3.

SNG Ljubljana v gledališču Verdi v Gorici

Traviata spet privabila številno občinstvo

ga v drugega. Naivnega, a hkrati strastnega lirčnega tenorja je prevzel Branko Robinšak, ki je igral Alfreda, Violettinega ljubimca. Otožna zgodba pripoveduje o težavni ljubezni med plemičem in kurtizanki, ki se mora trpeti odpovedati svojim čustvom, a vendar doživi odrešenje na smrtni postelji, ko sme ponovno zagledati svojega ljubljene. Nesrečni odnos med likoma sta pevca uspešno prikazala tudi s pomočjo baritona Marka Kobala v vlogi Alfredovega očeta Giorgia Germonta, za katerega sta značilni vokalna čistost in plemenito petje. Trije solisti so do konca vztrajali s polnim, čustvenim glasom in si skupaj z ostalimi člani zbora, ki ga je pripravila Martina Batič, zaslužili dolgotrajen aplavz.

Ponovno je goriško gledališče Verdi ponudilo vsem svojim abonentom in izjemnim obiskovalcem enkratno večer. V četrtek, 6. aprila, je na odru nastopilo SNG iz Ljubljane, ki je ob spremljavi orkestra pod vodstvom Lorisa Voltolinija in pomočnika Igorja Grassellija predstavilo slavno Traviato. Čeprav ni to operno delo doživelo pričakovanega uspeha ob prvi uprizoritvi leta 1853 v beneškem gledališču La Fenice, spada med najslavnejše Verdijeve kompozicije, ki si jih v tako majhnem mestu, kot je Gorica, le redko lahko ogleda-

mo. Skoraj tri ure je dvanajst močnih glasov odlično podajalo Piovovo besedilo, obenem pa so nastopajoči tudi z ustreznimi gibi, ki jih je koordiniral Ivo Kosi občuteno spremljali dogajanje. Barvitost dela so še ojačili bogati kostumi Bettine Richter in elegantna scenografija Rudolfa Rischerja. V glavni vlogi Violette Valéry se je posebno izkazala Martina Zadro, ki je z navidezno lahkoto prehajala od lirčne umirjenosti do dramatične napetosti, čudovito obvladala tako višji kot nižji register glasu in spretno prehajala iz ene-

glasom in si skupaj z ostalimi člani zbora, ki ga je pripravila Martina Batič, zaslužili dolgotrajen aplavz. Režiser Lutz Hochstraate je poskrbel tudi za učinkovit mišičen prikaz bikoborbe, saj je v drugo dejanje vnesel kratek španski ples, s katerim sta gibljivi telesi Ksenije Kovač in Dana Rusa prevzeli vso pozornost publike.

Ne nazadnje gredo čestitke tudi glasbenikom, ki so se morali na začetku zdeli nekoliko negotovi, a so se kmalu zatem izkazali v težko uskladjivih in kompleksnih melodijah.

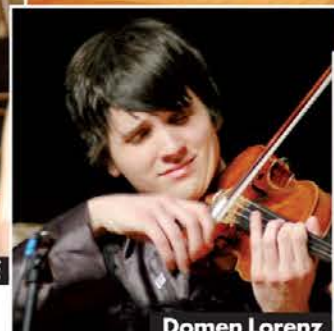
Marta Lombardi

SCGV Emil Komel / Snovanja 2006

Orkester slovenskih obetov v Gorici

Katja Činč

Domen Lorenz

Anže Vrabec in Tomaž Habe

V okviru Snovanj 2006, ki jih v Gorici prireja Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel, je 19. t.m. v Kulturnem centru Lojze Bratuž nastopil simfonični orkester Srednje glasbene in baletne šole Ljubljana. Prestižna šola, ki od ustanovitve leta 1953 pedagoško, umetniško in številčno raste, dosega s svojimi solističnimi, komornimi, zborovskimi in orkestralnimi nastopi doma in na tujem zavirljiv ugled in dobiva zaslužena priznanja. Doslej je na njej diplomiralo prek 1500 glasbenikov, od katerih so mnogi postali mednarodno priznani umetniki in pedagogi. Simfonični orkester omenjene šole, ki je bil ustanovljen skupno s Solo, uvaja dijake v orkestralno igro in spozna-

vanje literature, najboljšim učencem pa omogoča, da nastopajo kot solisti. V letošnjem letu šteje orkester 74 dijakov, ki so tudi v Gorici dokazali, kakšen je lahko domet discipline in talenta. V prvem delu koncerta so se s sočnimi klasicističnimi skladbami W.A. Mozarta poklonili solnograškemu geniju ob 250-letnici njegovega rojstva. Po uvodni Simfoniji v g-molu KV 550 je na oder stopil izvrstni mladi violinist Domen Lorenz, ki je z Allegrom Koncerta za violino in orkester KV 218 pokazal svojo nadpovprečno nadarjenost. Za njim je nastopila odlična pianistka Katja Činč, ki je doživeto izvedla Allegro Koncerta za klavir in orkester v A duru KV 488. Drugi del kon-

certa je z zahtevnim Šostakovičevim Koncertom za klavir in orkester št. 2 - ob stoletnici rojstva ruskega skladatelja - briljantno uvedel mladi Anže Vrabec, sicer dijak Tehniškega šolskega centra v Novi Gorici in gojenec Sijavuša Gadžijeva. Orkestraši pod vodstvom Tomaža Habeta so počastili še en življenjski jubilej: ob 65-letnici rojstva slovenskega skladatelja Alojzija Srebotnjaka so izvedli njegovo Suito iz baleta Trobenta in vrag. "Cvet slovenskih glasbenikov" je sklenil goriški koncert s pravim "ognjemtom" elegantne romantične Uverture sočne Glinkove opere Ruslan in Ljudmila.

DD

Aktualno

Sabotinski kamni ali sabotinske "balote"

Vsi, ki poznate Novo Gorico, dobro veste, da je napis "NAŠ TITO" na hribu Sabotin, ki se dviga nad Gorico, bil in bo vsaj nekaterim trn v peti. Iz kamnov, ki tvorijo ta napis, so nastali že najrazličnejši napisi in vedno, ko hrib ovija megla, se pri Novogoričanih zastavlja vprašanje: "Kaj bo pa sedaj napisano na Sabotinu?" Ko se razjasni, meščani z daljnogledi buljijo v vrh gore in včasih celo odkrijejo kaj novega, kar so neprisiljeni v megli napisali, največkrat pa po megli ostaja stari napis "NAŠ TITO", ali kot temu kratko v Novi Gorici rečejo: "Po Titu-Tito!" Sploh pa je maršal za novogoriške kot tudi za del goriških meščanov zelo privlačen. Ko so v tamkajšnjem mestnem gledališču igrali znano komedijo Radoslava Zlatana Dorica: Kako smo ljubili tovariša Tita, so bile vstopnice že nekaj dni pred vsako predstavo razprodane!!! Tudi to je eden od dokazov, da se del meščanov obeh Goric vsaj s čustvi rad vrača v realistični čas, ko je nastajalo mesto na tamkajšnjih njivah in močvirju, po katerem smo se kot mulci tolikokrat podili ... Na beograjski univerzi končuje

doktorat iz arhitekture dama, ki ima po nonotu korenine na Tolminskem. Nono je izhajal iz prijazne vasice v tolminskih hribih in je končal univerzo v Ljubljani, nekaj časa je živel v Splitu in končno pristal v Beogradu, se tam zaposlil, ustvaril družino in tam je tudi pokopan. Zgodba, podobna kdo ve kolikim iz naših primorskih logov in dolin. Dama se najavi, me obišče in skupaj greva v mesto vrtnic, (tako je nono vedno imenoval Novo Gorico), da narediva fotografijo spome-

nika letalcu Edvardu Rusjanu. Mimogrede še fotografirava njegovo rojstno hišo na Rafutu, da bo vse to vnesla v doktorsko tezo. Po obvezni kavi, krajšem sprehodu in moji razlagi o nastanku in razvoju Nove Gorice, jo mahneva na severni del mesteca, na parkirišče pred večjo zelenico. Tu jo najprej podučim, da je del te zelenice še do nedavnega bil last nuncie Marjuče. Tako smo lastnico imenovali, saj je imela v tistih realističnih časih tam vzorno obdelano njivo z

enkratnim goriškim radičem, zelenjavo in celo rožami... Tam je bilo njeno delovno mesto. Tja je hodila z "bičikletom na žrnado", kot smo tedaj rekli, in se otovorjena z dvema "košema z bičikletom" zopet vračala proti večeru domov. Tisti radič in zelenjavo je drugo jutro "prešvercala" čez "konfin" na plac v staro Gorico. Ko je vse prodala, si je obvezno kupila kavo, včasih copate, mimogrede pa še redno zavila v Katoliško knjigarno in v zahvalo vzela svečo za večno luč za domačo cerkev, ker je imela srečo, da je carinik, ko je "šla čez konfin" v Italijo z radičem in zelenjavo, ni "nagnal nazaj domov!" Danes je ta travnik kraj, kamor novogoriška gospoda vodi na špansko pse, včasih vidim tam tudi kakšno mačko, in tako pognojijo spomin na njivo šjore Marjuče, čeprav sem z žalostjo prav te dni prebral, da bo kmalu tudi tega konec, saj bo tam zrastel nov center za novo bodočnost mesta.

Beograjski dami, kot se spodobijo, predstavim tudi sabotinski napis, ki se od tam enkratno vidi. Ona pa vsa vznemirjena: "Poglejte, kako se napis 'NAŠ TITO' lepo usklaja s to arhitekturo, ki jo imava pred seboj!" In pokaže na enkratne špičaste stanovanjske bloke. "Pa ne samo to. Rekli ste, da je to za nama katedrala. Vidite zvonik! Na kaj vas spominja? Ko ste bili tudi vi Titov pionirček, ste nosili Titovo štafeto pred dnevom

mladosti. V Beogradu smo celo imeli Muzej Titovih štafetnih palic, kdo ve, če ni arhitekt, ki je projektiral ta zvonik, dobil zanj prav tam inspiracijo? Poglejte, kako je realistična arhitektura inspirirana po maršalu, tu, v mestu vrtnic, kot je Novo Gorico imenoval moj nono! Nekaj takega mi v Beogradu nimamo, čeprav imamo Novi Beograd, pa to je tam čez Savo, nimamo pa v mestu Beogradu takšne enkratne Titove arhitekture, kot jo imate vi. Na to bi morali biti ponosni, saj

stopate v svet, ko ne bo več "konfinov", mi pa jih bomo še imeli ... Tudi če boste zmetali vse tiste kamne s Sabotina, veste, dragi gospod, bo ta maršalova arhitektura tu s tem zvonikom, ki simbolizira Titovo štafeto palico, ostala, pa zakaj naj bi ne ostal še napis "NAŠ TITO?" - Bil sem tiho, si mislil svoje, priznam pa, da je beograjska dama tokrat videla mnogo več, kot vidimo mi, ki smo z mestom vrtnic dnevno povezani.

Ambrož Kodolja

Simon Gregorčič ob 100-letnici smrti

Drevesu v cvetju ne veruj;
ko bereš sad, se ga raduj!

(Reki)

Enkrat le je cvetja čas;
ko on mine, v veke zgine,
v veke zgine njega kras.

(Pomlad)

Kratke

Nemo propheta in patria...

... stranka Slovenske skupnosti, z vsem spoštovanjem, ki jo imam do nje, predstavlja četrtno ali največ tretjino manjšinske stvarnosti. (Rudi Pavšič, Primorski dnevnik, 6. 4. 2006).

Prodi 50-54%

Berlusconi 45-49% (Nexus exit poll, 10. 4. 2006, 15.00)

Pokrajinsko tajništvo SSk o volitvah

Foto IG

V sredo, 19. aprila, je po volitvah zasedal pokrajinski svet Slovenske skupnosti. Kot piše v tiskovnem sporočilu, je Slovenska skupnost že tretjič zaporedoma, vsaj z enim kandidatom, prisotna v vseh izvoljenih telesih na Tržaškem, od rajonskih svetov prek občin do pokrajine. Po zadnjih volitvah je med njimi veliko novih obrazov, ki so želi enkratne uspehe, tisti pa, ki so ponovno kandidirali, so bistveno povečali svoje preference.

Pokrajinski tajnik SSk Peter Močnik je poudaril, da je največ preferenc v levosredinski koaliciji za tržaški občinski svet prejel prav kandidat Slovenske skupnosti Igor Švab, med vsemi kandidati za tržaške rajonske svete je prvi po številu preferenc predstavnik SSk, z novim svetovalcem Zoranom Sosičem je SSk potrdila svojo prisotnost na pokrajini, v miljskem občinskem svetu, v katerega je bil potrjen Danilo Šavron, in v treh izmed sedmih rajonskih svetov tržaške občine bodo edini slovenski svetovalci predstavniki SSk.

Vsi novoizvoljeni predstavniki Slovenske skupnosti bodo zaradi visoke podpore volivcev sedeli v rajonskih in občinskih svetih ter na pokrajini tudi, če bi na balotaži ne prodrli levosredinska koalicija.

Na prvem pokrajinskem svetu SSk po parlamentarnih in upravnih volitvah je Močnik z velikim zadovoljstvom pozdravil izredni uspeh Marjetice, ki je v povezavi s SSk postala prva stranka leve sredine v Trstu. Nobenega dvoma ni, da imajo za ta uspeh glavno zaslug slovenski volivci, katerim se je Močnik iskreno zahvalil za zvestobo, podporo in izkazano zaupanje. "Volivci so nagradili izbire in politiko Slovenske skupnosti, naše zahteve morajo imeti odslej nujno drugačno težo in tega se pri Marjetici in v koaliciji dobro zavedajo. S takim rezultatom lahko pogledaš vsakomur v oči," je poudaril Močnik.

V nadaljevanju je analiziral volitve za rajonske svete. Na Vzhodnem Krasu je daleč največ glasov med vsemi tržaškimi kandidati prejel Marko Milkovič, ob njem je bil s številom preferenc, ki je presegllo pričakovanja, izvoljen tudi Marko De Luisa. Rezultat je toliko bolj upoštevanja vreden, ker sta se oba prvič predstavila na volitvah. Na Zahodnem Krasu ima Slovenska skupnost v povezavi z Marjetico tri predstavnike (Niko Tence, Ivo Starc, Igor Daneu), ki so se vsi zelo dobro uveljavili. Kot je znano, je v obeh kraških sosvetih v večini leva sredina, v mestu pa je povsod zmaga desnica. V teh telesih bo delo naših predstavnikov, Aleksandra Furlana, Sergija Petarosa, Edvarda Krapeža, Borisa Slame in Igorja Pavla Merkuja, še toliko bolj dragoceno, zlasti spričo dejstva, da bodo v treh mestnih sosvetih predstavniki SSk edini slovenski svetovalci, je poudaril Močnik in dodal, da so vsi kandidati SSk še povečali število osebnih preferenc. Ob teh izidih pa gre izpostaviti tudi zaskrbljivo dejstvo, da je v večini rajonskih svetov leva sredina izgubila kako svetovalsko mesto. Krivdo je treba iskati v sami levi sredini, ki je po nepremišljeni izbiri šla na volitve z ločenimi listami, in ne v koaliciji. To stanje je še posebno zaskrbljivo na Vzhodnem Krasu, kjer bo v rajonskem svetu tokrat sedelo devet svetovalcev leve sredine in sedem predstavnikov desnice.

Edinstven rezultat je na tržaških občinskih volitvah dosegel Igor Švab, ki je zbral največ preferenc (694) v levosredinski koaliciji.

Do izrednega rezultata je prišlo tudi v Miljah, kjer je Danilo Šavron četrti v koaliciji po številu preferenc in edini Slovenec v občinskem svetu, ki se po desetih letih vrača v roke leve sredine za pičlih 37 glasov.

Na pokrajinskih volitvah je dosegel visok odstotek glasov Zoran Sosič, ki se je najbolje uveljavil na listi Marjetice-SSk. Zataknilo pa se je pri Močnikovi kandidaturi, ki po oceni pokrajinskega sveta SSk ni bila uspešna zaradi slabe krajeve volilne kampanje, nekateri pa so na seji iskali razloge tudi v dejstvu, da so bili v Nabrežini nagajeni domačini. "Škoda, izgubili smo zgodovinsko priložnost, da bi imeli dva predstavnika na pokrajini," je dejal Močnik in zaključil: "Vsekakor smo na volitvah pokazali močan znak prenovitve. Imamo mlade sile. Vsi izvoljeni so povečali število glasov. Marsikdo je pred volitvami mislil, da smo odpihnjeni, to pa ni popolnoma nič res!"

Sledila je poglobljena razprava o volitvah, v katero so posegli skorajda vsi člani pokrajinskega sveta. Pri vseh je bilo opaziti zadovoljstvo z izidi, pa tudi z vlogo, ki jo bo morala imeti stranka v manjšini in v levi sredini.

Sejo je vodil pokrajinski predsednik SSk Sergij Mahnič, ki se je v začetku spomnil pred kratkim preminule kulturne in politične delavke ter članice pokrajinskega sveta SSk Nadje Maganje Jevnikar. V spomin in zahvalo so se ji prisotni poklonili z enominutnim molkom.

Volilni izidi na krajevnih in vsedržavnih ravni so za Slovence v Italiji, še posebno pa za tržaške Slovence, priložnost za razmišljanje o sedanjih in bodoči strategiji naše narodne skupnosti. Vsedržavne volitve so dokazale, da je samo v slogi in enotnem nastopanju mogoče izpostaviti alternativen program desnemu zavezništvu. Kljub razvejani paleti strank, ki sestavljajo levosredinsko koalicijo na vsedržavni ravni, je prišlo, in to celo kljub novemu volilnemu zakonu, do epohalnega zasuk: leva sredina je prvič na vsedržavni ravni prehitela nasprotni tabor v obeh domih parlamenta.

Čeprav je še preuranjeno napovedovati prihodnost novi Prodijski vladi, bi se lahko zamislili ob dejstvu, da so vse prve violine italijanske leve sredine vsaj v volilni kampanji odigrale isto partituro, brez nepotrebne solistične virtuozizma, ki lahko spravi s tira tudi najbolj ugajen orkester.

Še bolj presenetljiv pa je bil rezultat na tržaški ravni, kjer je leva sredina "remizirala"

Po volitvah

S ponosom naprej!

dvakrat z vodilnim desnim zavezništvom, ki je imel v prejšnji mandatni dobi trdno v rokah tako tržaško občino kot pokrajino.

O pomenu rezultata balotaže poročamo obsežno na drugem mestu, ne glede na končni rezultat pa je na dlani, da je Slovenska skupnost na Tržaškem zabeležila izjemen rezultat s svojimi kandidati. Celo tržaški Piccolo ni mogel mimo dejstva, da je predstavnik Slovenske skupnosti Igor Švab prejel največ preferenčnih glasov med vsemi kandidati levosredinskega zavezništva za občinski svet. Isto bi lahko zapisali tudi za rajonske svete, kjer so se kandidati edine slovenske stranke uveljavili s prepričljivimi osebnimi rezultati, ki pa niso samo to: gre za prepoznavanje dobrega dela tržaških Slovencev in priznanje načel samostojnega zastopstva na političnem področju.

Marjetica je v povezavi s hra-

stom Levih demokratov omogočila tudi ponovno izvolitev Miloša Budina v parlament, tokrat v poslansko zbornico. Če je še pred volitvami Novo Delo "predvolilno" spraševalo Miloša Budina, kako bo, v luči verbalne dialektike med strankami, predstavljal tudi Slovensko skupnost, bi veljalo na tem mestu izpostaviti Budinov odgovor: "Jasno pa je, da je interes nas vseh, da na osnovi jasnih programov (v našem primeru spoštovanje vseh identitet in pošteno izvajanje zaščitnega zakona) bomo oblikovali solidno enotnost v Oljki, ki bo motor enotnosti celotne koalicije."

Skupni interes vseh Slovencev, ki so na volitvah podprli slovenske kandidate, od parlamenta do rajonskih svetov, je prav ta: da se končno uresniči in pošteno izvajajo določila zaščitnega zakona. To je vodilo in vezilo vseh slovenskih izvoljenih predstavnikov z volilnim telesom, to je s slo-

vensko skupnostjo, pa naj si bo z malo in/ali veliko začetnico!

Razglabljanje, zakaj smo Slovenci v Italiji seštevek manjšin, Južni Tirolci in Val-dostanci pa politični zrel subjekt, ki je dosegel celo, da se zaradi manjšinske zaščite v njihovih okrožjih drugače voli za poslansko zbornico, bi zahtevalo preveč koristnih energij, ki jih bo treba investirati v reševanje dnevnih problemov naše skupnosti, ki s časom, žal, postajajo kronični. Treba je postati - končno - normalna družba, kjer se složno razpravlja in deluje v smer blaginje skupnosti.

Poudarjanje pojma skupnosti pa predpostavlja pokončnost, premočrnost, ponos in pogum s strani posameznikov, ki to skupnost sestavljajo, še bolj pa od tistih, ki to skupnost predstavljajo navzven. Treba se je zavedati, da smo v času usodnih odločitev. Nekaj skupnih korakov smo že opravili, veliko pa nas še čaka. Od nas in od naše - ne samo politične - zrelosti pa je odvisno, koliko poti bomo znali prehoditi skupaj. Kot skupnost.

Peter Rustija

Fanta - balotaža
Kaj če zmaga ...

BASSA POROPAT

Peter Močnik

Zmaga Dipiazze bi pomenila tudi zmago protislovenske politike, ki jo v Trstu vodita Camber in Menia. Nadaljeval bi se pohod na naše pravice, krčenje podpor našim društvom, zapiranje naših šol. To niso grožnje, ampak bilanca petletnega dela desnih uprav na pokrajini in na obči-

ni. Tudi vprašanje naše zakonske zaščite bi bilo še vedno na slepem tiru - kot sedaj. S padcem meje med Italijo in Slovenijo naslednje leto pa bi se Trst dokončno usodno zaprl v samega sebe in bil obsojen na ekonomski propad. To je najslabši scenarij za mesto, od kar se je na političnem prizorišču pojavila Lista za Trst.

Za zmago Scoccimarra bi lahko rekli isto. Kot doslej bi pokrajina zanemarjala vlogo povezovalca teritorialnih enot, še naprej bi zanemarjala vse pristojnosti, ki jih ima, npr. na področju kmetijstva, gorskih skupnosti in razvoja turizma.

ROSATO

Foto Kroma

Popolnoma obraten scenarij pa se obeta z zmago obeh kandidatov leve sredine, in to iz preprostega razloga, ker sta koaliciji predstavili popolnoma različna programa. Skratka, naslednji konec tedna si bomo (smo si, op. ur.) zakockali 10 let prihodnosti mesta.

Igor Švab Najprej bi se rad zahvalil vsem volilkam in volilcem za izkazano zaupanje. Take osebnosti uveljavite si nisem nadejal, še manj pa pričakoval. Zavedam se, da me sedaj čaka velika in odgovorna naloga v tržaškem občinskem svetu.

Stranka Slovenske skupnosti, ki je na volitvah sodelovala na listi Marjetice, je dosegla pomemben uspeh z izvolitvijo svojih kandidatov.

Naše mesto, pa tudi pokrajina imata velike možnosti razvoja in rasti. Otresti se morata svoje nacionalistične ostrine, ki je preveč let krojila grenko usodo teh krajev. Ko bodo čez približno leto in pol kočno odpravljene meje s sosednjo Slovenijo, Trst lahko črpa iz tega zgodovinskega dogodka nove pobude za svojo prihodnost. Desnosredinske uprave so pokazale svojo zaprtost in svoj odklonilni odnos do zgodovinske prisotnosti slovenske

DIPIAZZA

Foto Kroma

narodne skupnosti, zato je na balotaži pomemben vsak glas, da lahko mestu Trstu in pokrajini zagotovimo napredne uprave, ki bodo zagotovile svetlejšo prihodnost tako na gospodarskem kot tudi kulturnem področju.

Marko De Luisa

Zmaga Dipiazze in Scoccimarra na balotažnih volitvah za župana tržaške občine oziroma predsednika tržaške pokrajine bi pomenila za Slovence ponovno petletno obdobje zapostavljanja, načrtnega zastupljanja ozračja in vz-

trajanja pri neuresničevanju določil zaščitnega zakona, posebno s strani v tem smislu zelo aktivnega desnega dela zavezništva. Imeli smo dovolj priložnosti za spoznanje, da od takih uprav

nimamo kaj dobrega pričakovati.

Od zmage Ettoreja Rosata in Marie Terese Bassa Poropat torej preobrata na vrhu tržaške občinske in pokrajinske uprave - pa lahko Slovenci najprej upravičeno pričakujemo razjasnitev na lokalnem obzorju, umiritvev ozračja, normalizacijo odnosov in končno tudi upoštevanje. Saj je še živ spomin na vzdušje iz časa Illyjeve uprave, ko je bilo v Trstu začuti novo klimo v odnosih do

SCOCCIMARRO

slovenske komponente tržaške stvarnosti. Če se navežemo na izid prvega kroga občinskih in pokrajinskih volitev ter na izide volitev za sestavo rajonskih svetov, predvsem tam, kjer ima levosredinska naveza večino, je vsem jasno, da imata dva nasprotna možna izida balotažnih volitev čisto nasprotno učinke, tako rečeno kot dan in noč: eno je namreč sedeti v opoziciji, drugo je imeti večino v svetu, biti zraven pri odločanju. Eno je biti glasni, vztrajni, nadležni, pa vendar "glas vpijočega v puščavi", spet drugo pa imeti za sogo-vornika naklonjeno upravo, ki upošteva mnenja, predloge, spodbude, priporočila in ugovore, ki prihajajo od "zavezniških" rajonskih svetov. In končno, kot prvi konkretni

učinek, bi zmaga obeh levosredinskih kandidatov prinesla za nameček tudi nekaj več izvoljenih slovenskih predstavnikov tako v tržaški občinski kot tudi pokrajinski svet, kar je vsekakor pozitivno.

PR

Župnija sv. Jerneja Apostola z Opčin / Naša Beseda št. 24

Branje, ki je namenjeno vsem

Župnijski pastoralni svet župnije sv. Jerneja Apostola na Opčinah je tudi v letošnjem velikonočnem času ponudil slovenskim vernikom svojo tradicionalno bero, to je revijo Naša Beseda.

Če so prve številke Naše Besede izšle na skopem številu ciklostilnih papirjev, ki so bili namenjeni strogo domačim bralcem, se je revija iz leta v leto večala, tako da je s časom postala priljubljena publikacija, ki jo lahko vsakdo v zamejstvu vzame v roke in v njej dobi kopico tem verske, aktualne in leposlovne narave. Uvodna misel je bila tudi letos prepuščena g. Francu Pohajaču, openskemu dušnemu pastirju. V njej se je g. Pohajač spustil v razglabljanje Jezusovega velikonočnega dara miru, ki je po njegovem »dokončna vzpostavitev miru med Bogom in ljudmi«. Eno bistvenih in vidnih znamenj, da v posameznih skupnostih Cerkve zares živi ta mir, »je njihova občevalnost. Nihče ni govoril, da je kaj njegovega. Vsakemu se je dajalo toliko, kolikor je potreboval«, piše g. Pohajač. »Razmejitve med mojim in tvojim so vzrok, da med ljudmi ni občestva, ni pravega miru; vse preveč je prisot-

na sociološka motiviranost. To pa vnaša v posamezne skupnosti poplitvene odnose in socialni nemir, ki povzroča spore in šibi duha poslanstva velikonočnega kristjana«, zaključuje pisec.

Po prispevku g. Pohajača pa se nam pred očmi predstavi druga stalnica openske revije, se pravi pregled velikonočnega slavlja v župnijski cerkvi sv. Jerneja na Opčinah in podružnih cerkvah sv. Florijana pri Banih in Lurške Matere Božje na Ferlugih. Imena večine publicistov, ki se nato zvrstijo, so domačini, se pravi osebe, ki pobližje sledijo dogajanjem v župniji sv. Jerneja in o teh tudi izčrpno poročajo. Na podlagi teh prispevkov lahko spoznamo aktualne kulturne in gospodarske in družbene dinamike openske stvarnosti. Odpira se tako kopica pesniških, spominskih, znanstvenih, verskih in drugih zapisov. Svoj doprinos je med drugim ponudila Silva Resinovič Va-

leničič, ki v svojem prispevku obnovi postopek za beatifikacijo msgr. Jakoba Ukmarja. Sledi ponatis rokopisa msgr. Ukmarja, v katerem se naš veliki duhovnik spominja

Andreja Zinka. Maja Lapornik je prispevala pogovor z ravnateljico Stanko Sosič Čuk, Lučka Susič pa je predstavila osnovni tečaj slovenskega jezika za Ita-

nah marca letos. Jelka Cvelbar nam s svojim zapisom predstavi lik zlatomašnika Viljema Žerjala, obenem pa se spusti tudi v temeljit pregled delovanja Sklada Mitja Čuk. Robert Petaros se spominja preminulega msgr. Angela Kosmača in prof. Jožeta Peterlina, o katerem je v tej številki revije pisal tudi pesnik Aleksij Pregarc, Drago Štoka pa posveča svoj prispevek dr. Ivanu Artaču ob prvi obletnici njegove smrti. Mitja Petaros nam predstavi delovanje Slovenskega zamejskega numizmatičnega društva J. V. Valvasor, Berta Vremec pa piše o lapidariju, ki so ga letos marca odkrili ob občinski izpostavi na Opčinah in ki spominja na avstro-ogrske vojake, ki so padli v prvi svetovni vojni. Kulturna razsežnost revije se vije tudi preko peresa Majde Artač Sturman in Srečke Černe Artač.

Ne gre pa pozabiti, da je Naša Beseda predvsem glasilo neke župnijske skupnosti, tako da so zadnji razdelki revije posvečeni Zakramentalni sliki župnije sv. Jerneja Ap. z Opčin, Banov in Ferlugov, v katerih so navedeni sezname krstov, smrti in imena najstarejših župljanov. Naj še povevmo, da je revijo založilo Društvo Finžgarjev dom – Opčine.

Igor Gregori

lijane, ki je potekal v Zinkovem domu. Naša Beseda objavlja nato govor, ki ga je Alenka Štoka imela na Prešernovi proslavi v Finžgarjevem domu na Opči-

CENTER Ersa Kaj bo?

Naš človek mora ostati na svoji zemlji!

Kaj bo s centrom Ersa na Proseku? To so se spraševali na tiskovni konferenci, ki so jo kmetijske organizacije sklicale ravno prav na kraju 'zloglasnega mesta'. Na novinarskem srečanju so bili prisotni osrednji predstavniki našega kulturnega in javnega življenja, se pravi deželni svetniki Bruna Zoržini, Igor Kocjančič, Mirko Špacapan in Igor Dolenc, tajnik KZ Edi Bukavec, nekdanji poslanec Giorgio Tombesi, deželni predsednik Združenja neposrednih obdelovalcev Dimitrij Žbogar, predsednik Konzorcija čebelarjev za tržaško pokrajino Livio Dorigo, deželni predsednik SSO Drago Štoka, pokrajinski predsednik SKGZ Igor Gabrovec in predsednik KZ Alojz Debelis.

Odgovori na začetno vprašanje so izražali resno zaskrbljenost glede prihodnosti proseškega centra, saj kaže, da bo res težko preprečiti prodajo objekta s strani dežele. Ko bi občina ali pokrajina odkupili proseško lokacijo, bi se stvar razpletla v pozitivno smer: za to pa bo treba najprej

počakati na izida drugih krogov volitev. Predsednika SSO, Draga Štoka, smo naposled vprašali za stališče,

Foto Kroma

ki ga Svet slovenskih organizacij ima do tega perečega vprašanja, v katerem se zrcali tudi težak položaj tržaškega kmetijstva naploho.

»Kot predsednik SSO moram žal poudariti, da je kmetijstvo na Tržaškem, posebno v primerjavi s Furlanijo, zelo zanemarjeno. Spominjam se, kako so pred dese-

tletji pri nas načrtovali več središč, namenjenih spodbujanju kmetijstva: eden od teh je bil ravno center Ersa na Proseku. Žal so se stvari zapletle tako na deželi kot na ostalih krajevnih ustanovah, kar je privedlo do tega, da je kmetijstvo na tem našem ozemlju globoko zanemarjeno in se ta sektor nahaja v še večjih težavah kot nekoč. Prodaja centra Ersa s strani dežele je bila res

nezaslišana poteza, saj je proseški center nastal tudi z razlastitvami zemljišč našega prebivalstva. Bojim se, da bodo center Ersa, ki je danes docela zanemarjen, jutri spremenili v hotel ali kaj podobnega. Poudarjam zato dejstvo, da je ta poteza s strani dežele zgrešena, in upam, da se bo s časom ta problem razrešil in da bo

ta objekt deloval za potrebe domačega prebivalstva«, je povedal Drago Štoka. Ali bo zmaga kandidatov leve sredine razrešila situacijo? »Menim, da bo zmaga levo sredinskih kandidatov vsekakor pozitivno vplivala na razplet tega perečega vprašanja, predvsem zato, ker bosta primorana poslušati naše skrbi. Dosedanji upravi – pokrajinska in občinska – nista do tega vprašanja imeli nikakršnega posluha. Zmaga 'naše koalicije' bo gotovo pogonila vso zadevo v pravo smer.»

Kmetijski sektor pa ostaja pri nas še vedno pod udarom.

»Vsi smo prepričani, da je treba stvar tako ali drugače razrešiti. Poudarjam pa naslednje: težko je dobiti mlade ljudi, ki bi se posvetili obdelovanju zemlje. Imamo veliko število naidebnih in perspektivnih podjetnikov, ki se ukvarjajo s kmetijstvom – mislim v prvi vrsti na vinogradnike –, vendar morajo postati ravno mlade generacije deželne vsehstranske podpore s strani ustanov, obeh krovnih in obeh kmečkih organizacij, sindikalnih združenj in drugih dejavnikov. Naš človek mora ostati na svoji zemlji! Hudo bi bilo, ko bi tudi pri nas ljudje zapuščali svoj kraj, kot se je to dogajalo v Benečiji in v Karniji. Ves naš obalni pas, ki gre od Devina preko Križa do Barkovelj, je dandanes v bistvu neizkoriščen.»

IG

KULTURNI DOM Portreti slovenskih pevcev

Sto slovenskih opernih zvezd

Sto slovenskih opernih zvezd je najnovejši priročnik serije Sto, ki jo izdaja ljubljanska Prešernova družba. Avtor zbirke zanimivo zasnovanih portretov slovenskih pevcev od 19. stoletja do danes je osrednja osebnost slovenske muzikološke znanosti, prof. Primož Kuret, ki se je v petek mudil v Trstu za predstavitev publikacije, v

kateri najdemo tudi več imen primorskih protagonistov slovenskega opernega dogajanja. Srečanje je bila priložnost za živ in zanimiv pogovor o poklicu opernega peva, o spominih in anekdotah iz kariere dveh znanih tržaških pevcev, ki sta se uveljavila kot odlična solista na slovenskih in mednarodnih odrih. Srečanje sta namreč poleg avtorja popestrila s svojo prisotnostjo mezzosopranistka Eleo-

nora Jankovič in basist Ivan Sancin. Muzikologinja Katja Kralj je spodbujala goste, da so pripovedovali o svojih prvih korakih v svetu glasbe, o uspehih in bolj težavnih trenutkih, o iskreni ljubezni do tega poklica in o vlogah, ki so vsakemu ostale najbolj v srcu in ga najbolj zaznamovale: Carmen za Jankovičevo, Vojvoda Sinjebradec pa za Sancina. Svobodna umetnica, ki je delovala z nekaterimi legendarnimi dirigenti zadnjega petdesetletja, in nekdanji član ansambla ljubljanske operne hiše sta primeru uokvirila vsebine knjige, ki je sad nelahkih raziskav in v kateri lahko zasledimo skozi vrsto

informacij, anekdot in pričevanj vsa največja imena slovenske operne scene, od Betetta in Dermote do naših rojakov iz Trsta in Gorice (Robert Primožič, Ksenija Vidali, Danilo Merlak, Ondina Otta Klasinc, Carlo Košuta, Josip Rijavec). Predstavitev knjige sta priredila v prostorih Kulturnega doma Slovensko stalno gledališče in Glasbena matica ob gostovanju ljubljanskega SNG Opera in balet s komično opero Gioachina Rossinija Turek v Italiji, s katero se je ljubljanska opera po preko dvajsetletni odsotnosti vrnila na oder tržaškega slovenskega gledališča.

PR

Darovi

Darko in Zinka Cerkovnik darujeta 100,00 evrov za Sklad Marta Požar za narodne noše. **Ob Veliki** noči daruje Marijan Bajc 25,00 evrov za Slovensko Vincencijevo konferenco pri Sv. Ivanu.

Odbor Goriške
Mohorjeve družbe
čestita
LIDI TURK
ob prejemu
nagrade Vstajenje

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na

ORGELSKI KONCERT GOJENCEV TEČAJA

pod vodstvom prof. Angele Tomanič iz Ljubljane,

v župnijski cerkvi sv. Jerneja na Opčinah
v nedeljo, 30. aprila, ob 18. uri

SDGZ / Gostinski izlet v Treviso

Slovensko deželno gospodarsko združenje prireja v ponedeljek, 8. maja, gostinski izlet v Treviso, v deželo vina prosecco in na ogled slovite razstave Pot svile. Program obsega: potovanje z avtobusom iz Trsta (Obrtna cona Zgonik: ob 6.30) in iz Gorice (Motel Nanut: ob 7.15), obisk mesta Treviso in razstave "La Via della Seta e la Civiltà cinese", tradicionalno kosilo v restavraciji LORIS Hotela del Parco v kraju Pieve di Soligo (TV) ter obisk kmetije s pokušnjo prosecca "Case Plane" malega in kakovostnega proizvajalca Lorisa Folladora, v kraju S. Stefano (Valdobbiadene). Povratek je predviden v večernih urah. Program je dokaj pester in, upati je, zanimiv za vse okuse. Prostora bo za prirske kmetije s pokušnjo prosecca, za ogled elegantnega venetskega mesta ter »shopping«, za umetniški in enogastronomski užitek. Zaradi rezervacij, ki jih je treba pravočasno potrditi, prosimo vse vključene gostince, druge člane Združenja in še ostale interesente, naj se čim prej vpišejo ter poravnajo prispevek za izlet na vseh sedežih in podružnicah SDGZ-Servis: Trst, OC Dolina in OC Zgonik, Gorica in Cedad. Za informacije lahko pokličete tajništvo gostinske sekcije: tel. 0406724824.

Nabrežina

Zapustila sta nas dva priljubljena domačina

Tudi pri nas je teden Jezusovega trpljenja zapustil vrzel, ki jo bomo, zlasti domačini, še dolgo pomnili. Ko je v krogu svojih dragih, potem kot je opravila običajno delo pri blagajni domače trgovine, praznovala svoj častiljivi 80. rojstni dan, je naslednje jutro, kot običajno, pripravljala vnuku Danica ter zapustila svoje drage, v naizrečni žalosti. Pokojnica iz stare družine pekov, saj je njen oče vodil pekarno na samem vaškem trgu, se je že kot otrok zapisala petju in že v fašističnih časih pristopila k cerkvenemu zboru, kateremu je ostala zvesta do poslednjega dne. Po poroki z domačinom Dragom Kukanjo, je od vsega začetka pomagala v domači trgovini jestvin, ki je iz male trgovine zrastle v sodobni market. Niti rojstvo sina in hčerke je ni oddaljilo od mesta za "šankom", kjer je s svojim prijaznim nasmehom vzbujala zaupanje in dobro voljo strankam. Odšla je nenadoma in pustila svoje drage v največji žalosti, svojo hvaležnost pa so ji izkazale cerkvene pevke, ko se je je prof. Danica Radovič spomnila in se ji zahvalila za njeno vztrajnost, ki naj bi bila zgled ostalim. Njene zadnje poti se je udeležila velika množica domačinov in prijateljev, ki so prihiteli iz drugih krajev in ki so ji s svojo prisotnostjo izkazali vse spoštovanje in iskreno sožalje možu Dragotu, sinu Pavelu, hčerki Vери in ostalim sorodnikom.

Drugi prerani grob se je napovedal par dni pozneje, ko smo za prepaščeni izvedeli, da se je na delu v njivi smrtno ponesrečil domačin Leopold Gruđen.

Pokojnik si je po trdem delu ustvaril družino in lep dom. Bil je po poklicu kamnosek in s podjetjem, ki sta ga vodila najprej z bratom in nato, ko se je osamosvojil, je delal sam, si je pridobil ugled in samozavest med uporabniki. Ko se je upokojil, se je z veseljem posvečal vinogradništvu in poljedelstvu, parkar je celo odprl osmico v zadovoljstvo prijateljev in vaščanov. Zdravje pa mu ni dopuščalo, da bi nadaljeval s tem hobiem, saj mu je zlasti z leti postajalo vse težavnejše delo na polju, ker je čutil posledice avtomobilske nesreče, ko si je v daljnih šestdesetih letih poškodoval nogo in pri dveh mrtvih v malem fiču preživel. Čedalje redkeje je zahajal v vinograd, kraška navezanost na zemljo pa mu ni dala miru. In tako je tudi tistega usodnega jutra, preden se je odpravil na pogreb domačina, odšel na njivo in se s traktorjem smrtno ponesrečil. V vasi se je novica razširila kot blisk. Nismo si mogli predstavljati, da Poldinota, kot smo ga klicali, ni več, saj je še prejšnji večer sedel s prijatelji in se v družbi, ki mu nikoli ni manjkala, veselo pogovarjal. Meni samemu se je par dni pred nesrečo pritoževal, da ne more več sam opravljati poljedelskih del, kot bi si jih želel, vendar misli vztrajati, dokler mu bodo moči dopuščale. Te ga niso zapustile, tokrat ga je zapustila tista sreča, ki ga je že enkrat pred davnimi štiridesetimi leti že obvarovala. Poldino je tako odšel, velika množica in domača godba, ki jo je tako cenil, mu je na zadnji poti dokazala priljubljenost in s prisotnostjo hotela tudi izkazati iskreno sožalje ženi Bibjani, sinu Edvinu in ostalim sorodnikom. Naj ti bo, dragi prijatelj, lahka domača gruda.

Antek

Zelo odmevna kulturna pobuda

Koroški kulturni dnevi v Ljubljani 2006

Kot je v krajšem predstavitvenem sestavku zapisala podpredsednica Društva slovensko-avstrijskega prijateljstva (DSAP) Majda Fister, so bili Koroški kulturni dnevi zasnovani že proti koncu šestdesetih let preteklega stoletja. Pred dvajsetimi leti so koroški Slovenci predstavljali sredi Ljubljane svojo ustvarjalnost, potem pa se je tradicija, žal, prekinila. Člani DSAP-a so zato sklenili, da bodo Koroške kulturne dneve obnovili kot stalnico, a vendar z novo vsebino. Poleg njih skrbi tudi občina Maribor za širjenje ustvarjalnosti koroških Slovencev, in sicer z vsakoletnim nizom prireditev v jesenskem času. Nove Koroške kulturne dneve v Ljubljani je DSAP organiziral že trikrat. Letošnjo prireditev so sooblikovali skupaj s Slovensko prosvetno zvezo, Krščansko kulturno zvezo in Narodopisnim inštitutom Urban Jarnik iz Celovca. Program letošnjih kulturnih dnevov je obsegal predstavitev koroških likovnikov, literatov in glasbenih ustvarjalcev, predstavitev knjižnih monografij o življenju Korošcev. V

osprej pa sta prišla tudi gledališka dejavnost in znanstveni posvet o vlogi koroških Slovencev v slovensko-avstrijskih odnosih. Likovna razstava bratov Čertov iz Sel predstavlja nenavadno sožitje treh bratov-umetnikov, ki vsak

nastopa doma in v tujini ter je posnel že tri zgoščenke, je spremljala tamburaška skupina Tamika iz Železne Kaple z zanimivo novo tamburaško literaturo. Znanstveni vodja Narodopisne-

po svoje in v svoji tehniki izražajo umetnostne težnje sedanjega časa, povezanega s tradicijo preteklosti in vgrajenosti v specifičen mejni prostor med dvema kulturama. Koncert moškega pevskega zbora SPD Trta iz Žitare vasi, ki deluje že preko 30 let in ki redno

ga inštituta Urban Jarnik iz Celovca Martina Piko je predstavila tri monografije etnologinje dr. Marije Makarovič. Dela Makarovičeve, ki vsebujejo opise in pričevanja o življenju koroških Slovencev, predstavljajo tri značilne slovenske vasi na Koroškem: Sele, Korte in Vogrče.

Današnje literarne ustvarjalce med koroškimi Slovenci pa so predstavili na literarnem večeru, na katerem so sodelovali literarni ustvarjalci, ki jih je predstavil odlični poznavalec koroške literature dr. Matjaž Kmecl.

Lutkovna predstava Mojca Pokrajculja je bila namenjena povezovanju najmlajših rodov gledališnikov obeh dežel in je ponudila tudi otrokom prvo vedenje o koroški kulturi.

Koroški kulturni dnevi so se sklenili v dvorani Državnega sveta RS s posvetom z naslovom Vloga koroških Slovencev v slovensko-avstrijskih odnosih, pri katerem so sodelovali predstavniki društev, politike, znanosti in javnosti z obeh strani meje.

Kot poudarjajo organizatorji, so zaradi posebnega pomena Koroških kulturnih dnevov vse prireditve podprli Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Kulturni forum pri Veleposlaništvu republike Avstrije, javno podjetje Energetika Ljubljana, Bank Austria Creditanstalt, Gorenje Velenje, Agrosaad, ter MO Ljubljana.

Kot nam je dejal tajnik KKZ Andrej Lampichler, so si organizatorji prizadevali, da so bile prireditve dobro obiskane, kar seveda navdaja z upanjem, da bodo novi Koroški kulturni dnevi našli svoj prostor tudi v prihodnosti in sicer zelo pestri ponudbi slovenske prestolnice.

CELOVEC Manjšina - matica

Novi generalni konzul RS na obisku pri NSKS

Vsredo, 12.4.2006, je obiskal Matjaž Longar, novi generalni konzul Republike Slovenije v Celovcu, Narodni svet koroških Slovencev. Sprejeli so ga predsednik Matevž Grilc, podpredsednik Rudi Vouk, politični tajnik Marjan Pipp in pa člana predsedstva Gabrijela Partl in Martin Dovjak. Pogovor je stekel tudi o novem zakonu o Slovenceh v zamejstvu in po svetu. Narodni svet koroških Slovencev pozdravlja, da je Državni zbor Republike Slovenije sprejel v torek, 4.4.2006, Zakon o Slovenceh v zamejstvu in po svetu. Tako je nastala pravna osnova za razmerje med Republiko Slovenijo in Slovenci zunaj njenih mej.

PR Dolga leta smo čakali, da je

prišlo do tega zakona. Življenje bo pokazalo, kako se bo obnesel in kaj bo treba še izboljšati. Prav posebno pozdravljamo dejstvo, da zakon predvideva posebno Ministrstvo za Slovence v zamejstvu in po svetu; tako ministrstvo je imela že Demosova vlada v začetku 90-ih let. S tem se bojo končno popravile napake prejšnjih vlad, tudi o novem zakonu o Slovenceh v zamejstvu in po svetu postopoma odložile uradnikom brez politične veljave in odgovornosti. Narodni svet koroških Slovencev pričakuje, da bo s tem zakonom pridobilo sodelovanje z vlado Republike Slovenije novo kakovost, v korist slovenske narodne skupnosti na Koroškem ter celega slovenskega naroda.

32. srečanje glasbenih šol Gorenjske in zamejstva

Glasbena šola Tomaž Holmar zelo uspešna

O srednja glasbena šola koroških Slovencev, Glasbena šola Celovec, je bila prireditelj 32. srečanja glasbenih šol Gorenjske in za-

Srečanje poteka enkrat letno v organizaciji posamezne glasbene šole na ozemlju, na katerem ta deluje.

Srečanju sta se leta 1984 pri-

pod okriljem Glasbene matice in Slovenskega kulturnega središča Planika. Naj spomnimo, da je tako srečanje potekalo lansko leto v Kanalski dolini v Beneški palači.

Vsakoletna srečanja, ki niso tekmovalnega značaja, so na zelo visoki kakovostni ravni, saj posamezne šole pošiljajo na te prireditve svoje najboljše gojence. Razen šole Tomaža Holmarja, ki šteje deset gojencev, vse ostale imajo nad štiristo gojencev, zaradi tega je izbira zelo pestra.

Obstaja tudi dogovor med sodelujočimi šolami, da se vsaka predstavi z različnimi instrumenti.

Tako je bilo slišati glas klavirja, harmonike, kitare, trobente, saksofona, violine, ksilofona in marimbe. Slovenske šole so nastopile na srečanju tudi s solopetjem z zelo dobrima baritonistoma in tenorjema.

Glasbena šola v Kanalski dolini Tomaž Holmar se je predstavila s štirimi gojenkami. Lister Giulia, Kandutsch Elisa in Trossolo Elisabetta so zaigrale na klavir, Cimentti Giannola pa na kitaro. Dobro obiskani prireditvi je sledilo družabno srečanje v kulturnem domu Pri Cingelcu na Trati.

R.B.

mejstva, ki je letos potekalo v Mestni hiši v Borovljah na južnem Koroškem.

družili tudi glasbeni šoli Celovec in Glasbena šola v Kanalski dolini Tomaž Holmar, ki deluje

Prejeli smo O Avstriji in nas

Spoštovano Uredništvo, ob prebiranju zadnje številke Novega glasu z dne 13. aprila sem naletel na članek izpod peresa gospoda A. Tula Avstrija razočarana nad tržaškimi pristaniščem, s katerim bi se le malokdo, ki vsaj malo pozna razmere v naši luki, lahko strinjal; in to zaradi deloma nepopolnih ali pa netočnih navajanj v članku.

A pojdemo po vrsti.

1) Avtor govori o treh železniških povezavah z luko, medtem ko našteva le dve in istočasno pozablja, da proga iz Kanalske doline prek Vidma ni - do izbruhov 1. svetovne vojne - služila naši luki zaradi meje med Italijo in Avstrijo, ki je stala pri Krminu!

2) Strinjam se, da je nova italijanska oblast, med svetovnimi voj-

nama, v resnici naredila kaj malo

za tržaško luko; uradno je bilo sk-

lenjenih nekaj mednarodnih po-

godb za promocijo pristaniškega pro-

meta, a brez vsakega rezultata; vse do

šestdesetih let prejšnjega stoletja

naša luka ni nikoli presegla številke iz

leta 1913 (3,5 milijona ton).

3) Če je kdo bil v vsem tem času ču-

stveno navezan na luko, je zagotovo to bila uradna

Italija, ne pa avstrijski operaterji, ki so bili zmeraj dokaj praktični

in so od vsega začetka njegovega razvoja imeli dobre odnose s Ko-

prom. Kar je bilo objavljeno v teh dneh, na žalost ni nič novega, ampak le potrditev dejstva, ki se ponavlja že vrsto let (vsaj trideset); razlogov za to stanje je precej več in ne gre jih naprtiti samo na pristaniška vodstva, ki so si sledila in raznih obdobjih in ki so seveda imela vsekakor do-

ločeno odgovornost.

4) V članku je tudi rečeno, da so slednja v zadnjih dvajsetih letih skrbela predvsem za razvoj prometa z zabojniki in trajekti (za tovornjake iz Turčije). Tudi tukaj leži resnica nekje drugje. Glavni vzrok oziroma zasluga za razvoj prometa s trajekti lahko naprtili v bivši Jugoslaviji, ki je onemogočala kroženje cestnega prometa, in podjetnosti enega od maloštevilnih tržaških poslovnikov, ki je znal izkoristiti to priložnost. Kar se pa tiče zabojnikov, naj poudarim, da je promet skozi Sedmi pomol že kar nekaj let (vsaj deset, če ne še več) zmeraj isti, saj ne presega letno 200.000 ton, medtem ko se druga pristanišča v Italiji, da ne govorimo izven Italije - nekatera znana in druga tudi zelo malo

ločeno odgovornost.

6) In še odhod Luke Koper: urad-

no je bila njihova odpoved opravičena s političnimi ovirami; vendar to ni mogel biti edini razlog; tudi v Sloveniji so se strinjali v tem; v tem okviru ne smemo pozabiti, da pred Koprcani so že od-

šli tudi Holandci, ki se zagotovo ni-

so mogli pritoževati nad politikom.

Naj kot zaključek dodam, da je treba iskati glavne raz-

loge, da se Trst ne razvija - poleg dejstva, da morda na višjih mestih ob-

staja resnična volja, kar bi seveda bilo treba dokazati, da se tržaška luka ne sme razvijati -, v pomanjkanju zadovoljivih struktur, za-

čeni s prometnimi (predvsem železniškimi), organizaciji pristaniškega dela in podjetnosti raznih operaterjev.

Če bi kdo želel vedeti kaj več podrobnosti o današnjem stanju naše luke, ga vabim, in se istočasno oproščam za vabilo, naj si preskrbi mojo knjigo Tržaško Pristanišče in sodobni blagovni promet, ki je izšla pri Mladiki decembra 2005.

S spoštovanjem,

Guido Komar

znana -, kar lepo razvijajo; tudi v primeru zabojnikov je kar precej razlogov, da se promet ne razvija, kot bi se sicer moral.

5) Staro Pristanišče: zgrajeno okoli leta 1880, je imelo svoj pomen in sloves do leta 1914; po prvi vojni, s prekinitvijo v letih 1941-45, je še služilo svojemu namenu do približno leta 1980, čeprav ne več v obsegu kot pred prvo vojno; to iz dveh razlogov: zaradi razvoja in sprememb, ki so nastajale v pomorskem pro-

metu s pojavom zabojnika leta 1956 ter pomanjkanja sodobnih cestnih povezav (sama železnica ne zadostuje); pri takem objektivnem stanju je treba, po naravni logiki, rešiti, kar se da še rešiti; treba je torej preurediti le-to v moderen mestni predel, ki naj ne služi več svojemu prvotnemu namenu, kot so nekaj podobnega že napravili v španski Barceloni in Genovi, medtem ko kaže, da kaj takega v Trstu ni mogoče napraviti. In končno, kar se tiče ploščadi Adriaterminal - ki ga ni zapustila tržaška pristaniška ustanova, ampak zadruga pristaniških delavcev iz Tržiča (!) -, imamo pač jasen dokaz, da Staro pristanišče ne more več služiti svojemu prvotnemu namenu.

6) In še odhod Luke Koper: urad-

no je bila njihova odpoved opravičena s političnimi ovirami; vendar to ni mogel biti edini razlog; tudi v Sloveniji so se strinjali v tem; v tem okviru ne smemo pozabiti, da pred Koprcani so že od-

šli tudi Holandci, ki se zagotovo ni-

so mogli pritoževati nad politikom.

Naj kot zaključek dodam, da je treba iskati glavne raz-

loge, da se Trst ne razvija - poleg dejstva, da morda na višjih mestih ob-

staja resnična volja, kar bi seveda bilo treba dokazati, da se tržaška luka ne sme razvijati -, v pomanjkanju zadovoljivih struktur, za-

čeni s prometnimi (predvsem železniškimi), organizaciji pristaniškega dela in podjetnosti raznih operaterjev.

Če bi kdo želel vedeti kaj več podrobnosti o današnjem stanju naše luke, ga vabim, in se istočasno oproščam za vabilo, naj si preskrbi mojo knjigo Tržaško Pristanišče in sodobni blagovni promet, ki je izšla pri Mladiki decembra 2005.

S spoštovanjem,

Guido Komar

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it

www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD, tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebnostne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu

To številko smo poslali v tisk v ponedeljek, 24. aprila, ob 16.30.

Seznanila se je z razmerami, težavami in razvojnimi možnostmi

Delovni obisk slovenske vlade na Goriškem

Slovenska vlada, ki deluje tudi tako, da obiskuje posamezna območja oz. regije v državi, s čimer neposredno zaznava življenjski in delovni utrip prebivalstva, je od torka, 18., pa do četrta, 20. aprila, obiskala Goriško in Posočje. V aktualnem političnem besednjaku naj bi bila to Severna Primorska, kar pa je zgolj skovanka, na kar opozarjajo

poudarjali ministri v izjavah in pogovorih s časniki, bo vlada pomagala tudi pri odpravljanju težav.

Minister za promet Janez Božič je zagotovil, da bo hitra cesta po Vipavski dolini (od Razdrtega do meje z Italijo v Vrtojbi) v celoti zgrajena do konca leta 2007. Minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Jure Zupan se je v

je odvrnila, da se težav zaveda, vendar so krivi pridelovalci, ki so imeli na voljo evropski denar za preusmeritev pridelave, pa sredstev niso želeli izkoristiti. Minister za zdravje dr. Andrej Bručan je med pogovorom v splošni bolnišnici dr. Franceta Derganca v Šempetru pri Gorici opozoril, da je treba ustaviti selitev zdravnikov specialistov iz posameznih slovenskih območij v Ljubljano. Zagotovil je, da bo urgentni center v šempetrski bolnišnici zgrajen, kot je bil načrtovan. Stal bo okoli milijardo tolarjev in zanj ima država že zagotovljene tri četrtine potrebnega denarja, preostala sredstva pa bo prispevala bolnišnica sama.

Vlada je obisk na Goriškem zaključila s pogovorom z župani občin, poslanci, gospodarstveniki in svetniki občin, v Hitovi igralnici Perla v Novi Gorici. Pred tem so se premier Janez Janša, minister za finance dr. Andrej Bajuk, minister za gospodarstvo

Andrej Vizjak in minister za zunanje zadeve dr. Dimitrij Rupel sestali z novim vodstvom Hita, največje slovenske družbe za igralništvo. Finančni minister je pozneje povedal, da še zmeraj preučujejo projekt o skupni na-

ložbi z igralniško-zabaviščnim podjetjem Harrah s Entertainment iz Las Vegasa, v t.i. mega igralniški in zabaviščni center na območju Nove Gorice. Vlada naj bi se zavzemala za nekatere spremembe oz. dopolnitve v projektu, kdaj bo sklenjen morebitni sporazum, pa še ni mogoče povedati. V pogajanjih z največjo igralniško in zabaviščno družbo na svetu sodeluje tudi novo vodstvo Hita v Novi Gorici.

M.

zlasti zgodovinarji. Premier Janez Janša in ministri so se seznanili z razmerami, s težavami ter z načrti in drugimi razvojnimi možnostmi v sedemdesetih podjetjih, ustanovah in javnih službah v vseh občinah na Goriškem. Predsednik vlade je svoj pogled in mnenje o stanju in možnostih regije povzel v izjavi, da je na Goriškem omrežje cest slabo in neustrezno sedanjim potrebam, uspešno pa delujejo nekatera podjetja, ki uporabljajo vrhunsko tehnologijo in so zaradi tega vzor za celotno gospodarstvo. Zlasti na območju od Tolmina, prek Kobarida do Bovca obstajajo ugodni naravni in splošni pogoji za napredek turizma. Sicer pa ima vsaka občina na Goriškem posebne razmere, težnje in načrte, ki jih vlada upošteva. Kot so

Ajdovščini udeležil slavnostnega začetka gradnje univerzitetnega središča, ki bo delovalo v nekdanji vojašnici, ob tem pa zagotovil, da bo država finančno pomagala novi univerzi v Novi Gorici. Vlada sprejema tudi predlog, naj bi na območju med Novo Gorico in Gorico ustanovili Univerzo EU, vendar je ta projekt odvisen od razumevanja in odločitve evropskega parlamenta. V Vipavi je minister za okolje dr. Janez Podobnik dejal, da je naklonjen zamisli o postavitvi vetrnih elektrarn v krajih z burjo, tudi na Nanosu. Ministrstvo za kmetijstvo Marijo Lukačič so v živilski industriji Fructal seznanili z velikimi katastrskimi obremenitvami pridelovalcev breškev na Vipavskem. Kritikom

SNG NOVA GORICA Predzadnja premiera

Pogubna zaveza s hudičem

Po tridesetih letih se je na slovenskem odru zopet pojavilo z mračnimi silami prekrito delo Doktor Faust Christopherja Marlowa (1564-1593), za Shakespearom drugega največjega angleškega dramatika, ki je zgodbo o znanem in z mitološko lučjo osvetljenem doktorju teologije in alkimistu povzel po nemški literaturi, jo po svoje raztolmačil in ji vdihnil humanistično miselnost. To komično tragedijo avtorja, znanega po raznovrstnih talentih, pa tudi kot prestopnika, vohuna, domnevnega heretika in političnega prevratnika, ki je pri devetindvajsetih letih umrl nasilne smrti, je v prevodu Janeza Menarta ob svojem postavitvenem in režijskem konceptu z igralci SNG Nova Gorica na odru uresničil režiser mlajše generacije Diego de Brea. De Brea je znan po svojevrstnem razpoznavnem poetičnem nadihu, zaradi katerega so njegove odrske stvaritve tako močno avtorsko zaznamovane z nekakšnim vztrajnim, poglobljenim kljuvanjem po najbolj skritih koticah človeške psihe z namenom, da bi razkril gledalcem zapletenost psihološkega tkiva slehernika, ki se venomer spopada z univerzalnimi vprašanji človeškega bivanja. Odgovori na slednja ostajajo seveda vselej brez dokončne rešitve. Zgodbo o učenjaku, ki želi pre-

seči samega sebe in spoznati tudi, kar je človeškim očem prikriti in razumu nedoumljivo, si je publika prvič ogledala na novogoriški premieri, v četrtek, 30. marca. De Brea je vsebino zgostil, tudi s črtanjem nastopajočih oseb, in jo osredotočil na zapleten odnos med Faustom, ki bi rad dosegel nedosegljivo in zato

rodično grotesknost, ki je bila nenehno prisotna tudi v gestikulacijskem opisu Faustovega lika. Slednjega je v čudnaško enigmatično osebnost enkratno stkal Ivo Barišič z opisom njegove negotovosti in nihanja med temnimi in svetlimi silami onstranstva ter s pogledom, uprtim v brezmejne dalje. Na izpraznjenem

kostumi, obujajoči renesančni kraj, a obenem odsevajoči nekakšno pa-

Črna, bela, rdeča in zelena polikromija je bila zgovoren barvni pečat predstave, katere osište sta bila dr. Faust v iskanju absolutnega znanja, ki ga privede do pogubnega konca v peklenjskih krempljih, in Mefistofeles, Luciferjev sluga, ki ga je sključenega v nekakšnem emblematičnem "talarju", mrko svarečega dogmatično utelešil Primož Pirnat. Komično groteskne prebliske je ob njiju ustvaril Uroš Maček, gost iz SMG Ljubljana, kot plašen, prestrašen Wagner, Faustov služabnik, ki se z grozo zaveda, da njegov gospodar drvi v neizogibno brezno. Poleg omenjenih so nastopajoče like z učinkovito povednostjo izrisali še Gorazd Jakomini-Cornelius (čarovnik), Blaž Valič, nova igralska moč SNG Nova Gorica, kot Valdes (čarovnik), Marjuta Slamič in Lara P. Jankovič kot prvi in drugi sholar ter gost Matija Puž kot Lucifer.

Pri postavitvi so sodelovali še avtor glasbe Milko Lazar, oblikovalec luči Samo Oblok, slikar in kipar Branko Drekonja in asistentka scenografa in kostumografa Iris Kovačič.

Še kratka pripomba glede estetike fotografij igralca Iva Barišiča na plakatih in naslovnici gledališkega lista: "dachavska" golota njegovega skrotovčenega telesa, mimo vseh simbolnih prizvokov, ki jih je podobi hotel vtisniti avtor oz. naročnik fotografije, dela krivico plemeniti duši igralca, ki je tudi v vlogi Fausta vložil vse svoje igralske spretnosti - le-teh ni malo - in se pri tem psihofizično vidno namučil.

Iva Koršič

sklene pogubno zavezo s hudičem, in slom iz pekla Mefistofelom ter jo uokviril, tudi scenko in svetlobno, v sugestivnem pevsko glasbeni prolog in epilog potujočih pevcev. Skladno z režijskimi vajejmi je De Brea poskrbel tudi za scenografsko in kostumografsko podobo uprizoritve, v kateri so prevladovali stilizirani

odru, na katerem sta spredaj sedela oz. ležala na levi skušnjavec Milan Vodopivec, na desni angel-Teja Glažar, ki sta skušala pridobiti Fausta zase, so v globini stali le simbolni elementi, oljčno drevo, pod njim rdeče cvetke, za njim bele lilije, pod njim pa Lucifer kot nekakšen "evnuh", ki se je oglašal s predirljivimi zvoki.

Kratke

Predstavitve knjig in kulturne prireditve v goriški knjižnici Franceta Bevka

V goriški knjižnici Franceta Bevka v Novi Gorici poleg svojega osnovnega poslanstva izposoje knjig in nasploh informacijskih sredstev, redno predstavljajo tudi nove knjige znanih ali manj znanih avtorjev. Gre za pisatelje, pesnike in tudi pisce amaterje, ki se šele preizkušajo v umetnosti in kulturi. Predstavitve, ki imajo dejansko značaj kulturnih prireditev, imajo znatno število obiskovalcev. Slednje tvorijo izobraženci, zainteresirani posamezniki in tisti, ki se zanimajo za stanje in razvoj na raznih področjih, tudi kar zadeva preteklost oz. zgodovino Goriške.

Zadnji dogodek je bila predstavitev Zlate knjige Simona Gregorčiča, ki je izšla ob 100-letnici pesnikove smrti. Delo sta za t.m. predstavila in obrazložila urednika Aleš Berger in Mihael Glavan. V vabilu za udeležbo sta zapisala tudi naslednje misli: "Ena od skrivnosti večnega življenja prave poezije je tudi njeno svojsko prehajanje iz časa v čas. Prav Gregorčič se je od vseh naših pesnikov najhitreje in najbolj scela zli s slovensko dušo. Obveljal je za pevca osebnosti in narodove bolečine zaradi neizpolnjenih hrepenenj in razkola med ideali in stvarnostjo, pa tudi ponosa, jeze in bolesti ob grabežljivosti in nasilnosti tujcev. Njegov čustveni lirizem in zanosen nacionalni poudarek sta v njegovem in kasnejšem času vselej našla odprto srce in pritrjevalno misel v vseh slojih slovenske narodne skupnosti, od najbolj senzibilnih duhov do kmečkega človeka, od suhoparnih znanstvenih pragmatikov do tovarniških delavcev."

Mestna galerija Nova Gorica / Lutkovni prizor in ustvarjalna delavnica

V Mestni galeriji Nova Gorica je v predprazničnih dneh, v torek, 11., in sredo, 12. t.m., živahno zavel otroški ustvarjalni živzav. Vodstvo Mestne galerije želi namreč svojo dejavnost približati tudi najmlajšemu rodu in zato se je odločilo, da pripravi dve zaporedni srečanju z gledališko in likovno ustvarjalnostjo. Tako so si novogoriški otroci prvih letnikov devetletke v spremstvu vzgojiteljev in ob prijaznem sprejemu vodje galerijske dejavnosti Nataše Kovšca najprej ogledali v izvedbi Lutkovne skupine UŠ tri-

desetminutno predstavo Koko leva koko desna avtorja Andreja Adameka, ki je podpisal tudi režijo in oblikovanje lutk. V mični predstavi, pri kateri so lutkarji z golimi rokami in spretnostjo prstnih gibov pričarali dvoriščno perjad, kokoško, petelina, gos in simpatičnega, zaljubljenega črva Lojza, so otroci izvedeli, zakaj so se živalice tako zelo vznemirile. Mednje je padla žogica pingponga in niso mogli dohnati, ali je to jajce ali kaj drugega, dokler ni uganke razrešil modri in bahavi puran. Razgibano podana vsebina z veliko ponavljanji in glasbeno opremo Andreja Žiberta je na jasnem, preprostem način razlagala nasprotujoče si pojme leva - desna, okroglo - jajčasto, polno - prazno... Po srečnem koncu zgodbe so se otroci razvrstili po blazinicah okoli miz in z navodili akademskega kiparja Primoža Seliškara (na sliki) ter po svojih domišljjskih vzgibih izdelali piščančke iz raznovrstnega »odpadnega« materiala.

Kot so nam povedali soustvarjalci teh dveh poučno prijetnih dopoldnevov, so tovrstne delavnice stalnice v obalnih galerijah, Piranu, Kopru in še kje. Še posebno pogosto se pojavljajo v poletnem času, ko so otroci prosti šolskih obveznosti in imajo v počitniških kolonijah več časa za igranje in preko igre tudi možnost socializiranja in urjenja raznolikih veščin. / IK

V pričakovanju sprostitve zaposlovanja ob slovensko-italijanski meji

Deželni odbor Furlanije-Juljske krajine in lokalne oblasti v Trstu in Gorici napovedujejo, da bo italijanska vlada kmalu, morda ob koncu aprila, podpisala sporazum s Slovenijo o sprostitvi zaposlovanja ob slovensko-italijanski meji. Odpravili naj bi vse ovire, denimo, razne kvote, ki sedaj določajo in omejujejo zaposlovanje ljudi iz obmejnih območij, Slovencev v Italiji in Italijanov v Sloveniji. O omenjeni sprostitvi zaposlovanja pravljajo že več let, a o čem konkretnem se doslej vladi nista mogli sporazumeti.

Zaposlovanje čez mejo zdaj poteka pretežno "na črno" in le v manjši meri na uradni način, ki je predpisan. "Na črno" naj bi v Italiji, največ v Trstu, Gorici in v Vidmu, delalo približno 8 tisoč delavcev iz območij na slovenski strani meje. Gre predvsem za gospodinske pomočnice, negovalke bolnikov oz. starejših ljudi, pa delavce v kmetijstvu, gostinstvu in v gradbeništvu. Uradno pa naj bi bilo čez mejo v Italijo zaposlenih okoli tisoč ljudi iz Goriške in iz Slovenske Istre. Na slovenski strani državne meje pa naj bi po nekaterih podatkih delalo nad 400 Italijanov, po večini strokovnjakov z raznih področij.

V Novi Gorici možnosti za brezplačen dostop do interneta

V Novi Gorici je izšel Študentski vodnik, namenjen dijakom in študentom, ki obiskujejo šole in druge izobraževalne ustanove, ter prihajajo od drugod. Vsebuje veliko najrazličnejših informacij, tudi predlogov za življenje dijakov in študentov v njihovem prostem času. Sluša telji raznih šol lahko dobe nastanitev v študentskem domu Presta v Bazoviški ulici 1, v dijaškem domu na Strelški poti 2, ali pri zasebnikih. Pri iskanju prenočišča lahko pomaga Visokošolsko izobraževalno središče Primorske, na trgu Edvarda Kardelja št. 3.

V naslednjem šolskem oz. akademskem letu naj bi razne šole in druge izobraževalne zavode obiskovalo okoli 8 tisoč dijakov oz. študentov. Zanje, pa tudi za Novogoričane in obiskovalce od drugod, denimo iz Italije, so zagotovljene možnosti za brezplačen dostop do interneta. Brezplačni dostopi do interneta so mogoči v turističnem in informacijskem centru, na Bevkovem trgu 4, v klubu goriških študentov, na trgu Edvarda Kardelja 1, v mladinskem centru Nova Gorica, v Bazoviški ulici 4, v kulturnem zavodu Masovna, Cesta IX. korpusa 99a, v Solkanu, pa v E-učilnici Tehniškega šolskega centra v Novi Gorici, Cankarjeva 10. Učilnica je odprta ob delavnikih od 15. do 19. ure.

Razmišljanje

Ne vrag, le sosed bo mejak

Volitve so za nami, z njimi dolga predvolilna kampanja, napetosti in pričakovanja. Obenem se Slovenecem v Italiji in vsem, ki živijo ob meji, rojeva novo upanje, da bo sprememba oblasti vendarle prispevala k izboljšanju odnosov med različno govorečimi prebivalci Furlanije-Juljske krajine in gradila nove, boljše in trdnjše prijateljske odnose med evropskima sosedama Slovenijo in Italijo. Bo tako? Ker sem optimist in ker rada verjamem, da je človek po naravi dober in pameten, trdo upam, da se bodo pričakovanja uresničila in da bo meja končno izbrisana ne samo na zemljevidu, ampak tudi v naših srcih. Iz lastne izkušnje namreč vem in mislim, da se vsakdo strinja z menoj, kako boleče je nerazume-

težkega, neznosnega bremena, ki mu pravimo mržnja in ki ga že predolgo nosimo na plečih. Medtem ko to razmišljam, si ne morem kaj, da bi se ne spomnila na dogodek, ki se je pred dobrim mesecem zgodil v Trstu in je ganil mesto, zaprto v svoje miselne predsodke. Nekega mrzlega, meglenelega jutra se je zgodilo, da se je po nabrežju vozil Slovenec, producent Marko Palek, doma iz Ljubljane. Iz svojega belega volva je zašlišal klice na pomoč. Ugotovil je, da je v morju človek, ki se potaplja, pustil avto in skočil. Iz vode je potegnil starejšega možaka, ki je bil že brez zavesti. Pozneje je izvedel, da je bil hudo bolan in da je neizprosni boleznini podlegel deset dni pozneje, v objemu svojih najdražjih. Slednji so mu izrazili hvaležnost, da je ljube-

počasi stopili k njemu, drug za drugim in mu stisnili roko. Rekel jim je, da je storil samo to, kar je njegova dolžnost, kar bi moral storiti vsakdo izmed nas, ko zasliši klic na pomoč. Tistega mrzlega, vlažnega jutra, ko je bil že sam pogled na morske valove zoprni, ko je bila še zima, se Marko Palek ni zamislil niti za trenutek. Ne samo nad mrazom in nad vremenom, ampak niti nad tem, katere narodnosti je bil človek, ki je umiral, nad tem, kateri je bil njegov jezik in kakšno je bilo njegovo politično prepričanje. Bila sta samo človek, ki se je utapljalo, in človek, ki mu je priskočil na pomoč. Brez meja in brez predsodkov, brez zapletenih političnih fraz. In Trst mu je rekel hvala, tokrat, vsaj za trenutek, brez sovraštva in brez predsodkov, brez nepotrebnih političnih premislekov, enostavno hvala, kot reče to brat bratu. Tak, preprost in prijeten je bil tudi nasmehek Marka Paleka, ko je čez deset dni iz rok župana Dipiazza prejel odlikovanje. Take, preproste in prijateljske so bile besede, ki so prehiteli vsako politično pogajanje, ki so brisale v nas dvome in strah in kazale pot. V njih je bil odgovor za vse nas, za preproste občane in tiste, ki vodijo našo vsakodnevno politiko, dokaz, kako preprosto, kako lahko, kako enostavno je biti človek.

Hvala, Marko Palek, tudi v imenu zamejskih Slovencev, hvala, ker si tako preprosto pokazal nam vsem, kakšna naj bo pot, ki bo premostila preteklost, izbrisala meje in zgradila novo Evropo. Hvala in naj bo tvoje dejanje vodilo in opomin vsakomur, ki še misli, da je nemogoče premostiti predsodke, in skuša utrjevati svojo politično moč s podžiganjem narodnostne mržnje. Hvala za to veliko diplomatsko dejanje malega, preprostega človeka.

Suzi Pertot

Foto JMP

vanje s sosedom, kako težko je živeti brez nasmeheov in majhnih darov, kako težko je, če ni medsebojne pomoči. Najbolj težko pa je, ko vidiš in slišiš ljudi okoli sebe, a si vendarle sam in poln strahu, sovraštvo pa ti zastira pogled, da ne verjameš v jutri. To bi morali politiki razumeti in pomagati nam, državljanom, da bomo znali biti ljudje, da bomo znali biti prijatelji, da si bomo z veseljem priskočili na pomoč in da ne bomo več čutili tistega

očeta in nonota rešil pred samomorom in jim omogočil, da so z njim preživeli še nekaj dragocenih dni. Tudi Tržačani, ki so osupli prisostvovali reševanju iz morja, si niso mogli kaj, da se ne bi zamislili. Lepo oblečeni moški, ki je pustil avto sredi prometnice in se, ne da bi se vprašal, zakaj in čemu, pogal v vodo, da bi rešil življenje sočloveku, jih ni pustil ravnodušne. Ko je moker in premražen odklonil zdravniško pomoč in se zavlil v odejo, so

Intervju / Sonogo

Slovenija ni izključena iz projekta plinskih terminalov

Navedbe, da je Slovenija za gradnjo plinskih terminalov v Tržaškem zalivu izvedela iz medijev, ne držijo, je v ekskluzivnem pogovoru za STA dejal direktor direktorata za prostorsko načrtovanje, promet in prometno infrastrukturo pri pokrajinski vladi Furlanije-Juljske krajine (FJK) Lodovico Sonogo. Poudaril je, da so vrata za sodelovanje pri vseh vidikih postavitve terminala za Slovenijo vedno odprta, ne izključuje niti partnerstva Slovenije z vlagateljem. Podjetji Gas Natural in Endesa sta vlado FJK zaprosila za mnenje o možnosti izgradnje dveh plinskih terminalov, pojasnjuje Sonogo. Najprej so regionalno vlado sredi leta 2005 za mnenje zaprosili predstavniki družbe Gas Natural, ki naj bi gradila kopenski plinski terminal v tržaški industrijski coni. Pred približno tremi meseci pa so se na vlado FJK obrnili tudi predstavniki Endese, in sicer s projektom off-shore terminala. Vlada FJK ni sprejela nikakršnih sklepov v zvezi s terminaloma, je odločil Sonogo. Če se bo zanje odločila, bo to stvar italijanske notranje politike. Ker pa bosta terminala blizu meje s Slovenijo, si želijo v Italiji sode-

lovanja vzhodne sosedo pri vseh razpravah o terminalih. Na vprašanje, zakaj terminala prav v Tržaškem zalivu, ki je plitev in zaprt morski sistem, Sonogo odgovarja, da je to območje zaradi svoje geostrateške lege ugodno za distribucijo plina. Dejstvo je, pravi Sonogo, da je bila Italija ob energetskem sporu med Rusijo in Ukrajino glede dobave plina to zimo v skrbih. Zato se je odločila, da bo razširila sistem samooskrbe s plinom, ki je po Sonogovem mnenju kot energent ekološko veliko manj sporen kot druga goriva. Prvi dvostranski pogovori med Slovenijo in Italijo glede terminalov so bili 17. marca letos, ko so se predstavniki slovenskega gospodarskega in zunanega ministrstva ter generalni konzul Slovenije v Trstu pogovarjali z delegacijo deželne vlade FJK o velikih infrastrukturnih projektih, povezanih z energijo. Temu srečanju je sledilo še pismo, ki ga je osrednja direkcija za okolje in javna dela FJK poslala slovenskemu ministrstvu za okolje. Na vprašanje STA, kaj bo, če se Slovenija odloči, da terminalov za utekočinjanje plina ne želi v svoji bližini, in če bi se ob vztrajanju Italije oz. vlagateljev pri

gradnji odločila za sprožitev sodnega spora, je Sonogo dejal, da "dialogu daje prednost pred sodiščem". Nato je pripomnil, da Slovenija ne more z neutemeljenim dvomom obstruirati morebitnih projektov na italijanski strani meje in pričakovati, da Italija ne bo postavila pod vprašaj, denimo, varnosti slovenske energetske infrastrukture, kot so Istrabenzovski rezervoarji z gorivom v bližini Kopra. Če bo Slovenija preveč izpostavljala nevarnosti energetske infrastrukture za italijansko mejo, bi si Italija, recipročno, lahko vzela enako pravico, ko gre za Istrabenzove naftne rezervoarje v bližini Kopra, je omenil Sonogo. Sonoga preseneča, da je Slovenija v skrbih zaradi dveh plinskih terminalov, ki bi, če bi bila zgrajena, predstavljala nekaj stokrat manjšo grožnjo, kot jo velika rafinerija pri Trstu, nekaj sto metrov stran od slovenske meje. Če Slovenija želi imeti koristi od terminalov, bi lahko stopila v neke vrste partnerstvo z vlagateljem, je prepričan Sonogo. Na vprašanje, za kakšne vrste partnerstvo bi lahko šlo, je dejal, da je to stvar dogovora med slovensko vlado in vlagateljem.

STA / Andrej Klemenčič

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

"Nekaj bi ti res rada povedala"

Danes si me res presenetila. Že dalj časa se nisva srečali, zjutraj pa si mi predlagala, naj se snideva. "Nekaj bi ti res rada povedala, Vida". In, ker sem že od otroštva ostala neučakano bitje, sedim še isti dan v tej kavarni in čakam nate. Pa saj vem, kaj mi boš povedala. Uzrem te skozi šipo, ko se približuješ. Mehki in gosti svetli lasje, široko razprte skandinavsko svetle oči, čisto enaka si, kot zadnjič. Instinktivno občutim, da je nekaj več, nekaj drugačnega. Niti ne prisedeš in že izustim: "Noseča si". Nasmehneš se in me vprašaš, kako da sem sploh uganila! Ko pa se nisva ne videli ne slišali toliko časa! V obraz si nekam drugačna, veš? Neko pričakovanje je brati na njem, obenem pa neki upočasnjeno tempo življenja, ki ga zahteva predanost tako veliki spremembi. Sediva v tej kavarni, naliva se s čaji in celim litrom mineralne vode v stekleni steklenici (zdaj še bolj paziš na svoje zdravje in dobro počutje), praviš mi, kako te je ta nepričakovana novost osrečila, istočasno pa te vse skupaj tako zelo skrbi.

"Veš, če se le ozrem nazaj, takega življenja nisem pričakovala. Saj vem, da imam vse, kar je važno v življenju, njegovo ljubezen, zdaj tega otroka pod srcem, pa vendar je najino praktično življenje tako vsakodnevno pod vprašajem!" On ima na koledarju le nekaj lekcij višješolcem, ti pa lahko računaš le na zelo začasno pogodbo, ki se bo prej ali slej iztekla. Najemniško stanovanje vama srka denar, tebe pa skrbi, kaj bo. Saj vem, da bo v redu, tako kot je bilo pri nešteto parih, ki so si povsem nepričakovano in z objektivnimi praktičnimi težavami ustvarjali družino. Ko ti zagotavljam, da bo vse v redu in skupaj razmišljava, kako praktično ukrepati za zaposlitev, te gledam. Pravzaprav si v tistih letih, za katera vsi ginekologi trdijo, da so naj-

boljša za spočetje. Na stotine, na tisoče parov je zdržalo tudi v veliko slabših razmerah, zato vem, da bosta tudi vidva.

Sama pri sebi pomislim: kakšno naključje! Zjutraj sem se peljala z avtom in na cesti uzrem kakih dvajset let starega fanta s čopom svetlih las. Postaven je, konkretnih odločitev in samozavesten na izgled. Zdaj, ko se dan izteka, pomislim na to, kar je bil pred dvajsetimi leti. Ne pričakovano bitje v telesu osemnajstletnice, na katero smo vsi takratni dijaki nižjih razredov gledali z očmi, polnimi zadrege in občutka popolnega nerazumevanja tistega štrlečega trebuha. Par se je poročil in je tak še danes, tisto bitje je danes tisti mlad dvajsetletni fant, ki si

zna sam zavihati rokave in garati za svojo dejavnost. Danes, ko včasih uzrem njegovo mamo, od katere me loči le nekaj let, pomislim, kako je bila njena odločitev polna ljubezni in kako je sprejela, da se ji je življenje takrat popolnoma preokrenilo. Spet te pogledam. Tudi ti mene: "Zdaj pa ti govori, Vida. Jaz že občutim neko trudnost. Boš videla, kako se v nosečnosti

občasno v hipu utruidiš!" Nasmehnem se. Res mi je zate toplo pri srcu. In spet, kot že ničlikokrat prej, pomislim, da je življenje tisto kolo, ki te vedno preseneti. Včasih kar samo ubere neko pot, ki je sam nisi pričakoval, pa čeprav si o njej razmišljal in govoril. Večno ponavljamo "ko bom pripravljen/a" in potem tisti trenutek odlagamo dan za dnem, kot da bi potem kdaj lahko prišel trenutek, ko te prešine neka strela z neba in občutiš to pripravljenost. Včasih te ljubezen, spočetje, zaposlitev srečajo takrat, ko sam pri sebi misliš, da nanjo nisi pripravljen. In vendar je smisel tega tudi to, da Bog ve, da v tistem trenutku to si, le butne te ob tisto odprto okno in ti pravi: "Odpri oči in globoko vdihni. Pripravljen si".

Predstavljena knjiga o slovenski vojaški inteligenci Tudi o tragični usodi padalcev in obveščevalcev

Vojaški publicist in zgodovinar, generalmajor v pokoju, Marijan F. Kranjc, je v Goriški knjižnici Franceta Bevka v Novi Gorici pred časom predstavil svoje najnovejšo delo, knjigo z naslovom Slovenska vojaška inteligenca. V njej navaja podatke, informacije in druge podrobnosti o Slovincih, ki so kot častniki ali na drugih pomembnih položajih delovali pretežno v treh vojskah: avstro-ogrske, kraljevske v obdobju t.i. prve Jugoslavije in v armadi prejšnje skupne države, SFRJ. Vendar je avtor obravnaval tudi Slovence, ki so imeli pomembne položaje tudi v drugih vojskah, zavezniških ali sovražnih. Na predstavitvi svojega novega dela v Novi Gorici je pisec in zgodovinar Marijan F. Kranjc opozoril, da je pri ocenjevanju in naštevaju Slovencev, pripadnikov naše vojaške inteligence upošteval zgolj dejstva, izognil pa se je političnih in ideoloških ocen obravnavanih oseb in dogodkov. V knjigi je zapisal, "da je bil slovenski vojaški spomin dolgo časa zaničevan in so nam ob vsaki priložnosti dopovedovali, da nismo dobri vojaki, zgodovinska dejstva pa kažejo drugače. Slovenci smo se namreč skozi zgodovino uveljavili kot narod upornikov in pogumnih bojnikov-pomorščakov, pa tudi izvrstnih generalov in admiralov, častnikov, podčastnikov, vojakov-mornarjev, odlikovalcev, junakov in narodnih herojev, dobitnikov državnih nagrad, izumiteljev, doktorjev vojaških in obramboslovnih znanosti." Takšna sta tudi vsebina in duh uvoda v novo delo, ki ga je napisal dr. Iztok Podbregar, generalpolkovnik slovenske voj-

ske. Poudarja, "da je avtor predstavljal nadzve zanimivo, a skorajda pozabljeno in celo prezrto temo o slovenski vojaški inteligenci. Zbral je številne in razkrojene podatke o slovenskih vojakih v treh vojskah in naredil nekakšno inventuro ob ustanovitvi avtohtone slovenske vojske, njene profesionalizacije in vključitve v zvezo Nato. Vsekakor gre za pionirsko delo na področju slovenskega vojaštva. Podrobnejše znanstvene obravnave seveda čakajo na mlajše avtorje, ki bodo imeli na voljo odprte vojaške in druge arhive." Iz objavljenih podatkov je razvidno, da smo že leta 1790 imeli prvega generala slovenskega rodu, naš rojak pa je tudi ameriški flotni admiral Ronald Zlatopre, nekdanji poveljnik pacifiške flote ZDA. V knjigi je naštetih skupaj 225 generalov oz. admiralov slovenskega rodu, med katerimi jih je bilo več tudi iz Vipavske doline, Tolmina, Idrije in Kanala ob Soči. Avtor je posebno poglavje v svoji knjigi namenil opisu tragične usode t.i. angleških padalcev, to je tistih Slovencev, italijanskih ujetnikov ali izseljencev, ki so jih med drugo svetovno vojno zavezniška poveljstva spustila na osvobodjena območja na Primorskem oz. v Sloveniji, predvsem kot diverzante, obveščevalce, prevajalce, šifranke in telegrafiste. Vseh naj bi bilo skupaj 146. Večina se je pridružila osvobodilni vojski, nekateri pa so bili člani zavezniških misij pri glavnem štabu partizanske vojske ali pri drugih operativnih enotah. Marijan F.

Kranjc je zapisal, da so skoraj vsi t.i. "angleški padalci" doživeli tragično usodo kot nesojeni angleški vohuni." Po njegovem "bo čas odgovoril na vprašanje, ki ga je postavil Jože Vidic v svojem delu, Angleški obveščevalci-vohuni ali junaki, ali so bili zares samo vohuni ali pa tudi junaki. Nekateri že imajo spomenike." Ob tem avtor knjige omenja pretresljivo zgodbo o obveščevalcu Milanu Boštjančiču-Benku iz Harij pri Ilirski Bistrici, ki je bila objavljena v reviji Mladika v Trstu. V omenjenem poglavju je še zapisano, "da bi za vse, ki so bili pavšalno obsojeni in celo umorjeni zaradi domnevnega vohunstva in podobno, bilo potrebno v tujih arhivih preveriti, kaj se je z njimi dogajalo, in vse nedolžne rehabilitirati. Komur ni bilo sodno dokazano, da je bil vohun, je nedolžen. Zato jih tudi omenjam. In prepričam delo mlajšim raziskovalcem."

M

IZ MOJE KUHINJE

Al' prav se piše
štrudelj ali štrudel?

Kadar je mama napovedala, da ga bo pripravila, je bil praznik. S sestro sva potem lupili jabolka, jih rezali na lističe, mešali jajce s sladkorjem in maslom in občudovali mamo, ki je iz preprostih primesi, moke, tople vode in žlice olja zamesila vlečeno testo in ga nato, ko je bilo dovolj spočito, kakor kak rokohtec začela vleči kar v zraku, da se je skoraj videlo skozi. V tem je bila mama nenadkriljiva mojstrica. Tanko testo, na katerem se je včasih naredila luknjica, je položila na kuhinjsko krpo, obrezala debel rob, razmazala s kremo iz jajca, sladkorja in masla, (nikoli ni smel manjkati nariban limonin olupek), posula z drobtinami, ki jih je zarumenila v maslu, potresla z narezanimi jabolki, v rumu namočenimi rozinami in, hip, hop, spretno zavila s prtičkom, prislonila k mizi pekač in vanj zavalila debelo štručko. Z ostanke testa sva imeli potem s sestro zabavo. Ko je sok jabolk začel uhajati iz

testa, je v pečici na drva začelo cvrčati, iz nje pa se je izvil blažen vonj, ki je zaplaval po kuhinji do najinih nosnic. Kdo bi se potem utegnil premagati in počakati, da se sladica ohladi? Kaj zato, če se je jeziček malo opekel! Ah, ja, mi smo mu pravili kar štrukolo, tudi štrukolo de pomi. Pa se zaradi te-

ga nismo počutili nič manj Slovence. In tako mislim, da so pravili tudi drugi, z mojo taščo Tončko vred, ki pa, (naj se mi ne zapiše za greh), v peki štrukola ni dosegala vrhunskosti moje mame. To je moral priznati tudi moj

ljubi L. Pa saj vemo, da mame spečejo najboljšo sladico. Moja tašča Tončka je bila, to ji moram priznati, ortodoksna v rabi cimeta, kakor pač svetujejo klasični recepti, čeprav ga je vselej posula malo preveč. Jabolčni štrudelj (ali štrudel?) je klasik srednjeevropske kuhinje. Poleg potice in morda še palačink in mišk je sladica, ki prihaja najpogostejše na našo mizo. Kako pa se glasi odgovor na vprašanje v naslovu? Ali hudo kršimo pravopis, če izpustimo črko j na koncu? Za pojav črke j sta pomembna dva dejavnika, ki se obenem dopolnjujeta: -elj je v SSKJ naveden kot besedot-

vorni morfem za označevanje vršilca (gostitelj, učitelj, predavatelj) in je torej tipična slovenska končnica. Ker končnico -elj čutimo kot tipično slovensko, -el pa pogosto kot pogovorno izposojenko iz nemščine (špahtel, cingel, šmirgel...), se tudi besede, ki v izvornem jeziku nimajo črke j in pri katerih je v slovenščini ne izgovarjamo, pogosto pišejo z njo. Po drugi strani pa pisanje brez črke j prinese oznako pogovornosti. Drugi razlog pa verjetno tiči v tem, da preprečuje šibljenje glasu l pred njo, saj se besede, ki se končujejo na -al, -el, -il običajno izgovarjajo na au, -eu in -iu. Tako, mimogrede, o hudih

slovničnih vprašanjih, ki naši domači sladici ne bodo niti malo okrnili okusa.

Novo vprašanje se pojavi, kadar moramo postreči to sladico. S čim postrežemo: s štrudlom ali s štrudljem? Jaz enostavno postrežem z jabolčnim zavitek, lepo, po slovensko. Zavitek je tako lepa beseda, polna pričakovanja, žgečkljiva. Kaj je v zavitku? Pojdimo to odkrit!

...potem je moja mama zvedela, da si lahko prihrani trud za pripravo vlečenega testa z nakupom pripravljenega, listnatega testa, ki pa je z razliko od prejšnjega veliko mastnejše, a tako praktično. Priznam, da ga tudi sama kupujem. Ko je zavitek pečen, je prijetno hrustljav. Pa vam povem, kako ga pripravim:

- 4-5 jabolčk (količina je poljubna)
- zmazano listnato testo (bolje, če je že razvaljano)
- namočene rozine
- sladkor
- nariban limonin olupek ali cimet
- zdrobljeni piškoti (po želji)
Kadar se mi mudi, zmešam v veliki skledi narezana jabolka, (nikoli jih ne naribam), rozine, dve žlici sladkorja, raztopljen maslo in cimet in raztremem po razvaljanem testu. Zavijem in, hop, v pekač.

Zgodilo se je že, da sem jabolčni zavitek zažgal. Tudi juho sem že prismočila, čeprav se zdi neverjetno. A to je že druga zgodba.

Avguština

hipertekst06.doc

Moja miška "voli" humor....

Če volilni plakati in manifesti sodijo, tehnološko gledano, v televizijski spoti so že "včerajšnja stvar", bi o volilnih spotih, ki so se pojavljali na italijanskih spletnih straneh med nedavnimi volitvami, lahko mirno zapisali, da gre za mešanico obojega. Nič novega na spletu, torej?

No, deskanje po spletu nam omogoča, da najdemo tudi nekatere posrečene primere politične propagande in satire. Podobno kot karikatura je najbolj posrečeno spletno sporočilo tisto, ki na hudomušen in ironičen način predstavi srž politika, politike ali pa ironično predstavlo samega volilnega boja. Igro politike in njenih akterjev najboljše predstavljajo spletne igre, ki politično sporočilo igrivo in igrave

sgotchi (<http://clarence.supe-reva.com/contents/societa/sp eciali/elezioni2001/berlusgotchi/>), ki na ironičen način predstavlja (sedaj že bivšega) italijanskega ministrskega predsednika, in sicer s politično ironijo na račun njegovih volilnih plakatov izpred 5 let, ko se je mdr. predstavljal kot ... delavec!

Posebno priredbo letošnjega televizijskega volilnega soočanja med Prodiem in Berlusconijem najdemo na spletni strani <http://www.flashgames.it/sfida.elettorale.html>. Najbolj priljubljeno tarčo ne samo internetnega humorja pa predstavlja ameriški predsednik Bush in angleški premier Tony Blair. Na spletni strani <http://www.miniclip.com/election.htm> lahko najdemo vrsto igrice v flash formatu, ki so nastale v zadnjih letih. Hip

posredujejo uporabniku. Nemška CDU (Krščansko demokratska unija) si je ob volitvah v Evropski parlament leta 2003 izmislila prirejeno verzijo računalniške uspešnice Pac-man. Cilj igre je osvoboditi nemškega orla, kar pomeni omogočiti Nemčiji, da ponovno zaduha na političnem področju. Od pac-mana ni ostalo sledu v imenu igre, saj se igra imenuje "Im Namen des Adlers" (V imenu orla http://www.cdu.de/wahlen03/index_interaktiv.htm). Kljub dejstvu, da v volilnem boju veljajo pravila "par condicio", pa spletne igre izrazito podpirajo le eno stran(ko), in sicer Windows okolje.

To velja tudi za sicer že pet let staro računalniško igro Berlu-

hop debate je bila aktualna zlasti pred predsedniškimi volitvami v ZDA: v igri se Kerry in Bush namesto z volilnimi gesli merita v neverbalnem jeziku hip-hopa in kot break-dance plesalca...

Za ljubitelje plesa pa sta na voljo še igrice Dancing Bush in Dancing Tony, v kateri se Bush in Blair prelevita v prava diskoplesalca...

Za posrečen remix Lennonove Imagine (z naslovom Imagine this) pa je poskrbel Tom Compagnoni, ki je s pomočjo govorov ameriškega predsednika sestavil svojevrsten rap, v katerem Bush deklamira najbolj znano mirovniško pop uspešnico dvajsetega stoletja (http://www.waxaudio.com.au/download_the_mp3s). peter.rustia@gmail.com

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Silvio je v teh dneh zaseden. Težko je dostopen vsakomur, celo svojim domačim: Bondi, Cicchitto in Schifani z njim ne govorijo že nekaj dni. Zakaj? Pripravljati mora kovčke. Vsaka selitev je naporna, četudi človek zapušča še tako majhen apartma. Pomislite na ubogega Silvia, ki se seli iz palače Chigi. S predsedniškega doma, ki je tako velik, da po petih letih Silvio še ni obiskal vseh soban. Preden dokončno zapusti svojo Palačo Chigi, se je vsekakor odločil, da bo ustreznim organom ukazal ponovno štetje sob. Nikoli ne veš, kaj ti namenja usoda. Morda bo ponovno štetje pokazalo, da v palači Chigi obstaja mala soba za goste, namenjena nekdanjim stanovančcem.

Morda bo našel kak skrit kotiček, čeprav bo to zelo težko. V palačo Chigi se namreč seli Romano. Ampak ne sam. Z njim se bo vselil tudi njegov najboljši prijatelj Piero. In šar-

Palčkov je bilo osem!

mantni Francesco. In Tonino. A ja, seveda tudi Clemente. Pa še tovariša Oliviero in Alfonso. In radikalna Emma. Sliši se zelo pravljico. Šte že slišali za pravljico Romano in 7 palčkov? V ekipi po spada seveda tudi tovariš Fausto, ki si je novo domovanje vsekakor zagotovil v Montecitriu, v poslanski zbornici. Tajnik komunistične prenove na največjem stolčku (lahko bi rekli kar na prestolu) v poslanski zbornici. Zaradi tega bo Silvio v poslanski skupini FI vse svoje odvetnike verjetno zamenjal z najbolj izkušeniimi duhovniki, usposobljenimi za izganjanje hudiča. Govori se, da bo Calderolija pričel, naj v svoji ekipi poslancev najde nekaj mest za celotno postavo Ghostbusters-ov, najbolj znanih lovcev na duhove. Ob tem seveda potekajo pogajanja, pod vodstvom Giannija Lette, da bi petletno pogodbo za vstop v

italijanski parlament podpisalo tudi nekaj potomcev senatorja McCarthyja. Samo tako se bo Silvio počutil popolnoma varen. Silvio seveda medtem upa, da mu bo ponovno štetje soban v Palači Chigi omogočilo obdržati sobico. To bo zelo težko. Kot smo že ugotovili, novi stanovalec v Palači Chigi ne bo sam. Gre namreč za pravljico: Romano in 7 palčkov! Bog ve, če bo sploh še kak soba prosta za Silvia ali bodo vse zasedli številni palčki. Romano je Silviju že odgovoril: nič več prostih sob. Nobenih velikih koalicij. Silvio je ob tem zahteval ponovno štetje palčkov, ki jih je imela Sneguljčica okoli sebe. Trdi namreč, da sta se brata Grimm ušla in da je bilo palčkov osem. V Romanovi koaliciji pa je naštetih palčkov le sedem. Manjka torej še osmi palček? In kdo bi bil za to vloga bolj primeren kot Silvio?

Da bi potrdil upravičenost svojih zahtev po mestu osmega palčka, je seveda Istatu že naročil ponovno štetje centimetrov višine vseh predstavnikov Unije. Istat je nato preveril še centimetre višine samega Silvia: na uradno merjenje višine se je v tem primeru Silvio začuda predstavil brez tradicionalnih visokih pet. In ugibajte, kdo se je najbolj približal palčkovi višini? Romano je kljub vsemu Silviovo zahtevo odklonil. Čakati mora vsekakor na izide ponovnega štetja. Četita sedmih palčkov se bo medtem verjetno začela kregati, kdo bo zasedel sobane v palači Chigi. Silvio pa napoveduje priziv na zvezo italijanskih frizerjev z zahtevo po ponovnem štetju las na svoji in Prodijevi glavi. Silvio je namreč zagovornik teorije, da je manjše število las posledica dejstva, da zavzemajo možgani več prostora v človekovi lobanji.

Andrej Černic

Zgodba
Skrinja

z njo. Drugače je bila skrinja vedno sama, zraven črnega premoga, ki pa se ni menil zanj. V sebi je imela preprostost in radodarnost. Srečka je smela vzeti iz skrinje stare bukve in si jih ogledovati v miru, kolikor je hotela. Bila je presrečna, ko je lahko gledala lepo petrolejko, ki jo je kdo bil pospravil v skrinjo, v prozorno plastično škatlo. Pa si je ni upala tikati, ker se je bala, da bi se steklo razbilo. Predstavljala si je, da petrolejka gori in da v plamenčku vidi podobo matere in očeta. Ko je pri skrinji preživela dovolj časa, jo je lepo zaprla in se vrnila v hišo. Srečka ni mogla razumeti, zakaj ni skrinja stala v hiši. Prijazna sosedica sta imela eno podobno v dnevni sobi. Teta je

trdila, da zanj ni prostora. Vsekakor bi bilo nujno potrebno pogledati, kaj je v njej. Čudno, da tega ni že storila. Ona, ki je videla že vse! In vse že pozna. Poleg tega bi morala tudi odstraniti stare reči. Tako je mislila teta. Kako je bilo lepo pred nekaj

skoraj več dihati, jo je rdeči križ peljal v bolnišnico. Tam je ležala nekaj dni. Imela je skoraj vedno zaprte oči. Skušala jih je odpreti za nekaj sekund, ko je čutila bližino hčerke, Srečkine matere, ki ji je nežno držala roko in pomagala, kolikor je mogla.

leti s prijateljicami v Parizu! Takrat, ko je šla na potovanje, je bila njena mati hudo bolna. Po dolgih mukah, ki jih je pretrpela doma in ko ni mogla

Toda njena koža je bila zelo blede, srce je bilo utrujeno. In poleg tega je imela odprto rano, ki je ni nihče mogel zaceliti. Imela je tudi rane na

hrbtu, ker je dolgo ležala in se ni niti malo premikala. Nenadoma je izdihnila in hčerka, Srečkina teta, se je vrnila s potovanja šele nekaj dni potem.

Treba je odstraniti vse to, kar je staro. Ko starega ni več, je prostor za novo. Tako je mislila teta. Niti spomnila se ni na skrinjo, ki je bila Srečki tako pri srcu.

Ko se je Srečka omožila, si je teta oddahnila. Mož in prijazni sosed sta Srečki prinesla skrinjo v stanovanje, z bukvami in petrolejko vred. Sedaj si Srečka predstavlja, kako bo svojim otrokom pripovedovala pravljice o Dedku mrazu in Velikonočnem zajčku. Ima ob sebi skrinjo in nanjo je postavila petrolejko, ki si jo sedaj upa tikati. V petrolejki ni plamenčka, toda svojim otrokom bo povedala, da plamenček lahko gori, tudi če ga ne vidimo.

Elena Cerkvenič

Srečka je kot deklica pogosto zahajala v klet. Tam je stala skrinja. Kadar se je je dotaknila, jo odprla in pogledala noter, je klet postala njen raj. Ko je Srečka hodila še v vrtec, je izgubila mamo in očeta v prometni nesreči. Nje, k sreči, ni bilo zraven. Takrat, ko se je to zgodilo, sta ji prijazna sosedica povedala, da sta mamica in očka še vedno blizu nje, ker jo imata rada in se ne bosta od nje nikoli oddaljila. Toda Srečka ju je videla samo na slikah. Da bi kot otrok njuno fizično odsotnost bolje sprejela, sta ji sosedica rekla, da bosta očka in mamica poslala Dedka mraza in tudi Velikonočnega zajčka, in če bo pridna, ji bosta prinesla lepa darila. Prijazna sosedica, mož in žena, brez otrok. Nonotov Srečka ni imela. Imela pa je teto. Od takrat, ko ni imela več staršev, je z njo tudi živela. Teta je skrbela za nečakinjo,

POGOVOR Salvatore Pilato

Zaupati ljudem iz tretjega sveta

Pred kratkim so na Opčinah na Dunajski cesti odprli novo trgovino "Bottega del mondo", ki se bavi s trženjem izdelkov iz tretjega sveta po pravični ceni (it. equosolidale). Družbena zadruga "La Melagrana", ki trgovino upravlja, pa obstaja že nekaj let, in sicer od leta 2003. Salvatore (Ucio) Pilato, s katerim smo se pogovorili, je duša tega projekta.

Bi nam lahko na kratko povzeli zgodovino nastanka in delovanja zadruge "La Melagrana"?

Vse se je začelo v sklopu mladinskega centra, ki deluje pod okriljem župnije Marije Kraljice Sveta na Kraški ulici na Opčinah. Pred približno tremi desetletji smo začeli z nudenjem prostovoljne pomoči otrokom s posebnimi potrebami, ki so obiskovali strukturi Villaggio del Fanciullo in San Martino al Campo na Opčinah. Približno dvajset družin je kasneje sklenilo, da bo izoblikovalo neke vrste mrežo, katere namen je bil začrtati in izpeljati družbene projekte, bodisi na našem območju kot tudi drugod po svetu. V tem duhu se je nekaj mladih tedaj odločilo, da se odpravi na prostovoljno delo v Južno Ameriko, točneje v Ekvador.

Leta 2003 pa smo imeli priložnost, da se vselimo v trgovski lokal na Narodni ulici na Opčinah v bližini glavne postaje openskega tramvaja. Ta preskok nam je pomenil velik izziv, hkrati pa tudi veliko priložnost, saj smo tako postali vidnejši. Odločili smo se, da bomo začeli tržiti izdelke iz tretjega sveta po pravični ceni, prvotni cilj naše zadruge pa je ostal ta, da nudimo pomoč mladim v stiski. Nastala je zadruga z omejeno odgovornostjo (Scarl), trajalo pa je kar nekaj časa, da smo lahko svojo dejavnost v začetku leta 2005 nadgradili v družbeno zadrugo (it. cooperativa sociale).

Poudaril bi izjemen dosežek naše zadruge, in sicer da smo v delovno okolje uspeli umestiti ljudi s posebnimi potrebami (it. diversamente abili). Dali smo jim možnost, da stopijo v stik z delovnim okoljem in da se naučijo prevzemati svoje odgovornosti. Mladi, ki bi sicer bili v socialno breme družbi, so se uspešno vključili v delovno okolje. Naše skladišče upravljajo izključno taki ljudje, ki so še pred dvema letoma prejeli socialne podpore in od teh tudi živeli.

Kje in kdaj lahko zasledimo prve zametke pravičnega

tržišča?

Gibanje se je izoblikovalo v deželah severne Evrope, neke na koncu šestdesetih in začetku sedemdesetih, predvsem na Nizozemskem in v Veliki Britaniji. Organizirane skupine odjemalcev so se tedaj povezele neposredno s proizvajalci surovin. Na ta način so preskočile celotno distribucijsko verigo, saj je le-ta vzrok za visoko ceno končnega iz-

delka. Poleg tega so se odjemalci na ta način lahko na lastne oči prepričali glede kakovosti izdelkov.

Kakovost takih izdelkov je visoka, njihovo pridelovanje je okolju prijazno, najbolj važno pri tem pa je, da so pridelovalci surovine plačani pravično. Odvečne stroške prihranimo s tem, da izdelkov ne reklamiziramo na klasičen način, npr. preko sredstev množičnega obveščanja.

Kdaj pa se je tak način trženja prvič pojavil v Italiji?

Leta 1988 so v Bocnu ustanovili zadrugo Altroumercato CTM, ki je trenutno najbolj pomembna na tem področju. Pomislimo samo, da je ta zadruga leta 2004 ustvarila 45 milijonov evrov prometa. Vsako leto zabeležimo porast prometa za kakih 15 odstotkov. Naša velika prednost je v tem, da odjemalcu nudimo transparentne pogoje. Kot sem že povedal, ne uporabljamo klasičnih kanalov reklame; denar, ki bi ga klasična ekonomija namenila za reklamo, pa namenimo proizvajalcem surovin v tretjem svetu oziroma v dobrodelne namene

(gradnja šol, socialnih struktur ipd.). Za vsakim proizvodom, ki ga odjemalec najde na naših policah, je dolga pot načrtovanja in usklajevanja. Proizvajalec surovine v deželah tretjega sveta točno ve, koliko bo njegov izdelek stal na tržišču zahodnega sveta. Tržimo pa tudi krajevne izdelke, povečini vino in med. Če bi moral nanizati nekaj števil, bi rekel, da proizvod, ki ga kupimo za 5 ali 5 in pol, prodamo za 7. Marža, ki jo pri tem zadrži naša zadruga, se giblje med 24 in 25%, kar je za klasično malo gospodarstvo naravnost smešno.

V deželah tretjega sveta pa se projekti rojevajo nekako takole: obrnemo se do pridelovalca surovine in se z njim dogovorimo o odkupni ceni, ki naj bo pri-

ne nevladne organizacije, pa tudi misijoni, ki jih Cerkev ima po svetu.

Bi nam lahko iznesli nekaj števil?

Točnega seštevka zaposlenih na tem področju v svetovnem merilu trenutno ne poznam. Nanižam pa lahko svojo osebno izkušnjo iz Chapasa v Mehiki. Neka zapatistična skupnost je imela pred časom velike težave s prodajo kave, ki jo je pridelovala, saj njihova kava ni našla pravega mesta na tržišču. Število delavcev se je tako postopno začelo zmanjševati. Pred štirimi leti pa smo za chapasko kavo izdelali projekt, tako da je njihov izdelek lahko našel pravo tržišče. Število obdelovalcev se je tako povečalo od 800 na 10000 enot. Kar pa se Italije tiče, je v tem trenutku prisotnih 416 zadrug, ki tržijo izdelke po pravični ceni. Ena izmed teh smo tudi mi, v Trstu pa poslujeja še prodajni mesti, in sicer trgovina Senza confini – Brez meja na ulici Torrefianca in trgovina Il Mosaico na ulici Santi Martiri. Sektor v Italiji zaposluje okrog deset tisoč ljudi, promet pa znaša približno 90 milijonov evrov.

Naša največja skrb pa ni blagovni promet, ampak to, da sledimo vsakemu projektu posebej, saj ima vsak svoje posebnosti. Na ovoj vsakega izdelka je na kratko opisana pot rojevanja projekta.

Naj navedem še en primer: banane, ki jih odkupujemo v Kostariki, proizvajalca plačamo 40 cent na kilogram, medtem ko jih multinacionalke kupijo za bora 2 centa. Končna prodajna cena v Evropi pa je enaka. Seveda obstajajo v sklopu organizacij pravičnega trga tudi kontrolni mehanizmi, ki skrbijo za to, da se zastavljeni projekti resno in temeljito izvajajo.

Od proizvajalcev večkrat zahtevamo tudi pogoje, ki jih krajevna zakonodaja marsikje ne predvideva. Nanašam se tu predvsem na delo mladoletnih otrok. V nekaterih državah je namreč uzakonjeno, da se lahko zaposli tudi 12-letni otrok. Skušamo pa izbirati take proizvajalce, ki ne uporabljajo otroške ali najstniške delovne sile. Pomembno je, da imajo otroci in mladi možnost, da se izobražujejo, saj to pomeni vlaganje v razvoj. V primeru kave iz Chapasa smo 4% prihodkov od prodaje namenili izgradnji šole za agronomijo, ki naj bi v prihodnje pomagala pri razvoju poljedelstva na istem področju. Menimo, da bomo samo na tak način lahko zmanjšali močne migracijske tokove, ki pritiskajo na meje razvitega sveta. Ko našega projekta v Chapasu ne bi bilo, bi se verjetno okrog 9000 ljudi že zdavnaj odločilo za emigracijo v Združene države Amerike. Kot pa vsi vemo, nastajajo pri migracijah veliki integracijski problemi.

Povrnimo se za trenutek na

delovanje vaše zadruge. Katerim projektom sledite trenutno?

Pred kratkim odprta trgovina "Bottega del Mondo" na Opčinah nam omogoča, da smo postali še vidnejši v javnosti. Že približno eno leto pa upravljamo romarsko postojanko "Il Ristoro" pri Marijinem svetišču na Vejni. Pred kakim letom pa smo začeli tudi z nameščanjem živiljskih avtomatov na javnih mestih, ki razdeljujejo izdelke po pravični ceni. Poleg klasičnih avtomatov so na štiridesetih mestih v tržaški pokrajini prisotni tudi naši avtomati. Z vzdrževanjem in polnjenjem avtomatov pa se ukvarjajo naši mladi uslužbenci.

Leta 2003 je pri naši zadrugi služil vsakdanji kruh samo en uslužbenec, danes pa jih je šest. Od teh šestih delovnih mest štiri zasedajo osebe s posebnimi potrebami oz. priselenci iz dežel zunaj Evropske unije. Vseh šest je mladih, od teh so štirje prvič zaposleni.

Imate mogoče kakšen mednarodni kontakt oziroma projekt?

Neposredno vodimo dva projekta, in sicer enega v Peruju, od koder uvažamo obrtniške izdelke za jaslice. Drugi projekt pa se nahaja v Gvatemali. Tam odku-

pujemo kavo, ki jo potem mešamo s tisto, ki prihaja iz Tanzanije, prajimo pa jo na drva. Dobre izglede pa ima tudi projekt v Egiptu, kjer se bomo s krajevnimi proizvajalci dogovorili glede pridelave mešanic za čaje. V Kolumbiji pa smo navezali stike z izdelovalci obrtniških izdelkov.

Kako pa na širitev tržišča po pravični ceni gledajo multinacionalke?

Trenutno je delež tržišča po pravični ceni v Italiji le 0,7 odstoten. Vse dokler bo končna cena izdelkov podobna ceni klasičnih proizvodov, to ne bo preveč motilo multinacionalk. V začetku devetdesetih pa je bilo nekaj poskusov, da bi znatno znižali ceno teh izdelkov. Multinacionalke so se tedaj seveda zdrmale in nam očitale, da jim delamo nelegalno konkurenco. Nedvomno je naš pristop precej različen od klasičnega trga, saj skuša multinacionalka surovino odkupiti po najnižji, prodati pa po najvišji možni ceni. Naša filozofija pa je, da končni izdelek prodamo po ustaljeni ceni tržišča, največji del prihodka pa skušamo nameniti proizvajalcu surovine. Najvažnejše pa je seveda to, da imajo naši projekti kontinuiteto v času.

Primož Sturman

Izjava

Slovenska skupnost se zahvaljuje slovenskim volivcem in volivcem, ki so na teh parlamentarnih, pokrajinskih in občinskih volitvah zaupali svoj glas našim kandidatom. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da se zaupanje v slovensko stranko in njene kandidate stalno povečuje, še najbolj pa smo ponosni, da je na volitvah za senat stranka Slovenske skupnosti, v povezavi z Marjetico, zmagala v skoraj vseh slovenskih občinah na Tržaškem in Goriškem. Prav tako je kandidat Slovenske skupnosti za tržaško občino Igor Švab prejel daleč največ preferenčnih glasov, več kot skupaj vsi ostali slovenski kandidati na posameznih listah. Slovenska skupnost uživa torej med slovenskimi volilci največ zaupanja, kar nam je seveda v zadoščenje, nalaga pa nam tudi nove odgovornosti, ki jih stranka in njeni izvoljeni predstavniki nameravamo izpolnjevati s še večjo zavzetostjo, pa tudi z večjo energijo.

Zmaga Prodičevega levosredinskega zavezništva predstavlja pravo odrešitev za našo manjšino in celotno državo. Kot Slovenci pa sedaj lahko utemeljeno pričakujemo, da se bo izvajanje zaščitnega zakona končno premaknilo z mrtvega tira, kamor ga je za pet let potisnila Berlusconijska politika, ki pa je bila na teh volitvah končno poražena. V tem smislu bomo sedaj napeli vse sile, da bo nova vlada dobila podtajnika za manjšinska vprašanja, tako da se bo lahko brez odlašanja soočila z našo problematiko in odobrila seznam občin, ki ga je predlagal paritetni odbor. Na tej točki se mora pokazati prava razlika med levo in desno sredino!

To naj bo, po našem mnenju, tudi prva naloga novega slovenskega poslanca Miloša Budina, ki mu čestitamo ob izvolitvi v poslansko zbornico. V njej bo imel glede naše problematike na voljo solidno skupino poslancev nemške in francoske manjšine, s katerimi priporočamo kar največ usklajenih političnih iniciativ in sodelovanja, kakor seveda tudi z vsemi političnimi silami, ki smo mu zagotovile podporo na volitvah.

Volilne preizkušnje pa se niso še končale. Če na Goriškem ni večjih dvomov v zmago levosredinskega zavezništva, bi morala zmagati Ettore Rosato za tržaškega župana in Maria Teresa Basso Poropat za predsednico tržaške pokrajine.

**Deželni tajnik
Damijan Terpin**

S prispevkom »pet tisočink« davka Irpef lahko pomagaš slovenski ustanovi...

Letošnjih »pet tisočink« davka na dohodke fizičnih oseb (IRPEF) lahko namenite **Skladu Dorče Sardoč**, ki podeljuje štipendije zaslužnim manj premožnim slovenskim študentom.

Kaj je prispevek »pet tisočink«?

»Pet tisočink« je prispevek, ki ga predvideva Zakon št. 266 z dne 23. decembra 2005, s katerim lahko vsi davkoplačevalci namenijo manjši delež davka na dohodek priznanim dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam.

V ta seznam spada tudi **Sklad Dorče Sardoč**.

Svoj prispevek lahko namenite tako, da v polje obrazca, ki je namenjeno dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam v modelih CUD/730/Modello Unico, vpišete davčno številko **Sklada Dorče Sardoč** in se podpišete.

Prispevek »pet tisočink« ne predvideva doplačila in zato tudi nobenih dodatnih davkov.

Davčna številka Sklada Dorče Sardoč je:

91013840318

2006 SCHEDA PER LA SCELTA DELLA DESTINAZIONE DEL CINQUE PER MILLE DELL'IRPEF

SOSTITUTO D'IMPRESA: COGNOME FISCALE (obbligatorio) _____

CONTRIBUENTE: COGNOME (per la donna indicare il cognome da nubile) _____ NOME _____ SESSO (M o F) _____

DATA NASCITA _____ PROVINCIA (sigla) _____

SCELTA PER LA DESTINAZIONE DEL CINQUE PER MILLE DELL'IRPEF: **IRPEF in UNO degli operai collaboratori**

Il contribuente, in base all'articolo 10 del D.Lgs. n. 446 del 1997, ha scelto di destinare il cinque per mille dell'IRPEF a favore di una delle seguenti organizzazioni non lucrative di utilità sociale, di associazioni di promozione sociale, o di associazioni e comitati riconosciuti dalla legge.

Nome dell'istituzione beneficiaria: **91013840318**

Indirizzo dell'istituzione beneficiaria: _____

Il contribuente è tenuto a versare l'importo dell'IRPEF in base alla scelta fatta, in base alla scelta fatta, in base alla scelta fatta.